

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

IDYLLISKE DIGTE

AF

BION FRA SMYRNA.

UDGIVNE, OVERSATTE OG OPLYSTE,

SAMT MED EN

UDVIKLING AF ADONISMYTHEN

LEDSAGEDE VED

S. MEISLING,

DR. PHIL. OG RECTOR.

UDGIVEN SOM

INDBYDELSESSKRIFT

TIL DEN

OFFENTLIGE EXAMEN I SLAGELSE LÆRDE SKOLE.

KIÖBENHAVN, 1824.

TRYKT HOS ANDREAS SEIDELIN,

HOF- OG UNIVERSITETS-BOOTRYKKER.

I n d l e d n i n g.

Bions Levnet. — Digte. — Betydning af Ordet Idyl. —
Undersøgelse om det bucoliske Hexameter. — Udgaver og
Oversættelser af Bion.

Lessing har neppe Ret, naar han siger, at en Digters Levnet ere hans Værker, og at endog de vigtigste Efterretninger om en Oldtidsdigter ere alene under den Betingelse vigtige, naar hans Arbeider derved werde oplyste. Og dog er det den samme Forfatter, der siger saa rigtigt paa et andet Sted i sine Værker: Har man først vundet en gammel Skribent ret kjær, da ophörer, selv den mindste Omstændighed, der har Hensyn paa hans Liv, at være os ligegyldig; ligesom Lessing ogsaa selv paa en factisk Maade har modsagt sin første Paastand, i det han i "Leben des Sophocles" meddeler talrige, og tildeels vigtige, Bemærkninger om Sophocles som Menneske, der ikke altid bidrage til at oplyse hans digteriske Productioner. Hvor er desuden den, som efter at have søgt Underviisning eller Fornöielse af en Mesters Arbeide, ikke önsker at skue ham uden for sit Værksted, i saadanne Forhold, hvor det menneskelige Gemyt udfolder sig i sin Fiendommelighed paa de forskjelligste Maader? Hvad skaffede Cardani, Rousseaus og Fleres biographiske Selybekjendelser de forskjellige Tidsalderes höie Inte-

resse, uden den naturlige Tilbøielighed til, med udmærkede Mænd, hvis Værker have belært, rørt eller moret os, at gennemvandre et Liv, der, eengang en Gaade for dem selv, laa, efterat være næsten gennemlevet, mere klart og lyst for deres Öie i Dagens Aftensol? Hvor meget mere maa dette ikke være Tilfælde med sjældne Mænd fra hine gamle Tider, hvor, som Guldet i den dybe Schacht, det svundne Herlige glimter op til os fra Tidens dybe Skjöd? *Der* bliver os endog det Mindre af Vigtighed, og selv da, naar det stille Digterliv, kun lidet anfægtet af ydre Storme, giver vor Sögen kun lidet Udbytte, bör vi som Oldtidens Venner opsamle flittigen de enkelte Træk, der, ofte utilstrækkelige til at bevirke et udtrykt Billede, dog bidrage til et skizzeret Omrids af de Omstændigheder, der vare de vigtigste i et Liv, som randt for roligt hen til at kunne afgive mærkværdige Tilfælde.

Under Navnet Bion finde vi flere mærkelige Mænd fra Oldtiden, saasom Historieskrivere, tragiske, lyriske og satyriske Digtere, ja, i Anledning af den academiske Philosoph Bion Borysthenites opregner Diogenes fra Laerte 10 forskjællige Bioner, uagtet han i denne Optælling mærkeligt nok aldeles forbigaaer vor idylliske Digter. Jeg kan derfor ikke andet end troe, at Menagius har Ret, naar han anførte Sted (libr. IV. segm. 58) skjönt lidt afvigende fra lectio vulgata, önsker at læse: *ἔβδομος βεβλικὸς ποιητῆς* istedetfor det sædvanlige *μελικὸς ποιητῆς*, en Forandring, der i det mindste ikke er dristigere end Stephani ugræske Forandring *ταρσικῶν* til *Ἰαρσικῶν*, blot for at faae en satyrisk Digter ud af den 9de Bion; eller mere sögt end Marcellii *Σατυρικῶν* istedetfor *Ταρσικῶν*, da det jo er bekjendt, at poetæ tarsici hörte til den tragiske Classe, og yttrede sig isærdeleshed i det improvisatoriske Foredrag. Iövrigt kan jeg af Diogenis Ord ikke udfinde,

hvad Lambinus vil bilde os ind, at Bion Borysthenites er Aristophans Fader, langt mindre med Dacier *) begribe, at Satyrdigteren Bion, der efter Horatii Om-dömme maa have været meget berömt:

carmine tu gaudes, hic delectatur Iambis,
ille *Bionis sermonibus* et sale nigro,

er den samme som Platonikeren, eller, hvad han siden blev, Cynikeren Bion Borysthenites; i det mindste kan der af Diogenis Skildring, hvor lidet favorabel den end er, ei udfindes noget, der tyder hen paa det sorte luciliske Salt. Isaaftald maatte man bære sig ad som Lævius Torrentinus **), der, for at faae en satyrisk Digter ud af Diogenis 10, drager uden Omstændigheder Bion Borysthenites frem, og tilføier: *ex his omnibus B. B. aptus videri possit, a quo Bionis sermones pro amarulentis, ut Hipponactei atque Archilochii, proverbio celebrentur.* Men da denne Uskik "for Smed at rette Bager", uagtet gjængse hos Commentatorerne, er meget at forkaste, saa tør man vel have Grund til at gjøre Forskjæl imellem Philosophen — som desuden har Synder nok at bære — og den satyriske Digter.

Uden altsaa at kunne afgjøre, hvorfor Diogenes i sin Opregning af beröimte Bioner udelod vor Digter, eller om Bion maaskee blot ved Afskrivernes Brøde er bleven udeladt, gjøre vi Overgangen til at spørge om hans Födested, og finde da, at Alle ere saa enige i, at han er födt i Smyrna, at han pleier at adskilles fra Andre af samme Navn ved Tillægsordet Smyrnæeren. Ikkun Suidas gjør den mere nöiagtige Distinction, at han ikke var fra Smyrna selv, men fra en Flække i det smyrnæiske District ved Navn Phlossa: *Ἰσέον*, siger

*) Oeuvres d'Horace Vol. II. pag. 282.

**) I sin Udgave af Horaz fra 1608 pag. 748.

han *), *ὅτι τρεῖς γεγόνασι βουκολικῶν ἐπῶν ποιηταί, Θεόκριτος ἑτοσί, Μόσχος Σικελιώτης καὶ Βίων ὁ Σμυρναῖος, ἕκ τινος χωριδῆς, καλεσμένης Φλώσσης.* Moschus, der i sin Gravsang over Bion har meddeelt os vigtige Bidrag til vor Digtets Biographie, lader denne Punkt være ubestemt, og sætter os derved i den samme Forlegenhed med Hensyn paa Bions Födested, som Homer med sit, efterdi det altid bliver uafgjort, om han mener Byen Smyrna selv, eller det hele District, hvorigjennem Melesfloden flyder, i det han siger:

Flod, med den tonende Ström, fornyet er atter din Kummer:
Atter, o Meles, en Sorg; Homer du mistede fordum,
Men for en anden, og elsket, Sön nu rinder din Taare.

I vore Dage er Melesfloden liden, og, som Haradin beretter **), neppe istand til at drive to Vandmøller, og vande de nærliggende Haver, medmindre Regnskyl har bragt den til at stige; men af Strabo og Pausanias see vi dog, at den i hine Tider ikke har været liden, ei heller gjennemløbet nogen uanseelig Strækning. Derfor er det uden antagelig Grund, naar Giovanni Ventimiglia ***) paastaaer, at B. er födt i Sicilien, i det han tilføier: *sono molte cose, che provano, che aveva almeno abitazione siciliana Bione; thi hverken omtales han af Lascaris, som dog opregner alle navnkundige Sicilianere, ei heller af den sicilianske Jesuit Ragusa, der i sin Elogia Veterum Siculorum, qui litteris veteri memoria floruerunt, nævner, ligesom Lascaris, blot en Rhetor, som var berömt.*

*) Suidæ Lex. ed. Kusteri. Vol. II. pag. 177.

**) I hans Udgave af Plinii histor. natural. libr. V. cap. XXXI Vol. 1. pag. 279, hvor Plinius taler om Smyrna, *amne Melete gaudens, non procul orto.*

***) I poeti bucolici siciliani, som findes i Lorenzo Crasso's Storia de poeti greci pag. 89.

Ligesom det i Almindelighed hændtes vor Digter, at han ikke blot som Poet, men ogsaa som Menneske er bleven bedömt ifölge Sammenligning med Theocrit, saaledes har man — skjönt ikke uden betydelig Afvigelse i Meningerne — bestemt Bions Levealder efter Theocrit, og derved faaet den betydelige Forskjæl ud, at han efter Nogle bliver samtidig med Theocrit, efter Andre lever et heelt Seculum efter denne. Manso gör i den ældre Udgave af Bion en Syllogismus, om hvilken man med Herodot kan sige: *πόλλων μὲν δοκεῖ ἐπιεικεστάτη, ἀλλὰ μάλιστα ἔψευσται*. Ville vi, siger han, i vore Dage vide, naar Kleist levede, da behöve vi blot at vide, at Rammler levede under Friderich den Anden, forudsat at en tredje Mand, saasom Gleim, beretter os, at Kleist og Rammler vare Venner. Taler altsaa Moschus om Bions og Theocrits Venskab eller i det mindste samtidige Levealder, og vi vide, at Theocrit levede under Hiero den 2den paa Sicilien og Ptolemæus Philadelphus i Ægypten, saa synes det rigtignok ikke vanskeligt, at udfinde det forlangte chronologiske X. Men denne Slutningsmaade er ogsaa kun tilsyneladende sand, og i dette Tilfælde ikkun under flere Betingelser rigtig, eftersom talrige Misgreb, som ere opstaaede af feilagtig Navneliighed, staae i Philologiens Enemærker som advarende Afvisere. Hvilke besynderlige Vildfarelser ere ikke oprundne hos den bucoliske Virgil af disse Navneforblandelser. At Hyrden Conon bliver den sidste Athenerkonge: at Hyrdinden Phyllis bliver Scythernes Dronning: Hyrden Alcon gjort til den bekjendte cretensiske Skytte, er ikke saa farligt, fordi det Sande ligger klart for Enhver, der ikke forsætligen vil tillukke sine Öjne. Men at den, mellem to andre dömmende, Hyrde Palæmon bliver gjort til den bekjendte Grammatiker fra Vicenza af samme Navn, er allerede mere farligt, fordi det San-

de ikke springer her saa tydeligen frem, formedelst det mindre bekjendte Navneforhold. Ja, hvorledes kunde endog Julius Cæsar Scaliger ikke blot formene, men endog heftigen paastaae, at Forfatteren til Digtet om Hero og Leander var hiin gamle Barde fra 'det 13de Seculum för Christus. hvis ikke Grammatikeren fra det 5te Seculum efter Christi Födssel havde baaret samme Navn som hiin? Svagt er derfor et chronologisk Argument, der hentes fra Moschi ubestemte Ord i Gravsangen: Ἐν δὲ Συρακοσίοισι Θεόκριτος sc. θρηνεῖ. Allerede den kolde Maade, hvorpaa den Digter bliver omtalt, som Grækerne ansaae for den Første i dette Fag, maa forbause os, saa meget mere som trende mindre bekjendte bucoliske Digtere, Sicelides, Lycidas og Philetas ikke blot nævnes først, men endog med langt større Lovtaler end hiin; hvilke Omstændigheder paa en ligesaa let som naturlig Maade maae bringe os paa den Tanke, at Talen er her om en anden og mindre bekjendt Digter end Theocrit, og at altsaa det derfra hentede Beviis bygger paa en meget usikker Grundvold.

For at gjøre det Onde endnu værre, skal efter Mansos Udsigende endog Theocrits Gedehyrde Lycidas i hans 7de Idyls 12te Vers være bemeldte Moschiske Hyrdedigter, formodentlig af samme Grund, som i den 5te Virgiliske Idyl Daphnis betyder Julius Cæsar: ja han tilføier endog: "der ἀνήρ Κυδωνίος wer sollte es anders seyn als des Moschus cydonischer Lycidas?" Hvo tænker ikke her paa den blinde Mand fra Chios i den homeriske Hymne til den deliske Apollo, i Anledning af hvem de Ældre frydede sig over, at Homer dog eengang begyndte at tale om sig selv, uagtet nyere Undersøgelser om disse Hymners Oprindelse, om Rhapsoderne som Forfattere til disse, og endelig *ἄμυρος* som Dialectord, have betydeligen tilintetgjort, hvad der paa Sagnet om den blinde Mand som Homer

var at bygge. Hertil kommer den vigtige Omstændighed, at der i Oldtiden gaves flere Digtere af det Navn Theocrit, baade før og efter den bekjendte, og hørende til samme bucoliske Digterfag. Ikke at tale om Andre, som levede efter ham, saa var Theocrit fra Chios, der levede paa Alexander den Stores Tid, ikke blot Digter, men endog en saa bekjendt bucolisk Digter, at Tzetzes tilskriver ham den 17de Idyl eller Lovtalen over Ptolomæus og Berenice, som andre ville tillægge Callimachus. Herhid hører ogsaa det 22de Epigram hos Theocrit: "Ἄλλος ὁ Χίος, hvor han selv distingverer mellem sig og Chioteren af samme Navn.

Man vil altsaa allerede heraf kunne indsee, hvor usikkert det er, af en tilsyneladende men ofte skuffende Navnelighed at uddrage bestemte Slutninger, uagtet den vaklende Maade, hvorpaa Manso udfører sine chronologiske Beregninger, tilstrækkeligen antyde, at han ei engang selv er overbeviist om deres Rigtighed. Schier *) bruger den samme Fremgangsmaade, og i det han lægger Moschi Hemistich til Grund — hvilket er desto mere usikkert, da i det mindste de 6 foregaaende Vers ere indskudte af Marcus Musurus — slutter han uden Omstændigheder, at estersom Theocrit levede under Ptolomæi Lagi Successor Ptolomæus Philadelphus, der døde i det 2det Aar af den 133de Olympiade, saa maa Bion være at ansee som samtidig med ham.

En fortræffelig Vei til at lette sig al Disput om Forskjæl mellem Theocrits og Bions Levealder har Italianeren Bonanni **) udfundet, i det han gjør Theocrit og Bion til een og samme Person, hvorved han uimod-

*) I sin Udgave, Leipzig 1752 pag. 5.

**) I Siracusa antica, som staaer hos Crasso i Storia de poeti greci, pag. 90.

sigeligen vinder den Fordeel, at de blive samtidige. Han formener nemlig, at Moschus taler i Gravsangen ei om Bion men om Theocrit, i det han tilføier følgende stringente Beviis: sappia, siger han, chi leggè, che nel sopradetto idillio non si può intendere Bione, poeta bucolico, percioche costui non fù Siracusano, ma Smirneo, e fiori dopo (?) Moscho. Così medesima- mente per nissuna ragione vù può esser inteso un altro Bione, il quale era Siracusano, perchè egli non fù poeta, ne scrisse cose pastorale, ma fù rhetorico. Dog kan Moschus i Skyggernes Rige ikke mere sig ubtinget over Bonanni, der lader hans digteriske Ven gaae op i Theocrit, saasom Fridrich Schlegel foretager sig i Athenæum *) samme Operation med Moschus selv, i det han anseer det for en grov Misforstand, at man har halveret i to beslægtede Aander, hvad der oprindeligen kun har været et udeleligt Heelt. Nu skulde man troe, at Metamorphoserne havde Ende, men en Franskmand overgaaer dog endnu baade Italieneren og Germaneren, i det han, omtalende Politiani nydelige Oversættelse af "den bortløbne Amor", ved en "assez plaisante be- vûë", som Longepierre kalder det, anmærker: "Com- me a fait Politien, en traduisant Moschus de Theocrite," ifølge hvilket Bions Ven forvandler sig endeligen til den liden Amor. Suidas lader iøvrigt den med Bion samtidige Moschus være en Bekjendter af Aristarchus, der saavel ifølge Suidæ som Eusebii Vidnesbyrd leve- de ved den CLde Olympiade. Saxius **) ansætter Bion til Verdens Aar 3858, Olymp. CLVIII. 2. ante Christ.

*) Vol. III pag. 230. So dürfte der bucolische Moschos mit dem Theocritos eine Person, und er von diesem nur durch ein Misverständniss abgesondert worden seyn.

**) Onomasticon I. 132.

145. a. u. c. 607, Hamberger *) til V. A. 3807 eller 177 f. Ch. Bayle, Longepierre og Schwebel omtrent til den 124de Olympiade. Dog synes man ved nyere chronologiske Bestemmelser at være bleven enig om, at vor Digter har levet henved et Seculum efter Theocrit, og at, ligesom denne Digter bliver at ansætte til omtrent 270 för Chr., saa bör Bion og hans samtidige Ven henføres til omtrent 170 för Christi Födsel.

Hvad Digterens Levnetsomstændigheder angaaer, da ere de særdeles faa, og næsten af ingen Betydenhed, med mindre man med Manso vil tænke sig forskjællige Scener, som man paa en Romandigters Maade lader Bion gennemvandre. Vil man gaae den Vei, da lader man Smyrna, siden dens Ödelæggelse af Lyderne ligge 400 Aar öde (uagtet man udtrykkelig saavel af Strabo som Plinius veed, at Alexander den Store og efter ham Antigonus og Lysimachus havde baade opbygget og forskjönnet den): da kan man tænke sig den endnu som öde og forladt (uagtet de i denne Mellemtid henrindne Aar dog maae have hjulpet noget), saa at Bion af Lede gaaer paa Reiser. Ligesom fordum Homer, lader man nu Bion drage ud for at skaffe sig Kundskab til Mennesker og Verden (ret som om Videnskabelighedens Tilstand paa Homers og Bions Tid var eensartet, eller som om der ikke i den Sidstes Levetid gaves uligelig større Leilighed til i Hjemmet at skaffe sig de for en Digter nödvendige Kundskaber). Et værdigt Sidestykke til saa taabelig Tale og Forblanding af diverse Tider har jeg fundet hos en Franskmand **) om Homer,

*) Zuverlässige Nachrichten Vol. I. 380.

**) Anonymus i et Værk paa 4 Dele, kaldet: Querelles litteraires (Vol. I. pag. 6) hvori enhver Tidsalders litteraire Feider pragmatisk fortælles. Iövrigt mærker man let, at Fabelen tildeels bygger paa den Pseudoherodotiske Biographie.

som for sin Pudseerligheds Skyld og sin Liighed med Manso's Raisonnement fortjener at anføres. En Grammaticus ved Navn Thestorides besøgte engang Homer, just som denne var bleven færdig med et reenskrevet Exemplar af Iliaden. Denne var lav nok til at stjæle det fra Homer, reise til Chios, og der udgive det som sit eget Arbeide. Homer fløi til Chios, men Grammatikeren, som havde faaet Nys om denne Fart, gjorde sig usynlig. Af Sorg slog Homer sig til Pædagogiken, oprettede et Institut paa Chios, og skrev i sine Ferier Odysseen, "afin de prouver, que lui seul étoit capable d'enfanter l'Iliade." Men Homer følte selv "l'insuffisance de cette épreuve", og døde för Tiden af Sorg og Bedrövelse.

Paa denne Maade er det let at skaffe vor Digter nogle lysere Momenter i hans stille Digterliv, naar man ikke vil lade sig nöie med den noget kortere, men desto mere sande Biographie: han levede, digtede og døde. At han derimod fra Smyrna kan have gjort en Reise til Öerne i Archipelagus, saasom Lesbos, Samos og Cos, vil ingen drage i Tvivl, især da de laae hans Hjemstavn for nær, til at han ikke blot af den Grund skulde have besøgt dem. Ja, man kan endog gjerne indrömme, at han er dragen til Sicilien, skjönt uden Beviis, eftersom Bayle med Rette betvivler, at et poetisk Udtryk som Moschi:

Af Arethusas siciliske Ström ham undtes at drikke, kan bruges som historisk Argument, for at Bion har personligen været paa Ortygia. I det mindste kunde man paa samme Maade bevise, at Gallus i Virgils 6te Idyl har været i Boeotien, fordi han, som Efterligner af Hesiodus, og Oversætter af Euphorion fra Chalcis, siges poetice at have drukket af Permessusfloden. I hvor udstrakt Betydning tage ikke Grækerne deres *πίνειν ἐκ ποταμῶ τινός*? Ei heller deraf kan hans Ophold

paa Sicilien bevises, at Galatea (hos Moschus III. 59) siges at have siddet ved hans Side paa Stranden, og lyttet til hans Flöitespil. Hvad berettiger os til at indskrænke Galateas Opholdssted til Sundet ved Sicilien? Sligt er en fix Idee, hentet fra Læsningen af Theocrits Polyphemidyller, og de efter ham digtende Forfattere, saasom Lucian i dialogi deorum marinorum. Galatea, som een af Nereiderne, slutter sig med sine Söstre til Forældrene Nereus og Doris; men at Nereus havde sin Bolig i Ægæerhavet, siger Apollonius Rhodius (IV. 770 sqq.) udtrykkeligt, og at det Samme gjelder i de homériske Digte, sees ved at sammenligne Iliad. I. 358. XVIII. 36 sqq. (hvor Galatea nævnes v. 45), 395 sqq. XXIV. 77. sqq. Saaledes blev baade for Bion Veien nærmere, og for Galatea Opholdsstedet mere rimeligt med Hensyn paa Digterens Födestavn, naar vi tænke hende, siddende paa Kysten af Ægæerhavet, at lytte til hans Spil.

Naar altsaa alt hvad der angaaer Bions Levnetsomstændigheder, og isærdeleshed hans Reise til Sicilien, bygger paa saa vaklende Grundlag, behöve vi naturligviis meget mindre at udgranske de Motiver, som isaaftald kunde have ledet ham; saasom hans Födebyes forladte og öde Tilstand — da vi i det Foregaaende have seet, at det vilde være urimeligt at antage, at den ikke skulde i den Tid, som forlöp fra Antigonus og Lysimachus til Bions Levetid, være kommet sig igjen —: Siciliens herlige Clima — som om Natoliens var at foragte —: Venskab for Theocrit — uagtet det er ubeviisligt, at de vare Samtidige: hvilke Eventyr har man ikke fortalt om Sappho og Anacreon, og dog vare de ikke aldeles samtidige —: Hiero's Gavmildhed — der dog ved Theocrits 16de Idyl, uagtet de forskjellige Forklaringer, altid bliver meget tvivlsom — især da Puncerkrigens Udbrud, hvis Skueplads Sicilien i en höi

Grad udgjorde; maatte lægge Hindringer i Veien for den rolige Digter. Hvor der altsaa ingen Virkning er, behöve vi ei at granske efter Aarsagen, og vi kunne derfor nöies med at sige, at, indtil den sorgelige Catastrophe, hvorved han bliver dræbt, har han enten ingen mærkelige Hændelser oplevet, eller ogsaa er Mindet om disse gaaet tabt. Vist synes det derimod, at Gift tog Bion af Dage, og følge vi Moschus, der især i dette Tilfælde taler uden Forbeholdenhed, da have flere sammenrottet sig mod hans Liv, eftersom han i Gravsangens 121de Vers siger, at Retsfærdigheden indhentede dem Alle. Da imidlertid Moschus tier om Grunden, og vi ikke ere i Besiddelse af andre Kilder, nytter det lidet at conjecturere en Aarsag, der kan have været mangfoldig. Var det Avindsyge over hans poetiske Talent, eller en mægtig Mands Forfølgelse, vide vi ikke, og kunne vi i det høieste formode.

Vi komme nu til hans Arbejder, og finde i dem et lysende Exempel paa, hvor let falske Begreber om Tingene oprinde af falske Benævnelser. Spørge vi de æsthetiske Kunstdommere tilraads, da lyder Dommen over Bions Digterværdie saa betinget, og indskrænkes ved saa mange Modificationer, at den hele Lovtale kommer til at see ud som en Daddel. Fra den gamle Servius indtil Batteux, Eschenburg og Eichhorn klages over poetisk Spil, søgt Vittighed, Kunstlerie, kort over Mangel paa Følelse og digterisk Sandhed. Og hvoraf oprinde vel alle disse Klager, uden af en for Bion og hans Samtidige Moschus høist beklagelig Sammenligning med en Digter, med hvem de, i det mindste saaledes som de existere for os, have intet at gjøre, med Theocrit? Hvorfor skulle vi lade os mislede af den ængstelige Maade, hvorpaa Grammatikerne anskue det bucoliske Digt? Hvorfor skulle vi lade os limitere af en Magister græcus, som hiin, der i Annotationerne

til den romerske Udgave af Theocrit yttre sin ἀπορία, πῶς βυκολικὰ ἐπεγράφησαν, μὴ ὄντων ὅλων βυκολικῶν, ἀλλὰ καὶ ποιμενικῶν καὶ αἰπολικῶν? Men lad der ogsaa have existeret egentlige bucoliske Digte af vor Digter, hvilke isaafald ere forlorne, hvad berettiger *vor* Tid og *vore* Kunstdommere til at drage Resultat af Andet, end hvad *ni* er tilbage? Man har i Poesiens Rige begaaet mangen Uretfærdighed af den usalige Lyst, at lade den endelige Dom resultere af den blotte Sammenligning, men i faa Tilfælde faldt den mere ubillig ud end i dette. Man behøver kun at være lidet forfaren i Commentarerne til de gamle Autores — og afgive ikke de Fleste af Shakspeares Exegeter, som Steevens, Malone, Warburton, og i en anden Litteratur de bindstærke Spozioni til Petrarca og Boccaccio en lystig Parodie herpaa? — for at vide, hvorledes man angaaende enkelte Ord, Sætninger og Tanker, skjönt Usikkerheden taler høit derimod, har concluderet, at, eftersom den ældre Digter har meer eller mindre lignende Vendinger, saa maa den Yngre have hentet dem fra hiin. Dog betænkte de ikke, at i Tankens uindskrænkede Rige möder uvilkaarligen den frie Aand et beslægtet Væsen, medens den kortsynede Beskuer, som ei begriber deres Möde, finder kun indskrænket Eftersnakken i Aandens herligste Harmonie. Kunstdommerne, som fölte det Vanskelige i det Skjønnes absolute Vurdering, valgte hellere at liste sig frem ved Sammenligningens sikkrere Krykkestok: og derfor har Jean Paul Ret, naar han sammenligner denne æsthetiske Classificationsmanie med et Universitet, som udelukkende bestaaer af fire Landsmandskaber. Arriverer en Fremmed, der fjerner sig nok saa meget fra disse, det siger intet; den ankomne Nyling bliver stukket ind under eet af de fire, om han end disharmonerer med sine sodales i Intet, uden i Alt; thi danne nye Afdelinger for ham, kan

man jo ikke, og existere selvstændig og uafhængig af de Andre, bliver ham ingenlunde tilladt. Dette Richterske Billede tydeliggjør os meget godt denne Higen efter at classificere, og den Comparationsmanie, hvorom her er Talen. I hvor bred end Skillevæggen er, som naturlige Anlæg og forskjellig Anskuelse af Kunsten have sat mellem Theocrit og Bion, have dog de Fleste overseet denne formedelst den vildledende Benævnelse Idyl, og dadlet Bion, fordi han ikke var, hvad han ikke vilde, og maaskee heller ikke kunde være, hiin. Tro og nøiagtig Copiering af Naturen, selv der, hvor denne synes at staae paa et lavere Trin, Liv, og rask Bevægelse i fremskridende Handling, ere hos Theocrit ligesaa fremtrædende gode Egenskaber, som den, af Mangel paa poetisk Idealitet opstaaende, Lyst til at skildre det Ubetydelige, Intetsigende, og en ofte alt for drøi Natursandhed, ere af hans mindre gode. I Sammenligning med disse Egenskaber traf det sig, at den erotiske, yndige og mod et ædelt Ideal fremstræbende Bion tabte, uagtet hans Digte aande en ædlere Natur, og ere ligesom gjennemglødede af en huldsalig og inderlig Følelse. Fordi Hyrdelivet er hos Theocrit Digtens Grundlag, ligesom Hyrder, til Efterligning af Sophrons Mimer, de, som spille paa Scenen, skål da, fordi et Hyrdenavn bliver nævnet i de Bioniske Digte, der aldeles høre til den høiere Idyl, Mangel paa theocritisk Simplicitet blive lagt Bion, der hører til et andet Forum, til Last? Skal i *Ἔρως ἰ διδασκόμενος ἀλλὰ διδάσκων* Hovedpersonen uomgjængeligen tænkes som Hyrde? Ere ikke de Æmner, som han opgiver for sin Sang, om Pallas, som Opfinderinde af Fløiten, Phoebus af Citharen og Mercurius af Lyren, mythiske, og hvor ubilligt at lede ængsteligt om Faarene og Hyrdetasken, der hvor Hyrden selv er ligesaa lidet nødvendig, som en Pillegrim? Kan ikke hvilkensomhelst Van-

dringsmand udstøde det følelsesfulde Digtersuk til Hesperus, uden at man med travl Virksomhed skal først mane en Hyrde frem, og derpaa blive beklemt, naar denne ikke teer sig hyrdemæssigt nok? Hvor naturligt var det ikke desuden, at Kjærlighed kom tidligen til at udgjøre den Folie, der skulde hæve de forskjællige digteriske Situationer, og hvor kunde denne trives bedre end i de landlige Egne, hvor Helleneren allerede tidligen lod Eros lege med Nympher og Satyrer? Saaledes fik selv de meest heterogene Personer, uden Digternes egentlige Vidende og Villie, et landligt og pastoralt Udseende, som man dog ingenlunde bör urgere eller ængsteligen lede efter, naar Samme ikke skulde findes.

Dog, hvo mærker ikke, at det er det betydningsfulde Ord Eidyllion, der har afstedkommet den hele Forvirring, og er det sandt hvad A. W. Schlegel siger om Eidyllion, at denne Digteform er et Foster af den zürlige, kunstige og spirituelle alexandrinske Tidsalder, og besidder som Form kun den Eiendommelighed, at den er *formlös*, da var dette ikke saa forunderligt. Men Lyst til at sige noget piquant bragte vel ogsaa her Schlegel paa Afveie; thi hverken er den Skildring, som han i Athenæum giver af Idyllen, sand, ikke heller kan man i den aandige som i den physiske Verden kalde Spiren, som skyder sig frem i Mangfoldighed og Fylde, *formlös*. Just derved, at Digterens Subjectivitet overholdes, og selv i den fleersidigste Yttring beholder sin Eiendommelighed, faaer en Samling af een Mands forskjællige digteriske Arbejder Eenhed i Formen. Hvad er desuden Eidyllia andet, end hvad vi kalde blandede Digte? Saa ofte Grammatikerne vare forlegne for at skaffe en Tittel til Digte, hvis Indhold var blandet, kaldte de dem *εἶδη τινὰ*. Saaledes mener Heinsius meget rigtig, at hvis Statii

Sylvæ havde været skrevne paa græsk, de da vare blevne kaldte *εἰδύλλια*, uagtet jo ogsaa Latinerne bruge dette Udtryk. Eidyllion tyder altsaa ikke hen paa det Enkelte, men paa det Hele; og Digte, som altid have et nyt Sujet, bleve kaldte *εἶδη τινᾶ* eller *εἰδύλλια*. Deraf kom siden, at man kunde tale om *εἰδύλλιον πρῶτον, δεύτερον*, saasom ikke blot det enkelte Digt, forsaavidt som Digteren behandlede en ny Gjenstand i ethvert Digt, kunde kaldes *εἶδος τι*, men ogsaa de samtlige Digte, der udgjorde et afrundet Heelt.

Og hvo skulde nu hellere spille Hovedrollen i disse blandede Digte, end den bevingede Gud, hvem den ærværdige Hesiodus lader ordne Chaos, den samme Eros, der senere løber bort fra Venus, for at faae vor Digter til at glemme alle de landlige Sange, som han selv kjendte, og faae ham til at lære nye og skjønnere af sin guddommelige Lærling? Naar dette er Tilfældet, hvo vil da kives med vor Digter over hans skjønne Billedrigdom, fordi han allerede i den graae Oldtid indsaae det, som den yngre moderne Digter fólte: Liebe denkt in süßern Bildern; thi for hvem oplader Verden sig vel i mere rigelig og broget Mangfoldighed, end for Digteren og den Elskende? Mon ikke Leander faaer at see, naar han hos Musæus stirrer hen efter den yndige Hero, hvorlunde Roser og brogede Blomster vælde op i hendes Trin? Naturen foragter ikke Kunstens smagsfulde Prydelse, og ved Siden af Theocrits dröie Natursandhed ville vi ikke træde ængsteligen tilbage for den Bioniske Muses graziöse Anstand. Opfatte vi paa denne Maade saavel Bions som Moschi poetiske Eiendommelighed, da vil det neppe falde os ind, at dadle Bion, fordi han ikke er Theocrit, og jeg kan saaledes roligere overlade en Digter, som blev mig dyrebar fra mine tidligste Skoledage, til Enhver, der veed, at ligesom Skjönheden aabenbarer sig i Mang-

foldigheden, saaledes bör den ene Blomst i Poesiens skjönnne Urtegaard ikke dadles, fordi den ei spiller i samme Farveglends som den anden; thi i Eensformighed og Eensidighed ligger det Skjønnes Död.

Vi kunde her ende vor Undersögelse om de Bioniske Digte, hvis ikke den Fuldstændighed, der bör herske i ethvert litterairt Arbeide, gjorde det nödvendigt, at tage Hensyn paa Finkensteins *) nyere Hypothese om de bucoliske Digtere fra Oldtiden. Dette gjør jeg saa meget hellere, som jeg derved faaer en naturlig Anledning til at udvikle en Deel af de Gamles Metrik, som endnu ikke er bleven tydeliggjort, nemlig det bucoliske Hexameter. Finkenstein formener, at ligesom alt, hvad de Gamle digtede i elegisk Versemaal, kaldtes Elegie, og ligesom i de nyere Tider alt hedder Sonnet, hvad der er skrevet i denne Form, eftersom Klagesang og Kjærlighedsglæde kan ligesaa vel forene sig i denne, som Krigssang og Icremiader i hiin, saa bör ligeledes i de Gamles Bucolier (die Bucolien) ikke Materien, men Formen, være vor Rette-snor. Dog tager han ikke Formen i den almindeligere Betydning — thi der gives jo ogsaa dramatiske bucoliske Digte — men i den engere, som man kunde kalde Maneer, der er Digtene egen; og som en integrerende Deel af denne antager han det saakaldte bucoliske Hexameter at være. Ideen er just ikke ny, hvilket Finkenstein synes at antyde, saasom ikke blot Valckenaer i Epistola ad Röverum, men endnu længe för ham D. Heinsius i hans forresten mindre betydelige Lectiones Theocriteæ har yttret den; men vist er det, at Paastanden holder ikke Stik. Hvad nytter vel her det gamle Forsvarsskjold: nulla regula sine exceptione,

*) I Arethusa oder die bucolischen Dichter des Alterthums. 2 Bde. 1806. 4.

naar man selv i Virgils episke og georgiske Digte, ja hyppigen endog hos Homer finder bucoliske Hexameter, hvorved de aabenbart ophøre at tjene som Criterium paa bucoliske Digte? Hertil kommer, at selv i de bucoliske Digte er dette Slags Vers deels ikke det eneste, deels ikke engang det prædominerende; ligesom det ogsaa er mærkeligt, at Arethusas Forfatter, i det han oversatte de Gamles Bukoliker, ikke synderligt i sin Version tog Hensyn paa dette af ham saa høit priste bucoliske Hexameter. Men feiler han heri, da er han paa en langt farligere Afvei, naar han forfalder til sælsomme Grublerier over de af ham opdagede regelmæssige Afsatzer, som skulle forestille Stropher, over de Verssymmetrier, som han troer at bemærke, uagtet disse ere lige saa tilfældige, som de Assonanzer og Alliterationer, han ahner i de hos en Dorer naturligen forekommende doriske Endelser *έντι*, *άντι* og *άν*. Dog hvad kan ikke Finkenstein opdage, naar endog Vers som

τὰν πυμάτων δ' ὠδῶν i Ths 8, 62.

giver ham de herligste Riim? —

Hvad det bucoliske Hexameter selv angaar, da beretter Valckenaer i epistola ad Röverum *), at Heinsius havde for löseligt berört denne Gjenstand, og at han, efter nöiere Undersögelse havde udfundet følgende Resultat: *versum dactylicum dici debere bucolicum, si, duobus pedibus postremis recisis, remaneret tetrameter, qui clauderetur dactylo, terminante partem orationis, atque adeo Alcmanicus.* Dog turde det

*) Hvilket Brev staaer foran hans Udgave af Fulvii Ursini Virgilius collatione scriptorum Græcorum illustratus, Leovard. 1747, men senere er aftrykt i hans Opuscula philologica, critica et oratorica. Lips. 1808. Vol. I. pag. 332.

Sidste være, om ikke urigtigt, dog i det mindste ubestemt udtrykt; thi ikke at tale om de nöiagtigere Distinctioner, som Grammatikerne vise os, at vi i Henseende til versus Alcanicus bör gjøre, saa existerer der af de sidstanförte Verseslags forskjællige Arter, hvoraf her kun gjelder *eet*, det saakaldte Tetrameter acatalectus, f. Ex. Virgo decens, comulas religa tibi. Alene Servius *) i sit Centimetrum har 5 forskjællige Arter af dette Slags Vers. Derimod er det ikke at nægte, at Terentianus Maurus **) stemmer i Henseende til den første Deel af Definitionen overeens med Valckenacr, naar han om det bucoliske Hexameter siger i sin versificerede Metrik:

Plurimus hoc pollet Siculæ telluris alumnus; (Theocritus)

Ne græcum immittam versum, mutabo Latinum:

"Dulce tibi pinus submurmurat, | en tibi pastor,

"Proxima fonticulis, et tu quoque | dulcia pangis."

hvorhos han om Virgil i Sammenligning med Theocrit tilføier:

Jupiter hanc legem toto prope carmine servat.

Noster rarus eo pastor Maro:

en Bemærkning, som flere af Grammatikerne f. Ex. Diomedes ***) gjentage. Imidlertid finder man dog ofte hos Virgil, at b. H. følge paa hinanden f. Ex. Iden Idyls v. 42, og i 8de Id. hvor der fra v. 7 følge sex paa hinanden. Hos Theocrit ere de derimod saa hyppige, at i 1ste Idyl de 13 første ere af det Slags, lige-

*) De centum metris i Putschii Samling af Grammatiker pag. 1820.

**) T. Maurus de metris, som findes i Putschii Samling pag. 2430.

***) Theocritus, auctor bucolici carminis, hoc plurimum usus esse creditur. Cfr. Diomedis de oratione et vario genere metrorum 3die Bog, hos Putsch, pag. 496.

som der i den Vte fra v. 20 findes 26 en suite. Hvor talrige de overhovedet ere hos Theocrit, kan man slutte deraf, at Valckenaer har alene i dennes 7 første Idyller, samt 10de og 11te iberegnet, fundet af 927 Vers 711 bucoliske, saa at der rester ikkun 216 ubucoliske; hvorimod man i Virgils Ecloger finder af 830 kun 232 versus Theocritei (∞: som ende en pars orationis og have en Dactylus i fjerde Pes). Uagtet Diomedes og Plotius forlange i den 4de Fod en Dactylus, ere dog Servius, Probus, Atilius Fortunatianus og Marius Victorinus ikke fuldt saa strenge, og regnede man paa den Grund de 286 Vers med, som ende en pars orationis med en Spondæus, saa fik man 518 bucoliske Hexameter ud af de Virgiliske Ecloger.

Dog havde allerede længe før Valckenaer Daniel Heinsius viist Veien i sine Lectiones Theocriteæ, hvor han (293) lægger i den Grad Vægt paa dette Slags Vers, at han, omtrent som Finkenstein senere, lader dette være saa aldeles et bucolisk Criterium, at han paa den Grund udelukker Ptolomæus og Charites fra Navn af bucoliske Digte. For altsaa at tilveiebringe et endnu klarere Begreb, end af de nyere Haandböger kan erholdes — den nyeste Udgave af den ældre Ruddimannus tier derom, og Grotfends Forklaring i Prosodien pag. 110 er utydelig og ubestemt — vil jeg forsøge ved Hjælp af de gamle Grammatikers Kilder at udvikle denne Gjenstand noget nøiere.

Scm bekjendt kan man i det heroiske Versemaal tænke sig Cæsuren (τομή) flyttet til forskjellige Steder, ja endog i enkelte Vers flere samtidige, eftersom Hovedcæsuren kan nærme sig saa meget een af Versenderne, at der maa een til, for at bære Versets hele Suite og Længde. De fleste græske Digtere fra Homer indtil det 5te Seculum brugte saavel Dactyler og Spondæer iflæng, som isærdeleshed den Cæsur, der af

Grammatikerne kaldes Penthemimeris, og falder paa den 3die Fods Arsis. Fra den Tid fulgte de i 5te Seculum levende Digtere Nonnus, Forfatteren af Dionysiaca, som sjældnere lod Spondæen være den prædominerende Fod i Cæsuren, og brugte derimod den af Grammatikerne saakaldte *κατὰ τρίτου τροχαίου*, ikke som om der kunde være en Choræus i Midten af Hexametret, men fordi man, ved at tage den tredie Stavelse bort af den Dactyl, der indeholder Cæsuren, faaer en Trochæus til Rest. Herrmann, som saavel i Orphica, som i den nyeste Udgave af *Elementa doctrinae metricæ* har baade udviklet og urgeret denne Forskjel, — uagtet Cæsuren *κατὰ τρίτου τροχαίου* jo ofte forekommer hos Homer og især hos Bukolikerne — gaaer endog saavidt, at han opstiller den som et Criterion for Musæi, Tryphiodori, Coluthi og flere yngre Digteres Tidsalder; endskjönt jeg dog ikke indseer, hvorfor man skal lukke Öinene for de talrige Exempler paa denne Cæsur, som möde hos Digtere, der ere langt ældre end Forfatteren af Dionysiaca. Uagtet man altsaa i det Hele kan tænke sig i et Hexameter 16 forskjellige Modificationer, eftersom de fem mulige Dactyler kunne modtage femten, og den sidste Fod een, saa udhæve Grammatikerne dog egentlig kun fire Cæsurer, nemlig 1) *πενδημιμερῆ*, der saavel som 2) *κατὰ τρίτου τροχαίου* ere ovenfor omtalte: 3) *ἑφδημιμερῆ* ε: naar efter 3 Födder en Stavelse kommer til, som fuldförer Meningen, f. Ex. *quam Ju | no fer | tur ter | ris:* og endelig den 4de, der for os er af Vigtighed, da den bevirker det bucoliske Hexameter, som kaldes af Grammatikerne, formedelst Bukolikernes hyppige Brug deraf, *τετραποδία βυκολικῆ*. Dog forekommer den endog i Horaz's lyriske Digte, f. Ex. sammensat med en Ithyphallicus i 1ste Bogs 4de Ode: *Solvitur acris hiems grata vice veris et Favoni.* Heller ikke indseer jeg, hvorfor baade

Terentianus Maurus og Atilius Fortunatianus *) samt efter disse adskillige nyere Metriker have klaget over, at Virgil har forladt sit Forbillede Theocrits Spor, eftersom et saa betydeligt Antal bucoliske Hexameter findes i Eclogerne. Skade er det rigtignok for den Heinsisk - Finkensteinske Theorie, at Eclogerne ikke ere de eneste Digte; hvori de findes; thi ligesom Iliaden og især Odysseen afgiver et ikke ubetydeligt Antal af disse, saa ere de heller ikke sjældne i Æneiden. Uagtet jeg herefter kan ved enkelte Steder vente mig Læserens: *credat Iudæus Apella*, vil jeg alligevel for den fuldstændigere Udviklings Skyld fortsætte de forskjællige Grammatikers Anskuelse og Udvikling af det buc. H. Den bucoliske Digteart angives da i Almindelighed at være udsprungen enten fra Laconien eller paa Sicilien: hiint paa Grund af, at Pigerne ved Xerxis Indfald i Grækenland havde saa aldeles adsplittet sig, at ingen var tilbage for at feire den Caryatidiske Dianas Fest, hvorudover Hyrderne, for at Religionen ei ganske skulde forfalde, maatte drage til Byen, og synge deres *βυκολιασμός*: dette paa Grund af, at Hiero faldt ved Syracusas Beleiring i en heftig Sygdom, fra hvis farlige Følger han blev reddet ved Landmændenes ivrige Bønner til *Ἄρτεμις λόχη (λύσσα)*. Disse droge siden efter, under Navn af *βυκολισαί* saa vide omkring med Brød, udbagt i Figurer af Dyr, med Viinflasker, Sække med Bælgfrugter, Krands paa Hovedet, og Köller i Haanden, saa at de med deres landlige Glædessange kom endog til Italien, Lydien og Ægypten. Etersom man nu tilføier, at Daphnis, dette bekjendte Forbillede paa enhver pastoral Fortreffelighed, og efter ham Thyrsis, var den første, som componerede

*) Theocritus hanc legem custodivit: Virgilius contempsit, siger han i sin *ars metrica* hos Putsch. pag. 2697.

slige Sange, saa blev paa en let begribelig Maade det bucoliske Hexameter tilskrevet ham; hvorudover Grammatikeren Plotius (*de metris*, hos Putsch 2632) tilføier: *bucolicum Hexametrum Daphnis pastor vel Thyrsis repperisse dicuntur, quia pastores et poetæ fuisse perhibentur.* Dog mærker den kritiske Læser letteligen, at saavel det bucoliske Digt selv, som dets Verseform bör i sin oprindelige Form rykkes ud over den af Grammatikerne angivne Tid.

I Henseende til Definitionen af det b. H., da harmonere næsten alle Grammatikerne. Saaledes siger Servius i sit *Centimetrum* (1821): *bucolicum metrum constat hexametro catalecto, ut tamen quartus dactylus partem terminet orationis:* og i den 3die Bog af de *oratione et vario genere metrorum* siger Diomedes (494): *versus sunt bucolici, quoties in quarta regione dactylus, finiens partem orationis, invenitur.* Paa den samme Maade ytrer sig ogsaa Terentianus, i det han (2430) giver følgende Recept til selv at componere *buc. H.:*

Pastorale volet quum quis componere carmen,
Tetrametrum absolvat, cui portio demitur ima,
Quæ solido a verbo poterit connectere versum:
Bucolicum siquidem talem voluere vocari,

og tillige morer sig med det metriske Kunststykke, at gjøre fire Tetrameter til Hexameter ved at tillægge de to sidste Fodder. — Ligesom det heroiske Hexameter, som et Heelt, bestaaende af enkelte Dele, er istand til at modtage 32 schemata ved afvexlende Sammensætninger af Pedes, saaledes kan ogsaa det b. H. modtage 8 schemata, alt som jeg danner Verset af bare Dactyler (*monoschematisticus dactylus hexametri bucolici*) eller af bare Spondæer (*monoschematisticus spondeadus*) eller af afvexlende Dactyler og Spon-

dæer. Dette vil blive tydeligt af følgende 8 forskjælligt schematiserede Vers:

- (3 Dactyler.) Ulla dolum meditantur, amat bonus —
 (3 Spondæer.) Mutabit merces, omnis feret —
 (Man erindre sig, at i det b. Hexam. skal den 4de være en Dactyl, da enkelte Grammatikers Exception i saa Henseende er med Rette at forkaste.)
- (2 D. og 1 Sp.) Quin age, si quid habes, in me mora —
 (D. Sp. D.) Lenta salix foeto pecori, mihi —
 (Sp. 2 D.) Si nescis, meus ille caper fuit —
 (2 Sp. 1 D.) Et longum formose vale, vale —
 (Sp. D. Sp.) Et me Phoebus amat, Phoebo sua —
 (D. Sp. Sp.) Judicio nostro tantum tibi —

Eet Spörgsmaal maa jeg alligevel lade ikke ganske besvaret, om det ved det bucoliske Hexameter er nödvendigt, at der efter 4de Fod er en fuldstændig Tanke til Ende. Höre vi de Nyeres f. Ex. Finkensteins Forklaring, da hedder det, "die Griechischen Bukoliker schliessen gern *den Sinn* mit dem vierten Fusse:" og noget lignende have rigtignok ogsaa de ældre Grammatiker saavel græske som latinske. Saaledes siger Draco Stratonicensis (de Metris poeticis, i Herrmanns Udgave deraf — Lips. 1812 — pag. 127) om Hexametret: *κέκληται δὲ βυκολικὴ, παρόσον οἱ τὰ βυκολικὰ γράψαντες ποιήματα ταύτη κέχρηνται, ὡς πανταχῆ εὐρήσειν παρὰ Μόσχῳ καὶ Βιάνῳ καὶ Θεοκρίτῳ· οἶον*

Αἶλινά μοι στοναχεῖτε νάπαι —

Φεῦγε μακράν· κακὸν ἐντὶ τὸ θηρίον —

Men ikke uden aabenbar Modsigelse tilføjer han (126) *βυκολικὴ δὲ, ὅταν, μετὰ τέσσερας πόδας, εὐρεθῆ ὑλλαβῆ ἀπαρτίξασα εἰς μέρος λόγῳ τέλειον* (som dog bör være Finkensteins: "den Sinn schliessen"), *οἶον ἐστὶ τὸ: Ζεὺς μὲν | πῆ τογε|οἶδε καὶ|αθάνα|τοι θεοὶ ἄλλοι*. Ligesaa aabenbart modsigende bemærker han (140) følgende: *βυκολικὴ ἐστὶ τὸ μετὰ τρεῖς πόδας ἀπαρτίξον εἰς μέρος λόγῳ· οἶον*

ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον οἶω.

Da der i de af Draco anførte Ord ikke engang ender sig et heelt Ord, kan der naturligviis aldeles ikke være Tale om, at der ved den 4de Fod ender sig den forlangte μέρος λόγος eller pars orationis. Ikke heller blive vi klogere af de latinske Grammatiker, i det Atilius Fortunatianus i sin ars metrica (2697) erklærer: bucolicus versus ab heroo venit: herous, si quarto pede partem orationis finiat, bucolicum facit, og anfører det lidet passende Exempel: "Ab Jove principium Musæ! Jovis." — Paa lignende Maade forlanger Servius, at "quartus dactylus terminet partem orationis," og anfører dog som Exempel herpaa: rustica silvestrem resonat bene | fistula cantum; af hvilke Exempler jeg tilsidst kunde fristes til at antage, at Grammatikernes Fordring, at Meningen skal være ude, maa være synonymt med: det skal være ude med Meningen. Muligen kunde man nære den Formodning, at Grammatikernes μέρος λόγος, pars orationis, ikke, som Finken-stein og Flere formene, betyder *Meningens* Selvstændighed, saaledes som Tilfældet er med Elision, der meget ofte ikke indtræffer hos Digterne der, hvor Meningen ikke behøver af det Følgende at completeres, men *Ordenes* ∴ at en Taledeel ved fjerde Fod var til Ende. Men deels kuldkaſte de anførte Steder af Draco Stratonicensis denne Formodning, der lader 4de Fods Indsnit falde i et af flere Stavelser bestaaende Ord, deels jager Marius Victorinus os ud af dette Tilflugtssted i første Bog af sin ars grammatica de Orthographia et ratione metrorum (2509). Han siger nemlig i Anledning af Virgils Arma virumque cano, Trojæ qui, der af ham anføres som et bucolisk Hexameter, at vi möde ofte in eodem versu plures incisiones ∴ Penthemimerem et Hephthemimerem, et eam, quæ quarta cæsura partem orationis terminat, quam Bucolicon

Græci dicunt: hvorhos han forklarer ovennævnte Vers saaledes, at "*jæ qui*" pes in versu quartus eam divisionem explicat, quam Bucolicon vocari dictum est, sub qua pedum percussione *sensus impletur*. Men jeg formoder, at enhver vil letteligen indsee, at denne Meningsfuldendelse er ligesaa lidet at finde i det opgivne Vers, som indrømme, hvad han paa et andet Sted beretter, at Theocrit *overalt* følger denne Lov for det bucoliske Hexameter. Hvorfra iøvrigt Warton (de poesi bucolica p. 36) har den Regel, at det b. H. bör ikke alene have en Dactyl i *förste* Fod, men tillige en Dactyl, som udgjör et enkelt Ord, veed jeg ikke, ligesom jeg heller ikke har fundet den urgeret hos nogen af de græske eller latinske Grammatiker. Af denne min Undersögelse vil altsaa fölgende metriske Resultat være at uddrage, at det heroiske Hexameter bliver bucolisk, naar den 4de Fod ender med en Dactyl, og udgjör, om just ei en heel og udgaacnde Mening, dog et udeelt Ord, saa at Hexametret lader sig oplöse i et fuldstændigt Tetrameter og et lignende Dimeter.

Hvad Udgaverne af Bion angaaer, da er det först i de senere Aarhundreder man har afsondret saavel hans, som Moschi Digte fra Theocrits. Der existerede nemlig i de ældste Tider forskjellige Samlinger (*ἐκδόσεις*) af bucoliske Digte, som, snart under Navn af *ἔπη βυκολικὰ*, snart noget modsigende *εἰδύλλια βυκολικὰ*, ja stundom endog under Tittel af *τὰ εἰς Θεόκριτον ἀναφερόμενα*, indeholdt ikke blot denne Digtets Arbejder, men endog saadanne, der aabenbart strede mod den Theocritiske Aaud. Et saadant Syntagma af bucoliske Productioner samlede Grammatikeren Artemidor, hvilket han antyder selv i det præfigerede Epigram:

Βυκολικὰ Μοῖσαι, σποράδες πόνα, νῦν δ' ἄμα πάσαι

Ἐντὶ μιᾶς μάνδρας, ἐντὶ μιᾶς ἀγέλας,

hvorfra igjen de ældre Udgaver have deres Udspring.

Paa denne Maade existerede i de ældste Udgaver baade Bions og tildeels Moschi Hoveddigte — thi de fleste mindre Digte bleve først senere samlede ud af Stobæi Florilegium — saasom Adonis, Moschi Europa, Gravsangen og Megara, iflæng med de Theocritiske, alt som disse fandtes i Codices. Det var først i Aaret 1566 at Henricus Stephanus, i sine Principes poetarum Græcorum, afsondrede med critisk og æsthetisk Skarpsindighed disse trende Digteres Arbeide, og lod Bion beholde sit. Paa denne, saavel som Fulvii Ursini Edition, (Antverp. 1568) bygge de senere, hvoraf nogle have stort critisk Værd, saasom Buonaventuræ Vulcanii, Antverp. 1584. 12. Radulph. Wintertons, Cantabr. 1652, 8., og D. Whitfords, ibid. 1659 ere bekjendte. I dette Aarhundrede udmærkede sig endnu en Franskmand Longepierre (Longopetræus) ikke just ved at udgive Texten, eller ved sin alexandrinske rimede Oversættelse, men ved sine iustructive Anmærkninger, som John Heskin, der i det 18de Aarhundrede udgav B. og M. (Oxonii 1748. 8.), oversatte paa Latin. Endnu før Heskin — en af vor Digtets bedre Udgivere — optraadte Nic. Schwebel (Venedig 1746) med en særdeles fuldstændig Udgave af Bs og Ms poetiske Arbeider. Da jeg ved Efterspørgsel har erfaret, at den existerer ligesaa lidet i noget offentligt, som rimeligviis privat Bibliothek hertillands, har jeg kun af Schwebels Biographie i Harles' de vitis philologorum Vol. II. pag. 113 erholdt nogen Oplysning om denne særdeles complete Udgave, der indeholder Ursini, Stephani, Vulcanii, Scaligers, Casauboni, D. Heinsii, Xylanders, Palmerii og Longopetræi Anmærkninger, samt dennes franske og Whitfords latinske Version. Schiers Udgave Lips. 1752, der omtrent er samtidig med Schwebels og Heskins, afgiver en correct Text med mindre betydelige Noter, hvilket for en

Deel ogsaa er Tilfældet med de mod Enden af det at-
tende Aarhundrede udkomne Editioner saavel af J.
Manso (Gotha 1784, ny Bearbejdelse 1807) som af L.
Teucher Lips. 1793; af hvilke isærdeleshed den første
udmærker sig fra den exegetiske Side. Omtrent sam-
tidig med Manso gjorde derimod tvende Mænd sig i
critisk Henseende fortjente af Textens Behandling, R.
Brunck i sine *Analecter*, og Valckenaer i sin Udgave
af Theocrit, Bion og Moschus, Leiden 1779. Dog
kunde man vel have Grund til at være misfornöiet med
den Rigorositet, hvormed isærdeleshed Brunck hos
disse Forfattere indskyder den haardeste doriske Form,
ligesom Calliergus, Heinsius og Stephanus forhen hav-
de ederet efter den mildere. Det er i det mindste vist,
at det bliver Brunck ofte umuligt formedelst kritiske
Grunde at overholde sine Dorismer overalt, og hvilke
inconsequente Læsemaader deraf opstaae — i eet og
samme Digt f. Ex. τὰς Ἀπεδοίσας og τῆς Ἀπεδοίσης — er
let at indsee. Derfor hedder det meget rigtigt i Biblio-
theca critica (Vol. II. 38): *Doricas formas nimis se-
dulo et curiose invexit Br. Non eadem est dialectus
Theocriti atque Epicharmi — af hvem man hos Dioge-
nes fra Laerte finder i Platos Biographie Fragmen-
ter —: hæc antiqua est dorica, nec fere quid cum aliis
commune habet: illa recentior, cui ex aliis etiam dia-
lectis quædam sunt admista.*

Iblandt dem, som i dette Aarhundredes forløbne
tvende Decennier have gjort sig fortjente af Bion og
Moschus, fortjener den ved flere kritiske Arbejder be-
kjendte Engellænder Thomas Gaisford at mærkes. I
andet Bind af hans *Poetæ minores græci* (Oxonii 1816)
findes foruden Theocrit ogsaa B. og M. Han følger
Valckenaer i det Hele, og forlader ham kun der, hvor
de bedste Codicum Harmonie tilraader ham saadant.
Da J. Ph. Dorville deels selv, deels ved Andre, havde

collationeret de bedste Codices; og bemeldte Samlinger ved offentlig Auction 1804 kom i det bodleyanske Bibliotheks Besiddelse, tilligemed Sanctamandi Samlinger til samme Tendenz, kan han med Rette i Fortalen paastaae: *nemo facile inficias ibit, mihi copiam adesse, et numero et præstantia spectabilem.* Tilføiede ere endvidere nogle Conjecturallæsemaader af Thomas Briggs, som Gaisford i Indledningen roser særdeles meget: hvorfor jeg, uagtet de ikke alle fortjene den givne Roes, dog i Anmærkningerne har taget Hensyn derpaa.

Med Hensyn paa Oversættelserne, da ere de ikke synderligt talrige i de ældre Tider, naar man undtager de mange forskjellige latinske, saasom af Politian, Stephanus, Whitford, Eobanus Hessus o. fl. Paa Fransk har jeg kun opdrevet, foruden Longepierres, en af Poinsinet de Sivry fra 1758, som staaer i hans Version af Sappho, Tyrtæus og Anacreon: hvorimod det er mere besynderligt, at der i Aarene 1775 og 1780. 4. udkom i Kjøbenhavn en fransk Oversættelse af Bion, Moschus og Anacreon, ved Montenot de Clairfons. Af engelske kjender jeg kun Greens (med Anacreon og Moschus) 1768 og Langhorns Adonis' Død. London 1757. 4. Italienerne have vel flere Gange oversat ham, i Forbindelse med Theocrit og Anacreon, men dog kjendes hertillands kun den jambiske, som er tilføjet Pilenejo's pragtfulde Udgave, Parma 1780. 4. Paa Tydsk haves en temmelig betydelig Samling, som Schummel i sit Uebersetzerbibliothek pag. 36 nøiagtigen opregner; blandt hvilke, foruden Finkensteins og Mausos, isærdeleshed J. H. Vosses er at bemærke, under Navn Theocritos, Bion und Moschos, Tübing. 1808.. Paa Dansk have vi foruden enkelte af Professor Guldberg (samlede Digte, 1ste B. pag. 231), Malte Braun (poetiske Forsög 1ste D. pag. 70-72), Rahbek

(poetiske Forsög 2den Deel 138-146) en fuldstændig Udgave af Bion med Oversættelse ved Hr. Cancellieraad Gundelach, Kbh. 1808. 8. At der i det mindste er anvendt Flid paa nærværende Oversættelse, vil ingen, som er billig, kunne nægte: og kun Adlerbeths alvorlige Advarsel foran sin Virgil: "ofte upphör Granskningen at gagna, då den begynner att trötta: och ifrån den Stunden blifva Rättelserna föga annat äm ombytta Fel," afraadte mig fra at bruge Filen endnu mere. At forene Troskab med Skjönhed, og isærdeleshed med den hos den erotiske Digter saa elskelige Harmonie i Versenes Bygning, har jeg i det mindste bestræbt mig for: hvorvidt jeg har opnaaet det, tilkommer ikke mig at bestemme. Udviklingen af Adonismythen maa tale for sig selv, og hvad de tilföiede Anmærkninger angaae, da har jeg havt, saavel i de critiske som exegetiske Notizer, de studerönde Ynglinger for Öie, der havde gjort videre Fremskridt i det philologiske Studium, hos hvem meget kunde forudsættes at være bekjendt, hvilket altsaa med Taushed kunde forbigaaes.

ΒΙΩΝΟΣ

ΕΙΔΥΛΛΙΑ.

BIONS

IDYLLER.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Α΄.

Ἐπιτάφιος Ἀδωνίδος.

Αἰάζω τὸν Ἀδωνιν ἀπώλετο καλὸς Ἀδωνις.
 Ὦλετο καλὸς Ἀδωνις, ἐπαιάζουσιν Ἔρωτες.
 Μηκέτι πορφύρεοις ἐνὶ φάρεσι, Κύπρι, κάβευδε
 Ἐγρεο, δειλαία, κυανოსόλε, καὶ πλατάγησον
 Στάθεα, καὶ λέγε πᾶσιν Ἀπώλετο καλὸς Ἀδωνις.

5

Αἰάζω τὸν Ἀδωνιν ἐπαιάζουσιν Ἔρωτες.
 Κεῖται καλὸς Ἀδωνις ἐπ' ὤρεσι, μηρὸν ὀδόντι
 Λευκῶ λευκὸν ὀδόντι τυπεῖς, καὶ Κύπριν ἀνιᾶ,
 Λεπτὸν ἀποψύχων· τὸ δέ οἱ μέλαν εἵβεται αἶμα
 Χιονέας κατὰ σαρκός· ὑπ' ὀφρύσι δ' ὄμματα ναρκῆ,
 Καὶ τὸ ῥόδον φεύγει τῷ χεῖλεος ἀμφι δὲ τήνῃ
 Θνάσκει καὶ τὸ φίλαμα, τὸ μήποτε Κύπρις ἀφήσει.
 Κύπριδι μὲν τὸ φίλαμα καὶ ἢ ζώοντος ἀρέσκει,
 Ἄλλ' ἔκ οἶδεν Ἀδωνις ὃ μιν θνάσκοντ' ἐφίλασεν.

10

Αἰάζω τὸν Ἀδωνιν ἐπαιάζουσιν Ἔρωτες.
 Ἄγριον, ἄγριον ἔλκος ἔχει κατὰ μηρὸν Ἀδωνις
 Μείζον δ' ἂ Κυβέρεια φέρει ποτικάρδιον ἔλκος.
 Κεῖνον μὲν περὶ παῖδα φίλοι κύνες ὠρύσαντο,
 Καὶ νύμφαι κλαίουσιν Ὀρειάδες· ἂ δ' Ἀφροδίτα
 Λυσάμενα πλοκαμίδας ἀνά δρυμῶς ἀλάληται
 Πενθαλέα, νήπλεκτος, ἀσάνδαλος· αἱ δὲ βᾶτοι νῆ
 Ἐρχομένην κείροντι, καὶ ἱερὸν αἶμα δρέπονται.

15

I.

Gravsang over Adonis.

Vee for Adonis jeg raaber; thi död er den skjönnen Adonis.
 Död er den skjönnen Adonis, saa klage Eroterne med mig.
 Ei i din Purpurdragt, o Cypria! slumre du mere:
 Vaagn og hyl dig i Sort, Usalige! Jamrende slaae dit
 Bryst, og siig til Enhver: han er död, den skjönnen Adonis. 5

Vee for Adonis jeg raaber: Eroterne klage sig med mig.
 Hist han ligger, den Yngling skjön, paa Bjergene, rammet
 Dybt i den hvide Lænd af den hvide Tand, og bedröver
 Cypris, aandende svagt. Sort rinder Blodet i Strömme
 Ned af den sneehvide Krop: under Laaget brister hans Öie: 10
 Og fra Læberne flye de röde Roser, i hvilke
 Kjærlighedskyskene döe, der aldrig af Cypria glemmes.
 Cypris har Kyssene kjær, endskjönt han ei er ilive;
 Dog ei föler Adonis, at hun ham kysser i Döden.

Vee for Adonis jeg raaber: Eroterne klage sig med mig. 15
 Saaret er dybt, ja dybt, som rammed' Adonis i Lænden,
 Dybere dog det Saar, Cytherea bærer i Hjertet.
 Trindt om Ynglingens Liig de Hunde, han elskede, tude,
 Og paa Bjergenes Tind de Nympher græde, mens Cypris,
 Med det lösnede Haar, heel ængsteligt iler i Lunden, 20
 Sorgfuld, med prydlös Lok og blottede Födder: mens Torne
 Ridse den Ilendes Fod, og sugede de hellige Blodstænk.

Ὁξὺ δὲ κωκύουτα δι' ἄγκυα μακρὰ φορεῖται,
 Ἄστυριον βοόωσα πόσιν, καὶ παῖδα καλεῖσα.
 Ἄμφι δέ μιν μέλαν αἶμα παρ' ὀμφαλὸν ἤωρεῖτο· 25
 Στάθεα δ' ἐκ μηρῶν φοινίσσεται· οἱ δ' ὑπομαζοὶ
 Χιύγιοι τὸ πάροιθεν Ἀδωνίδι πορφύροντο.

„Αἰ αἰ τῶν Κυθέρειαν,“ ἐπαιάζουσιν Ἔρωτες.
 „Ὦλεσε τὸν καλὸν ἄνδρα, συνώλεσεν ἱερὸν εἶδος.
 Κύπριδι μὲν καλὸν εἶδος, ὅτε ζώεσκεν Ἀδωνίς, 30
 Κάτθανε δ' ἅ μορφῶ σὺν Ἀδωνίδι Κύπριδος, αἰ αἰ.“
 Ὦρεα πάντα λέγοντι καὶ αἱ δρυῖες· Αἰ τὸν Ἀδωνί.
 Καὶ ποταμοὶ κλαίοντι τὰ πένθεα τῆς Ἀφροδίτας,
 Καὶ παγαὶ τὸν Ἀδωνί ἐν ἄρεσι δακρῦνonti,
 Ἄνθεα δ' ἐξ ὀδύνας ἐρρυθαίνετα· αἱ δὲ Κυθήρα 35
 Πάντας ἀνὰ κναμῶς, ἀνὰ πᾶν νάπος οἰκτρὸν αἶδει.

Αἰ αἰ τῶν Κυθέρειαν, ἀπώλετο καλὸς Ἀδωνίς.
 Ἄχῶ δ' ἀντεβόασεν Ἀπώλετο καλὸς Ἀδωνίς.
 Κύπριδος αἰνὸν ἔρωτα τίς ἔκκλαυσεν ἄν; αἰ αἰ.
 Ὦς ἴδεν, ὡς ἐνόησεν Ἀδωνίδος ἄσχετον ἔλκος, 40
 Ὦς ἴδε φοίνιον αἶμα μαραινομένῳ περὶ μηρῶ,
 Πάχεας ἀμπετάσασα κινύρετο· „Μεῖνον, Ἀδωνί,
 Δύσποτμε, μεῖνον, Ἀδωνί, πανύστατον ὡς σε κιχέω,
 Ὦς σε περιπτύξω, καὶ χεῖλεα χεῖλεσι μίξω.
 Ἐγρεο τυτθόν, Ἀδωνί, τὸ δ' αὖ πύματόν με φίλασον· 45
 Τοσσᾶτόν με φίλασον, ὅσον ζῶει τὸ φίλαμα·
 Ἄχρισ ἀπὸ ψυχῆς ἐς ἐμὸν σῶμα κεις ἐμὸν ἦπαρ
 Πνεῦμα τεὸν ζεύσῃ, τὸ δὲ σεῦ γλυκὺ φίλτρον ἀμέλξω,
 Ἐκ δὲ πῖω τὸν ἔρωτα· φίλαμα δὲ τῷτο φυλάξω
 Ὦς αὐτὸν τὸν Ἀδωνί· ἐπεὶ σύ με, δύσμορε, φεύγεις. 50
 Φεύγεις μακρὸν, Ἀδωνί, καὶ οἴχεαι εἰς Ἀχέροντα,
 Καὶ συγνὸν βασιλῆα καὶ ἄγριον· αἱ δὲ τάλαινα
 Ζῶω, καὶ θεὸς ἐμμί, καὶ ὃ δύναμαί σε διώκειν.
 Λάμβανε, Περσεφόνα, τὸν ἐμὸν ποσιν· ἐσσί γὰρ αὐτὰ
 Πολλὸν ἐμεῦ χρέστων, τὸ δὲ πᾶν καλὸν ἐς σὲ καταρρέει. 55

Under et smerteligt Skrig i de lange Dale hun svæver,
 Kaldende paa sin Ven, og paa sin assyriske Mage.
 Brat udvælder paa ham det sorte Blod under Navlen: 25
 Siderne farves fra Laaret rødt, og Brystet, som fordum
 Var hos Adonis som falden Snee, nu rødmer i Purpur.

Vee, Cytherea, Vee, saa klage Eroterne med mig.
 Død er den yndige Mand, med ham hendes hellige Skjønhed.
 Cypris var yndig og skjøn, da levede endnu Adonis: 30
 Men i Adonis' Grav sank Cyprias Ynde: o Vee, Vee!
 Höit gjenlyder fra Bjerg og fra Skov: Vee, Vee for Adonis,
 Og i Cyprias Sorg Flodbølgerne græde af Kummer,
 Kilderne sørge paa Bjergets Top for den tabte Adonis:
 Blomsterne farves af Smerten rødt, imedens Cythere 35
 Gjennem hver Skov, og igjennem hver Bye udsukker sin
 Smerte.

Vee, Cytherea, Vee! han er død, den skjönnne Adonis:
 Eccho udbryder igjen, han er død, den skjönnne Adonis.
 Hvo har ei Taarer fældt ved Cypris uheldige Elskov?
 Da hun mærked' og saae Adonis' rædsomme Vunde, 40
 Da hun skued' det rödmende Blod af den svindende Hofte,
 Strækked' hun Armene ud, og sukkede: "bliv, min Adonis!
 "Arme Adonis, bliv! lad mig sidste Gang dig omfavne,
 "Trykke dig tæt til mit Bryst, og Læberne blande med dine.
 "Vaagn, min Adonis, en Stund, og giv mig et Kys, skjönt
 det sidste: 45
 "Kys mig saalænge du vil, saalænge du föler for Kysset:
 "Til fra din Sjæl, igjennem min Mund, dybt ned i mit Hjerte
 "Strömmen din Aande: og Elskovs Drik, den söde, jeg suger,
 "Tömmende Kjærlighedshægeret ud. Det Kys vil jeg gemme,
 "Som min Adonis selv, da du, Ulyksalige, flyer mig. 50
 "Fjernt, min Adonis! du gaaer, du vandrer til Acherons
 Strömmen,
 "Ned til den grusomme Drot, den vilde Konge. Jeg Arme
 "Lever, og er Gudinde, men tör ei föolge min Döde.
 "Tag da imod min Mand, Persephone! Jeg er dog ikke
 "Mægtig som du; al Jorderigs Ziir maa vandre til dig ned. 55

Εἰμὶ δ' ἐγὼ πανάποτμος, ἔχω δ' ἀκόρετον ἀνήν,
 Καὶ κλαίω τὸν Ἄδωνιν, ὃ μοι θάνε, καὶ σε φοβεῦμαι.
 Θνάσκεις, ὦ τριπόβατε· πόθος δέ μοι, ὡς ὄναρ, ἔπτη·
 Χήρη δ' ἡ Κυθέρεια, κενοὶ δ' ἀνὰ δώματ' Ἔρωτες.
 Σοὶ δ' ἄμα κεσὸς ὄλωλε. τί γὰρ, τολμηρὸν κυναγὲς,
 Καλὸς ἐὼν τοσσῶτο μέμηνας θηροὶ παλαίειν;“ 60

Ἦδ' ὀλοφύρατο Κύπρις· ἐπαιάζουσιν Ἔρωτες.
 Ἀλλ' αἶ τὰν Κυθέρειαν, ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις.
 Δάκρυον ἡ Παφία τόσσον χέει, ἕσσον Ἄδωνις
 Αἷμα χέει· τὰ δὲ πάντα ποτὶ χθονὶ γίγνεται ἄνθη·
 Αἷμα ῥόδον τίκτει· τὰ δὲ δάκρυα τὰν ἀνεμώνων. 65

Αἰάζω τὸν Ἄδωνιν· ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις.
 Μιχέτ' ἐνὶ δρυμοῖσι τὸν ἀνέρα μύρεο, Κύπρι.
 Ἔς' ἀγαθὰ σιβάς, ἔσιν Ἀδώνιδι φυλλὰς ἐτοίμα·
 Λέκτρον ἔχει, Κυθέρεια, τὸ σὸν τόδε νεκρὸς Ἄδωνις.
 Καὶ νέκυς ὦν καλὸς ἐστὶ, καλὸς νέκυς, οἷα καθεύδων.
 Κάτθεό νιν μαλακοῖς ἐνὶ φάρεσιν, οἷς ἐνίαυεν,
 Τοῖς μετὰ σεῦ ἀνὰ νύκτα τὸν ἱερὸν ὕπνον ἐμόχθει,
 Παγχρυσὴ κλινητῆρι· πόθει καὶ συγνὸν Ἄδωνιν.
 Βάλλε δέ νιν σεφάνοισι καὶ ἄνθεσι πάντα σὺν αὐτῷ,
 Ὡς τῆνος τέθνακε, καὶ ἄνθεα πάντ' ἐμαράνθη.
 Ῥαῖνε δέ μιν Συρίοισιν ἀλείφασι, ῥαῖνε μύροισι·
 Ὀκλύσθω μύρα πάντα, τὸ σὸν μύρον ὤλετ' Ἄδωνις. 70

Κέκλιται ἄβροδ' Ἄδωνις ἐν εἵμασι πορφυρέοισιν·
 Ἄμφι δέ μιν κλαίοντες ἀνασενάχουσιν Ἔρωτες,
 Κειράμενοι χαίτας ἐπ' Ἀδώνιδι· χῶ μὲν οὕτως,
 Ὃς δ' ἐπὶ τόξον ἔβαιν', ὃς δ' εὐπτερον ἄγε φαρέτραν.
 Χῶ μὲν ἔλυσε πέδιλον Ἀδώνιδος· ὃς δὲ λέβητι
 Χρυσεῖω φορέησιν ὕδωρ· ὃ δὲ μηρία λούει·
 Ὃς δ' ὄπιθεν περὶ γύγεσσι ἀναφύχει τὸν Ἄδωνιν. 80

Αὐτὰν τὰν Κυθέρειαν ἐπαιάζουσιν Ἔρωτες.
 Ἔσβεσε λαμπάδα πᾶσαν ἐπὶ Φλιαῖς Ἰγμέναιος,

"Ret ulyksalig jeg er: jeg har en ulidelig Qvide:

"Græder for ham, som er död, og skuer med Gysen din Vælde.

"Inderligtelskte, du döer: liig en Dröm min Kjærlighed bort-
svandt:

"Enke er Cypria nu: Eroter staae ledig i Templet.

"Bæltet jeg tabte med dig; hvor kunde du, dristige Jæger! 60

"Du, som var Skjönheden selv, faae Lyst at kjæmpe med Udyr?"

Saa löd Cyprias Klage: med hende Eroterne sukked':

"Vee, Cytherea, Vee! han er död, den skjønne Adonis."

Medens Adonis udgyder sit Blod, maae Paphias Taarer
Talrige flyde; — i Jordens Skjöd de vorde til Blomster, 65

Rosen af Blodet opstaaer: Anemonen spirer af Taaren.

Vee for Adonis jeg raaber; thi död er den skjønne Adonis.

Cypris! ei klage du meer for din Mage i Egenes Lunde:

Her er et Leie saa blödt: en Lövseng har vi beredt ham:

Ja, Cytherea, din egen Seng har den döde Adonis. 70

Selv som Liig er han skjön: han er skjön, som var Döden
en Slummer.

Læg ham nu i de purpurne Liin, under hvilke han hviled',

Naar han med dig udi Natten nöd den hellige Slummer

Paa dit Leie af Guld. Elsk ogsaa den döde Adonis.

Dæk ham med Krands og Blomster til — dog, Alt er jo
svundet: 75

Da han i Döden gik, da visnede Blomsterne alle.

Salv ham i kostelig Salve fra Syriens Land, udi Nardus:

Dog — lad Myrrha forgaae, da *han* gik i Döden, din Myrrha.

See, hvor han hviler, den Yngling fiin, i purpurne Klæder,

Medens Eroterne stande omkring med Taarer, og sukke. 80

Hver og een har raget sit Haar: een træder paa Pilen,

Een paa Buen, og knuser sit Kogger med vingede Vaaben.

Een oplöser Adonis' Sandal: i gyldene Skaaler

Bringer en anden Vand: den tredie bader hans Hofte,

Medens hans Broder, der vender sig om, ham vifter med
Vingen. 85

"Vee, Cytherea, vee!" saa klage Eroterne med mig,

Hymen i Templets Dör har slukket sin brændende Fakkell,

Καὶ σέφος ἐξεπάτασσε γαμήλιον ἕκ ἔτι δ' Ὑμῶν,
 Ὑμῶν ἕκ ἔτ' ἀειδόμενον μέλος, ἄδεται αἰ' αἰ'
 Αἰ' αἰ' καὶ τὸν Ἄδωνιν ἔτι πλέον, ἢ Ὑμέναιον.

90

Αἱ Χάριτες κλαίοντι τὸν υἱέα τῷ Κινύραο,
 Ὡλετο καλὸς Ἄδωνις ἐν ἀλλήλησσι λέγοισαι
 Αἰ' αἰ' δ' οὐδὲ λέγοντι πολὺ πλέον ἢ τὴ Διώναι.
 Καὶ Μοῖσαι τὸν Ἄδωνιν ἀνακλαίουσιν Ἄδωνιν
 Αἰ μὲν ἐπαιέουσιν, ὁ δὲ σφισιν ἕκ ὑπακύνει
 Οὐ μὲν ἕκ ἐθέλει Κῶρα δὲ μιν ἕκ ἀπολύει.

95

Λῆγε γόνυ, Κυβέβεια· τὸσήμερον ἴσχεο κομμῶν.
 Δεῖ σε πάλιν κλαῦσαι, πάλιν εἰς ἔτος ἄλλο δακρυῶσαι.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Β΄.

Ἰξευτὰς ἔτι κῶρος, ἐν ἄλσει δενδράεντι
 Ὅρνεα θηρεῶν, τὸν ἀπότροπον εἶδεν Ἐρωτα
 Ἐσδόμενον πύξιοιο ποτὶ κλάδον ὡς δ' ἐνόασε,
 Χαίρων ἄνεκα δὴ μέγα φαίνεται τῶρνεον αὐτῷ,
 Τῶς καλάμωσ ἅμα πάντας ἐπ' ἀλλάλοισι συνάπτων,
 Τᾶ καὶ τᾶ τὸν Ἐρωτα μετάλμενον ἀμφεδόκευε.
 Χῶ παῖς ἀσχαλάων, ἔνεχ' οἱ τέλος ὑδὲν ἀπάντη,
 Τῶς καλάμωσ ῥίψας, ποτ' ἀροτρεῖα πρέσβυν ἴκανεν,
 Ὅς νιν τάνδε τέχνην ἐδιδάξατο καὶ λέγειν αὐτῷ,
 Καὶ οἱ δεῖξεν Ἐρωτα καθήμενον. αὐτὰρ ὁ πρέσβυς
 Μειδιῶν κίνησε κάρη, καὶ ἀμείβετο παῖδα
 „Φεῖδες τᾶς θήρας, μὴδ' ἐς τόδε τῶρνεον ἔρχευ·
 Φεῦγε μακρὰν· κακὸν ἐντὶ τὸ θηρίον ὄλβιος ἐσση,
 Εἰτόκα μὴ μιν ἔλῃς ἢν δ' ἀνέρος ἐς μέτρον ἔλθῃς,
 Οὗτος ὁ νῦν Φεύγων καὶ ἀπάλμενος, αὐτὸς ἀφ' αὐτῷ
 Ἐλθῶν ἐξαπίνας, κεφαλὰν ἐπὶ σείτο καθιζεῖ.“

5

10

15

Og adsplittet sin Brudekrands. "O! Hymen, o Hymen!"
 Er ei længer den vante Sang: nu toner kun: "Ach! Ach!"
 Dog langt meer end for Hymen gjenlyder Vee for Adonis. 90

For Cinyras' Søn selv Huldgudinderne græde:

"Ach, den skjønne Adonis er død" til hinanden de sige,
 Og deres Suk gjenlyde end meer, end dine, Dione!
 Muserne selv begræde hans Død: i tryllende Sange
 Kalde de ham til Live: dog hører han ei deres Toner: 95
 Hvis han ønskede det, Persephone løser ham ikke.

Stands, Cytherea, din Sorg: for i Dag du ende din Kum-
 mer:

Vexler Aaret igjen, skal du atter græde og sukke.

II.

Fuglefængerens.

Dybt i den tætte Lund, som Fuglefænger, en Yngling
 Jog efter Fugle, da Öie han fik paa den listige Eros,
 Siddende tæt ved en Buxbomgreen. Som Ynglingen saae ham
 Tænkte han glad, at her var en Fugl af umaadelig Storhed,
 Og, mens i Hob han skrabede flink de samlede Rørstraa, 5
 Eros, som flaggrede hist og her, han fulgte forsigtig.
 Dog tilsidst blev Ynglingen vreed, da det ikke fik Ende:
 Smeed sine Rør, og ilede hen til den aldrende Landmand
 Der ham lærte den listige Kunst, og fortalte ham Alting,
 Pegende hen paa Eros, der nu sad rolig. Den Gamle 10
 Rystede med et Smil sit Hoved, og sagde til Drengen:
 "Vogt dig for denne Jagt: og nærm dig ei Fugle af den Art:
 "Hurtigen flye! thi Dyret er ondt. Du prise dig heldig,
 "Hvis han ei fanger dig. Naar til mandig Alder du kommer,
 "Da skal han, som flygter nu bort med vældige Vinger, 15
 "Træde pludselig frem, og paa dit Hoved sig fæste." —

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Γ'.

Ἄ μεγάλα μοι Κύπρις ἔθ' ἠβώντι παρῆστα,
 Νηπίαχον τὸν Ἔρωτα καλῶς ἐκ χειρὸς ἄγοισα,
 Ἔς χθόνα νευτιάζοντα· τόσον δέ μοι ἔφρασε μῦθον·
 „Μέλπειν μοι, φίλε βῆτα, λαβῶν τὸν Ἔρωτα δίδασκει.“
 Ὡς λέγει. χά μὲν ἀπῆνθεν ἐγὼ δ', ὅσα βωκολίασδον 5
 Νήπιος, ὡς ἐθέλοντα μαθεῖν τὸν Ἔρωτα δίδασκον·
 Ὡς εὖρεν πλαγίαυλον ὁ Πᾶν, ὡς αὐλὸν Ἀθάνα,
 Ὡς χέλυν Ἑρμάων, κίθαρην ὡς ἀδὺς Ἀπόλλων.
 Ταῦτά μιν ἐξεδίδασκον· ὁ δ' ἐκ ἐμπάζετο μῦθον,
 Ἄλλὰ μοι αὐτὸς ἀείδεν ἔρωτύλα, και μ' ἐδίδασκε 10
 Θιατῶν τ' ἀθανάτων τε πόθους, καὶ ματέρος ἔργα.
 Κηγῶν ἐκλαθόμαν μὲν ὅσων τὸν Ἔρωτα δίδασκον,
 Ὅσσα δ' Ἔρωσ μ' ἐδίδαξεν ἔρωτύλα, πάντ' ἐδιδάχθην.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Δ'.

Ταί Μοῖσαι τὸν Ἔρωτα τὸν ἄγχιον οὐ φοβέοντι,
 Ἐκ θυμῶ θὲ φιλεῦντι, καὶ ἐκ ποδὸς αὐτῶ ἔπαντι.
 Κῆν μὲν ἄρα ψυχάν τις ἔχων ἀνέρασον ὀπηδῆ,
 Τῆνον ὑπεκφεύγοντι, καὶ ἐκ ἐθέλοντι διδάσκειν·
 Ἦν δὲ νόον τις ἔρωτι δονεύμενος ἀδὺ μελίσσῃ, 5
 Ἔς τῆνον μάλα πᾶσαι ἐπειγόμεναί προζέοντι.
 Μάρτυς ἐγὼν ὅτι μῦθος ὁδ' ἔπλετο πᾶσιν ἀληθής.
 Ἦν μὲν γὰρ βροτὸν ἄλλον, ἢ ἀθανάτων τινὰ μέλπω,
 Βαμβαίνει μευ γλώσσα, καὶ ὡς πάρος ἐκ ἔτ' ἀείδει·
 Ἦν δ' αὐτ' ἐς τὸν Ἔρωτα καὶ ἐς Λυκίδαυ τι μελίσσω, 10
 Καὶ τόκα μοι χαίροισα διὰ κόματος ὄρει ψόδα.

III.

Eros og Digteren.

Engang kom i min Ungdomstid den mægtige Cypris,
 Förende ved sin skjønne Haand den liden Cupido,
 Som med Öiet mod Jordan saae, og mælede til mig:
 "Vakkre Hyrde, modtag min Sön, og lær ham at synge."
 Saa hun talte og svandt. Hvad landlige Sange jeg kjendte, 5
 Trak jeg Enfoldige frem, som om han önsked' at lære:
 Snart at Pan Syringen opfandt, Athene sin Flöite:
 Derpaa om Hermes Luth, Apolls den yndiges Cithar:
 Kort jeg lærte ham Alt. Dog ændsed' han ikke min Lærdom,
 Men istemmede selv sine Elskovsqvad, og besang mig 10
 Guders og Menneskers Elskovslyst, og sin Moders Bedrifter.
 Brat forglemte jeg selv de Sange, jeg lærte Cupido,
 Men de Kjærlighedsqvad, han lærte mig, glemmer jeg aldrig.

IV.

Eros og Muserne.

Eros den vilde Elskovsgud ei Muserne frygte,
 Han er dem alle af Hjertet kjær, og de følge hans Fodspor.
 Nærmer sig derfor een, hvis Sjæl ei föler for Elskov,
 Ile de hurtigen bort, og lære ham aldrig at synge:
 Men naar et Hjerte, i Elskovsruus, saa södeligt qvæder, 5
 Ile de samtlige skyndsomt til, og strömme til Sangen.
 Jeg er jo selv Beviis, at, hvad jeg fortæller, er Sandhed.
 Naar jeg om anden Gud, eller Menneske stræber at synge,
 Flux er min Tunge lam, og ikke jeg synger som forhen:
 Men naar jeg nynner et Qvad til Lycidas eller til Eros, 10
 See, da strömme med frydefuldt Liv mine Sange fra Læben.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ε΄.

Εί μοι καλά πέλει τὰ μελύδρια, καὶ τάδε μοῦνα
 Κῦδος ἐμοὶ θήσονται, τὰ μοι πάρος ὤπασε Μοῖσα.
 Εἰ δ' ἔχ' ἀδέα ταῦτα, τί μοι πολὺ πλῆγονα μοχθήν;
 Εἰ μὲν γὰρ βιότῳ διπλόον χρόνον ἄμμιν ἔδωκεν
 Ἦ Κρονίδας, ἢ Μοῖρα πολύτροπος, ὥσ' ἀνύεσθαι 5
 Τὸν μὲν ἐς εὐφροσύναν καὶ χάσματα, τὸν δ' ἐνὶ μόχθῳ,
 Ἦν τάχα μοχθήσαντι πόθ' ὕπερον ἐσθλα δέχεσθαι.
 Εἰ δὲ θεοὶ κατένευσαν ἓνα χρόνον ἐς βίον ἐλθεῖν
 Ἀνθρώποις, καὶ τόνδε βραχὺν καὶ μῆονα πάντων,
 Ἔς πόσον, ἃ δειλοὶ, καμάτως κ' εἰς ἔργα πονεῦμες; 10
 Ψυχὰν δ' ἄχρι τίνος ποτὶ κέρδεα καὶ ποτὶ τέχνας
 Βάλλομες, ἰμείροντες ἀεὶ πολὺ πλῆγονος ὄλβω;
 Λαθόμεθ' ἢ ἄρα πάντες, ὅτι θνατοὶ γενόμεσθα,
 Χῶς βραχὺν ἐκ Μοίρας λάχομεν χρόνον ἐμβιοτεῦειν.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ε΄.

ΚΛΕΟΔΑΜΟΣ καὶ ΜΥΡΣΩΝ.

ΚΛΕΟΔΑΜΟΣ.

Εἴαρος, ὦ Μύρσων, ἢ χειμάτος, ἢ φθινοπώρου,
 Ἦ θέρους, τί τοι ἀδύ; τί δὲ πλέον εὐχεσθαι ἐλθεῖν;
 Ἦ θέρους, ἀνίκα πάντα τελεῖται, ὅσσα μογεῦμες;
 Ἦ γλυκερὸν φθινόπωρον, ὅτ' ἀνδράσι λιμὸς ἐλαφρά;
 Ἦ καὶ χεῖμα δύσεργον; ἐπεὶ καὶ χεῖματι πολλοὶ 5
 Θαλπύμενοι θέλλοντα ἀεργεῖν τε καὶ ὄκνω;
 Ἦ τοι καλὸν ἔαρ πλέον εὐαδεν; εἰπέ, τί τοι φρῆν
 Αἰρεῖται; λαλέειν γὰρ ἐπίτραπεν ἃ σχολὰ ἄμμιν.

ΜΥΡΣΩΝ.

Κρίνειν ἔκ' ἐπέοικε θεῖα ἔργα βροτοῖσι
 Πάντα γὰρ ἱερά ταῦτα καὶ ἀδέα' σεῦ δὲ ἕκατι

V.

R e s i g n a t i o n.

Hvis mine Digte smaae ere skjønne, da mægte vel disse
 At forskaffe mig Roes, som Musen skjænked' mig hidtil.
 Ere de søde ei, hvorfor arbeide paa flere?
 Ja, naar vi fik et dobbelt Liv af den listige Parce,
 Eller af Kronos' Søn, for i lystelig Gammen og Glæde 5
 At henleve den ene Deel, den anden i Kummer,
 Da var der Haab, naar Sorgen var endt, at nyde det Gode.
 Men da Guderne skjænkede os, at vandre i Livet
 Eengang kun, og dette endog i en stakket og kort Tid,
 Hvi anstrænge vi Arme os med Sysler og Idræt? 10
 Hvi saalænge til Fordeel og Tant henvende vor Tanke,
 Medens bestandig vi søge at faae end rigere Skatte?
 'Alle vi glemme saa let, at vi fødtes for eengang at ende,
 Og at en stakket Tid vi finge af Parcen at leve.

VI.

*V a a r e n.**Cleodamus.*

Hvad er, o Myrson! i Sommerens Tid, i Hösten og Vintren,
 Eller i Vaaren dig kjært? Hvad önsker du oftest at komme?
 Er det Sommerens Tid, naar, hvad vi virkede, modnes?
 Eller den venlige Höst, som stiller de Trængendes Hunger?
 Er det den rolige Vinter? Thi selv i Vinterens Dage 5
 Fryde sig Mange ved qvægelig Ro og Frihed for Arbeid.
 Elsker du mulig den yndige Vaar? Hvad önsker dit Hjerte?
 Siig mig det, Ven! vi have jo Ro at tale tilsammen.

Myrson.

Mennesket sömmer det ei, at dömmе om Gudernes Værker:
 Alt det Skabte er helligt og skjönt. Men dog vil jeg siige 10

Ἐξερῶ, Κλεόδαμε, τό μοι πέλεν ἄδιον ἄλλων.
 Οὐκ ἐθέλω θέρως ἤμεν, ἐπεὶ τόκα μ' ἄλιος ὀπτῆ'
 Οὐκ ἐθέλω φθινόπωρον, ἐπεὶ νόσον ἄρια τίκτει'
 Οὐῶλον χεῖμα φέρειν, νιφετὸν κρυμούς τε, φοβεῦμαι.
 Εἶαρ ἐμοὶ τριπόδατον ὄλω λυκάβαντι παρείη·
 Ἄνικα μήτε κρύος, μήτ' ἄλιος ἄμμε βαρύνει.
 Εἶαρι πάντα κύει, πάντ' εἶαρος ἀδέα βλασεῖ,
 Χά νύξ ἀνθρώποισιν ἴσα, καὶ ὁμοίος αἴως.

15

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ζ΄.

Ἐπιθαλάμιος Ἀχιλλέως καὶ Δηϊδάμειας.

ΜΥΡΣΩΝ καὶ ΛΥΚΙΔΑΣ.

ΜΥΡΣΩΝ.

Ἄῃς νύ τι μοι, Λυκίδα, Σικελὸν μέλος ἀδὺ λιγαίνειν,
 Ἴμερῶεν, γλυκύθυμον, ἐρωτικόν, οἶον ὁ Κύκλωψ
 "Αἶσεν Πολύφαμος ἐπ' ἠϊόνι Γαλατεία;

ΛΥΚΙΔΑΣ.

Κην μοι συρίσδεν, Μύρσων, φίλον ἄλλὰ τί μέλψω;

ΜΥΡΣΩΝ.

Σκύριον, ᾧ Λυκίδα, ζαλῶ μέλος, ἀδὺν ἔρωτα,
 Λάθρια Πηλείδαο Φιλάματα, λάθριον εὐνάν'
 Πῶς παῖς ἔσσατο φᾶρος, ὅπως δ' ἐψεύσατο μορφάν',
 Χῶπως ἐν κώραις Λυκομηδίσι βάλπ' ἀλέγοισα.
 Ἄισῃ ἠδὲ ἄπυσον Ἀχιλλεία Δηϊδάμεια.

5

ΛΥΚΙΔΑΣ.

"Αρπασε τὰν Ἑλέναν ποθ' ὁ βωκόλος; ἄγε δ' ἐς Ἴδαν,
 Οἰνώῃ κακὸν ἄλγος ἐχώσατο δ' ἅ Λακεδαιμῶν,
 Πάντα δὲ λαὸν ἄγειρεν Ἀχαιϊκόν, ἐδέ τις Ἐλλην,

10

Dig, Cleodam! den Tid, som mere end alle jeg elsker.
 Sommeren ynder jeg ei: da heder den brændende Solild:
 Höst jeg önsker ei heller, med Frugt udbreder sig Smitsot:
 Vinterens Rædsler jeg gyser for, dens Sneefog og Kulde:
 Men gid den trefold elskede Vaar var bestandig i Aaret, 15
 Da vi trykkes saalidt af Sol, som af isnende Kulde.
 Alting spirer i Vaar: Alt skyder saa yndigt i Vaaren,
 Og for Mennesket ere med Dagen Nætterne lige.

VII.

*Achillis, Elskov.**Myrson.*

Syng mig, o Lycidas! een af Siciliens venlige Sange,
 Rörende, kjærlig og blid, liig den, som fordem Cyclopen
 Polyphēmus sang til Galatea paa Stranden.

Lycidas.

Selv mig lyster at synge, men hvad skal jeg qvæde, o
 Myrson?

Myrson.

Syng mig! en scyrisk Sang, min Ven! om den hellige
 Elskov, 5

Om Pelidens forborgne Kys og hans lønlige Leie,
 Da han, som Yngling, var pigeklædt, og han dulgte sin
 Skabning.

Syng, hvorledes han elsket blev, blandt de scyriske Piger,
 Skjönt en fremmed og navnlös Svend, af Deidamia.

Lycidas.

Hyrden, som raned' Helena engang, bortførte til Ida 10
 Hende, Oenone til Hjertesorg. Da harmedes Sparta:
 Flux sig samlede Achæernes Folk, og ingen Hellener,

Οὔτε Μυκηναίων, ὅτ' Ἡλίδος, ἔτε Λακῶνων
 Μείνεν ἐὸν κατὰ δῶμα, Φέρων Φθισάνορ' Ἀρηα.
 Λάνθινε δ' ἐν κώραις Λυκομηδίσι μούνος Ἀχιλλεύς, 15
 Εἴρια δ' ἀνδ' ὅπλων ἐδιδάσκετο, καὶ χερσὶ λευκᾷ
 Παρθενικὸν κόπον εἶχεν· ἐφαίνετο δ' ἤυτε κώρα.
 Καὶ γὰρ ἴσον τήναις θηλύνετο, καὶ τόσον ἄνθος
 Χιονέαις πόρφυρε παρειῆς· καὶ τὸ βᾶδισμα
 Παρθενικῆς ἐβάδιζε, κόμας δ' ἐπύκαζε καλύπτρη· 20
 Θυμὸν δ' ἀνέρος εἶχε, καὶ ἀνέρος εἶχεν ἔρωτα.
 Ἐξ αἴης δ' ἐπὶ νύκτα παρίζετο Δηίδαμεια.
 Καὶ ποτὲ μὲν κείνας ἐφίλει χεῖρα, πολλὰκι δ' αὐτᾶς
 Σῶμ' ἀνά καλὸν ἄειρε, τὰ δ' ἀδέα δάκρυ' ἐπέρξει.
 Ἦσθιε δ' ἐκ ἄλλα σὺν ὁμάλικι· πάντα δ' ἐποίει 25
 Σπεύδων κοινὸν ἐς ὕπνον· ἔλεξέ νυ καὶ λόγον αὐτᾶ·
 „Ἄλλα μὲν κνώσσωσι σὺν ἀλλήλαισιν ἀδελφῆ,
 Αὐτὰρ ἐγὼ μούνα μίμνω, σὺ δὲ, νύμφα, καθεύδεις,
 Αἱ δύο, παρθενικῆ, συνομάλικες, αἱ δύο καλαί·
 Ἄλλα μόναι κατὰ λέκτρα καθεύδομες· ἃ δὲ πονηρὰ 30
 Νύσσα καὶ ἀργαλέα με κακῶς ἀπὸ σεῖο μερίζου.
 Οὐ γὰρ ἐγὼ σεῖο

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Η΄.

Ἔσπερε, τίς ἐρατᾶς χρύσειον Φάος Ἀφρογενείας,
 Ἔσπερε, κυανέας ἱερὸν, φίλε, νυκτὸς ἀγαλμα,
 Τόσσον ἀφαιρότερος μήνας, ὅσον ἔξοχος ἄτρων,
 Χαῖρε φίλος· καὶ μοι ποτὶ ποιμένα κῶμον ἄγοντι
 Ἄντι Σελαναίας τὴ δίδου Φάος· ὠνεκα τήνα, 5
 Σάμερον ἀρχομένα, τάχιον δύνει. ἐκ-ἐπὶ Φωρᾶν
 Ἔρχομαι, ἢ δ' ἵνα νυκτὸς ὄδοιπορέοντα λοχήσω·
 Ἄλλ' ἐράω· καλὸν δέ τ' ἐρασσαμένῳ συνερᾶσθαι.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Θ'.

Ἄμερε Κυπρογένεια, Διὸς τέκος ἠδὲ θαλάσσης,
 Τίπτε τόσον θνατοῖσι καὶ ἀθανάτοισι χαλέπεις;
 Τυτθὸν ἔφαν, τί νυ τόσσον ἀπέχθεο, καὶ τί νυ αὐτὰ
 Ταλίκον ὡς πάντεσσι κακὸν τὸν Ἔρωτα τέκηαι,
 Ἄγριον, ἄτοργον, μορφαῖ νόον ἔδδεν ὁμοῖον;
 Ἐς τί δέ νιν πτανὸν καὶ ἑκαβόλον ὄπασας ἄμμιν,
 Ὡς μὴ πικρὸν ἔοντα δυναίμεθα τήνον ἀλύξαι;

5

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ Ι'.

Ὀλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.
 Ὀλβιος ἦν Θασεὺς τῷ Πειριθῶν παρεόντος,
 Εἰ καὶ ἀμειλίκτιοι κατήλυθεν εἰς Ἄϊδαο.
 Ὀλβιος ἦν χαλεποῖσιν ἐν Ἀξείνοισιν Ὀρέεας,
 Οὐνεκά οἱ ξυνὰς Πυλάδας ἤρητο κελεύθευς.
 Ἦν μάκαρ Αἰακίδαο ἑτάρω ζώντος Ἀχιλλεύς·
 Ὀλβιος ἦν θνάσκων, ὅτι οἱ μόρον αἰνὸν ἄμυεν.

5

ΕΚ

Τ Ω Ν Τ Ο Υ Β Ι Ω Ν Ο Σ
 Λ Ε Ι Ψ Α Ν Α .

α'.

Εἰς Ἐτάκινθον.

Ἀμφασία τὸν Φοῖβον ἔλεν τόσον ἄλγος ἔχοντα·
 Δίξετο φάρμακα πάντα, σοφὰν δ' ἐπεμαίετο τέχνην·

IX.

Til Venus.

Milde Cyprogeneia! du Havets og Jupiters Datter!
 Hvad har mod Stövet, ja Guderne selv opægget din Harme?
 Harme? hvor det er lidt — hvi blev du saa saare forbittret,
 At du os alle har födt det mægtige Onde, din Eros,
 Som er ubændig og vild, hvis Skabning ei ligner hans Indre? 5
 Hvorfor sendte du ham med Vinger og rammende Pile,
 At, ihvor grusom han er, vi mægte dog ikke at flye ham?

X.

Lykkelig Kjærlighed.

Lykkelig Elskeren er, naar hans Elskov lønnes med Gjengjeld:
 Lykkelig Theseus var, da Pirithous levede med ham,
 Ja, da de vandrede ned til den uforsonlige Pluto.
 Selv blandt de vilde Axiners Folk fandt Orestes sin Lykke,
 Thi hans elskede Pylades drog paa Vandringen med ham. 5
 Lykkelig var Æaciden Achill, da hans Ven var ilive:
 Lykkelig var han i Döden; han hævnede' hans rædsomme
 Skjæbne.

B r u d s t y k k e r

af

Bions tabte Idyller.

1.

Til Hyacinthus.

Tvivlsom Usikkerhed greb den dybt bedrövede Phoebus.
 Flux han speided' om Lægedomsurt, raadspurgte sin Kunstklygt:

Χρῆεν δ' ἀμβροσίη καὶ νέκταρι, χρῆεν ἅπασαν
᾽Ωτειλάν Μοῖραισι δ' ἀναλθά Φάρμακα πάντα.

β'.

Οὐ καλόν, ᾧ φίλε, πάντα λόγον ποτὶ τέκτονα Φοιτῆν,
Μηδ' ἐπὶ πάντ' ἄλλω χρέος ἰσχύμεν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Τεχνᾶσθαι σύριγγα πέλει δέ τοι εὐμαρῆς ἔργον.

γ'.

Μοῖσας Ἔρως καλέοι, Μοῖσαι τὸν Ἔρωτα Φέροισιν
Μολπᾶν τῇ Μοῖσαι μοι αἰεὶ ποθέοντι διδοῖεν,
Τὰν γλυκερὰν μολπᾶν, τὰς Φάρμακον ἄδιον ἕδέν.

δ'.

Ἐκ θαμινῆς βαθάμιγγος, ὅπως λόγος, αἰὲν ἰοῖσας
Χὰ λίθος ἐς ζώγμον κοιλαίνεται

ε'.

Αὐτὰρ ἐγὼν βασεῦμαι ἐμὴν ὁδὸν, ἐς τὸ κάταντες
Τῆνο, ποτὶ ψάμαθόν τε καὶ ἠτόνα ψιθυρίσσω,
Λισσόμενος Γαλάτειαν ἀπηνέα τὰς δὲ γλυκείας
Ἐλπίδας ὑστατίω μέχρι γήραος ἔκ ἀπολείψω.

ς'.

Μηδὲ λίπης μ' ἀγέραστον, ἐπὴν χῶ Φοῖβος αἰεῖδεν
Μισδὸν ἔδωκε. ποιῆ δὲ τὰ πράγματα κρέσσονα τιμά.

ζ'.

Μορφαὶ θελυτέργισι πέλει καλόν, ἀνέρι δ' ἀλκά.

Snart med Ambrosiasaft, og snart med Nectar han salved'
Hele hans Saar; men Kunsten er svag imod Dödens Gudinde.

2.

Det er ei smukt, min Ven! at löbe til Mesteren altid,
Og bestandig at trænge til Hjælp: at danne en Syrinx
Mægter du sikkerligt selv: slikt Arbeid er ikke besværligt.

3.

Eros forskaffe sig Musernes Gunst, og Muserne Amors!
Sanggudinderne skjænke til mig, som af Kjærlighed sygner,
Qvad og yndige Sange; thi hvad helbreder som disse?

4.

Ved den hyppige Draabes Fald, saa siger et Ordsprog,
Hules i Stenen en Fure dyb.

5.

Jeg fortsætter min egen Vei mod Skraaningens hisset:
Der ved Söen i dyben Sand vil jeg rörende spille
For Galatea, den haarde Moe; thi den söde Forhaabning
För i min Alderdoms sidste Stund vil jeg ikke forlade.

6.

Lad mig ei træde ulønnet bort! selv Phoebus har ydet
Sangeren Lön: til höiere Daad er Hæderen Spore.

7.

Skjönhed er Qvindernes ypperste Pryd, men Kraften er Mandens.

Mythen om Adonis, en antiquarisk Udvikling.

Naar vi betragte Mythen om Adonis, maae vi letteligen falde paa den Tanke, at det forholder sig med denne, som med den ældgamle græske Linussang, at den under forskjælligt Navn, men neppe med forandret Eiendommelighed, er vandret fra den ene Nation til den anden. Selv Herodot, der saa gjerne udleder Alt, endog det, som synes at være Hellenernes retmæssige Eiendom, fra Fremmede, maa tilstaae, at han i Grækenland og Phoenicien har fulgt Linussangens Spor, indtil han til sin store Forundring under Navn af Manerossangen finder den ogsaa i Ægypten. Paa denne Maade troer jeg, at vi bedst kunne tydeliggjøre os Adonismythens Tilværelse og Væsen, og at ingenlunde eensartede Idcer ligge til Grund for Ægyptens Osiris, Libyens Ammon, Phoenicernes Adonis, Persernes Mithras og Phrygernes Attys: eftersom det ellers maa höiligen vække vor Forundring, at Hellenerne ikke have efter deres sædvanlige Maade forsøgt paa, aldeles at klæde denne, fra Orienten upaatvivleligen komme, Mythe i deres egen Nationaldragt. Det hændtes jo ellers saa ofte de poetiske Hellenere, at de udsmykkede en fra fremmede Lande hentet Idee saalænge, indtil de, efterat Sporene til Mythens ægte Op-

rindelse vare efterhånden forsvundne, tilsidst med en ikke altid undskyldelig Folkeforkjærlighed for deres Eget, opdagede en reen græsk Idee deri. Derfor klage hos Herodot Ægypterne over helleniske Forandringer af deres Religionsdogmer, og Jamblichus (Myster. Ægypt. c. 5 §. 7) har vel ei saa ganske Uret, naar han gjør den Bemærkning, at det faldt de nyhedssyge Græker tungt, at lade det, som de havde fra andre Folk modtaget, forblive længe reent og uforfalsket.

Som faa af Grækenlands Feste finde vi denne Mythes Indhold, sandseliggjort i en Fest, paa det vidunderligste udbredt. Ikke blot holdtes den i Athenen og Grækenlands vigtigere Stæder, men ogsaa i Phoeniciens Byblos med en Pragt, hvis Storhed vi kjende af Lucian, der i sin Beskrivelse deraf i Afhandlingen de Dea Syria erklærer, at han selv har været Öienvidne dertil. At den feiredes i Antiochia, see vi af Ammianus Marcellinus (libr. XXII. 9), der beskriver os Keiser Julians Indtog i denne Bye, i det han finder det saare uheldigt-varslende, at Adonisfesten just feiredes samme Dag. "Triste visum est," siger han, "quod per amplam urbem, principumque domicilium, introëunte imperatore, nunc primum ululabiles undique planctus et lugubressonitus audiebantur." Hvorhos han tilføier den samme Forklaring af Festens Betydning, som han ogsaa meddeler paa et andet Sted, at Adonis' Död ved Svinets Tand er in adulto flore frugum sectarum indicium, eller et Billede paa Landmanden, som afmeier den modne Sæd. Fremdeles feiredes Adonia i det indre Asien, Forasien — hvo mindes ikke den Folkestimmel i Abydos, som Musæus i Hero og Leander (v. 42) lader komme sammen for at dyrke Adonis? — paa Öerne i Archipelagus; ja selv hos Mariandynerne i Bithynien finde vi den udbredt, eftersom vi hos disse Landmænd træffe en egen dertil indrettet Sörgesang, den saakaldte

'Αδωνιμασιδός, der formodentlig har lignet de paa andre Steder brugelige *ἄδωνοι* eller 'Αδωνίδια, en Art sørgmodig Linussang. Hvorvidt den ogsaa har været feiret i Judæa, og hvorvidt Adonis er den samme som Thammuz, der dyrkedes af Jöderne, tør jeg, uagtet Mange paastaae det, ikke bifalde eller indrømme, hvorfor jeg, förend jeg gaaer videre i at udvikle hans udbredte Cultus, vil dvæle en Stund ved det Spørgsmaal, om Adonis er aldeles den samme som Thammuz. Det er unægteligt, at vi finde baade hos Baruch og Ezechiel Talen om lignende religiöse Ceremonier, i det den förste (Cap. VI. 30. 31) taler om Præsterne, der sørge med raget Haar og sönderrevne Klæder, og den sidste skuer i Tanken de israelitiske Qvinder, der sidde i den nordre Portal af Templet i Jerusalem og begræde deres Thammuz, hvorhos Hieronymus i Commentairen til Ezechiel, og i Harmonie med ham Theodoret og Cyrillus forklare Adonis som den, der antydes ved Thammuz. Sandt er det vel, at Propheten i sit begeistrede Syn (c. 8) klager over vanhellig Dyrkelse af fremmede Guddomme, först ægyptiske, dernæst i 13de v. syriske og endelig i 14de over Thammuzes Dyrkelse: heller ikke er det os ubekjendt, at de hellige Skribenter ofte klage over Jödernes Hang til at dyrke fremmede Guder, hvilket Deyling, i sin Afhandling de fletu super Thammuz, tilskriver Satan, denne callidus nugarum architectus, som söger at nedsætte den sande Lære ved profane Tilblandinger; men den hellige Hieronymi Vidnesbyrd vil dog ikke strække til, for at overbevise os om, at Talen er her om Adonis alene. Tillade vi os först dette Skridt over det Sandsynliges Grændser, da finde vi snart, hvad Calmet i sine Undersögelser om de Moabitiske Guder (Vol. II. 297) alt for længe siden har fundet. at, naar Moses forbyder Israeliterne at rage Haaret for de Döde, da sigter saadant til Adonifesten;

og at Bileam sigter ogsaa til denne, naar han giver Moabiterkongen det Raad, at lokke Israeliterne til udsvævende fremmede Feste. Ja, da har ogsaa Coelius Rhodiginus Ret, naar han (i *Lectiones antiqu.* VII. 15) formener, at Jöderne af den Grund afholdt sig fra at æde Kjödet af Sviin, "quod ab eo genere sit interemtus Adonis." Ihvorledes man end vil forklare Derivationen af *אֲדֹנִי*, der af Hieronymus og Theodoret ligefremt oversættes og forklares ved Adonis, og siden er i denne Form optaget i Vulgata, finder man Noget, som kan passe sig paa Grækernes Guddom. Efter Simoni (*Onomastic. biblic. s. h. v.*) betyder det vini dator, og for de Mythologer, som ville sammensmelte Adonis og Bacchus, er jo denne Forklaring meget tröstende; efter Andre, f. Ex. Manethos i Plutarchs Afhandling de Iside et Osiride (§. 27.) betyder Navnet Occultus, formodentlig en Allusion til Hecatæi Udsagn: *ὁ πρῶτος θεός ἐστὶ ἀφανής καὶ κεκρυμμένος*. Jeg skulde næsten troe, at det er de Ældres Autoritet, saasom Hieronymi, Theodoreti og Cyrilli, der har skuffet de Övrige, saasom Simoni i Afhandlingen de Thammuz pag. 5, Deyling i de fletu super Thammuz, som staaer i hans *Observationes sacræ* (Vol. III. 508) og Maurer i Afhandlingen de Adonide ejusque cultu religioso pag. 13. Dem fulgte foruden Saint Croix i *Recherches sur les Mystères*, i Lenz's Oversættelse pag. 289, og senere Creuzer i Symboliken (efter Mosers Uddrag pag. 287), isærdeleshed Banier i *Götterlehre* (Vol. II. 395), hvis Ideer saavel om Thammuz som Astarte troligen bleve gjentagne af Manso i *Versuch über einige Gegenstände der Mythologie*, indtil endelig Hermann Ord for Ord gjengiver dem i die Feste von Hellas. (Vol. I. 239 og 240.) Men hvorledes er det muligt, at tale om Adonis' og Thammuzes Identitet, naar man end ikke er enig om Navnets Orthographic, og naar dette skrives saaledes

af nogle Forfattere, at det kan sigte til aldeles andre Guddomme? Ikke at tale om, at han af Nogle kaldes *Θαμύξ* og kun i Septuaginta *Θαμμύξ*, saa anföres han af Plato under Navnet *Θαμῆ*, og hos Herodot og Plutarch under Benævnelsen *Ἀμμῶν*. De som altsaa forklare Ordet for en Contraction af τὸ Ἀμμῶν οἰεῖσθαι, *δαίμονιον*, turde ikke have saa ganske Uret, især naar man, combinerende det med Hecataei ovenanföerte Udsagu, satte det i Forbindelse med Herodots Fortælling om Ammon, der skjulte sig (*κεκρυμμένος*) for Hercules. Men overhovedet til hvilke urimelige Ting har man ikke gjort Thammuz? Gjør ikke Reinesius ham i dissertatio de Deo Endovallico (pag. 17) til Salambo; uagtet Salambo som bekjendt er et mystisk og hemmeligt Navn for Venus? Lader ikke Marsham i sit Chronicon, ved at forandre *Ἰ* til *Ἡ*, Thammuz blive Noahs Søn Cham? Bliver han endelig ikke af Andre gjort til Kong Pharao, der druknede i det röde Hav? Dog, vi behöve saa meget mindre at modbevise af disse Variationers talrige Mængde den fixe Idee hos de nyere Mythologer, at Thammuz er den samme som Adonis, naar vi erindre, at denne Identitet bliver aldeles kuldkastet ved den vigtige Omstændighed, at den Tidspunct, da de israelitiske Qvinder begræd Thammuzes Död og feirede hans Gjenopstandelse, falder, som Hieronymus jo ogsaa tilstaaer, i Junii Maaned, og altsaa var en Sommersolhværvs Fest, hvorimod det er beviisligt, at Adonifesten i Athenen feiredes i Foraaret, og var en Jevndögusfest, hvilken Omstændighed synes mig mere end Alt at modbevise den antagne Identitet. Hvorfor tager man endelig saa liden, eller, rettere sagt, aldeles ingen Notiz af den mærkelige Tradition, som Rabbi Moses har meddeelt (Selden Syntagma de Diis Syris c. 11) og som tyder hen til en ganske anden og simplere Forklaringsmaade, end man ved senere indlagte my-

thologiske Anskuelse har villet vedgaae? Allerede Cinyras er jo bleven reduceret fra cyprisk Konge og Adonis' virkelige Fader til en blot Hierophant og Indfører af Adonislæren; hvorfor da finde i Thammuz mere end hvad Traditionen giver os, en lignende Hierophant, som senere blev potenziert til Fyrste, ja til Gud? Jeg vil, for at gjøre dette endnu mere evident, meddele Sagnet, saaledes som det ved Rabbi Moses eksisterer. Thammuz, hedder det, var en til Afguderie hengiven Præst, som vilde forlede sin Konge til Cultus af Talismaner: Billeder, som vare underkastede Planeternes og de 12 Himmeltegens Indflydelse, overhovedet Idoler, der repræsenterede Himmellegerne og vare disse indviede. Hans Straf blev Döden; men i hans Dödsnat begave fra alle Jorderigs Egne disse Idoler sig til Templet i Babylon, stillede sig trindt om en stor Guldstatue, der, svævende i Templets Midte, forestillede Solen, og fortalte de övrige Thammuzes ulykkelige Skjæbne. Da græd Idolerne den ganske Nat, og begave sig först i den aarle Morgenstund hver til sit Hjem. Fra den Stund blev det Skik at begræde Thammuz, og navnlig i den Maaned, der efter ham fik sit Navn. Saaledes lyder det uforvanskede Sagn, og jeg overlader det nu til Enhver, selv at bedömme, om nogen Nödvendighed byder os, at oversee saa vigtige Traditioner samt Nationernes sædvanlige Skik, paa en apotheoserende Maade at feire Mindet om en for-tjent Præst, Hövding eller Fyrste, og derimod voldsomt at knytte Thammuz-Sagnet til Mythen om Adonis.

I det vi altsaa lade det være uafgjort, om Adonis har været dyrket i Judæa, men dog gjort opmærksom paa, hvor lidet rimeligt dette er, fortsætte vi Overblikket over de Stæder og Lande, hvor vi især finde Adonifesten at være bleven feiret. Hvorledes den saaledes er bleven celebreret i Ægyptens Alexandria,

derom giver Theocrits nydelige Adoniazusai os i en dramatisk - lyrisk Fremstilling et tydeligt Begreb, i det han lader Arsinoe, Ptolomæi Philadelphi Søster og Kone, feire den saaledes, at vi neppe blive enige med os selv, hvad vi meest skulle beundre, Digterens Kunst i at beskrive den, Arsinoes Pragt, eller den vidunderlige Udbredelse og inderlige Dyrkelse af denne fra Östen komne og mellem Guderne optagne Yngling. — Fremdeles existerede hans Dyrkelse ikke blot hos Perserne under Navn af Abobas — der af Hesychius i Analogie med Ἄρτεμις forklares ved *δεσπότης ὑπὸ Περσῶν* — men ogsaa lære vi af Ovid (*de arte amandi* I. 75), at han hos Romerne nød guddommelig Ære. Dog havde disse Mysterier, saaledes som de bleve feirede i Rom, saalidet vclanstændigt hos sig, at de meget mere, ligesom Venusdyrkelsen i Almindelighed i Rom, udartede til den höieste Grad af Udsvævelse, og lignede i den Henscende Thesmophoriefesten, som i sine natlige Orgier gik endelig saavidt paa Sædelighedens Bekostning, at man saae sig nödsaget til at forbyde dem.

Vi kunne derfor med Rette spørge om den skjulte Grund til at saa mange forskjellige Nationer forenede sig om, paa en udmærket Maade at dyrke ham. Dog vilde det være mindre rimeligt, med Nogle at forklare sig denne udbredte Cultus blot af Navnet Ἄρτεμις ; eftersom Andre, saasom Phurnutus (*de natura deorum* cap. 28 i Amsterdamerudgaven pag. 210) udlede hans Navn *ἀπὸ τῆς ἀδείν*, at mætte Menneskene med Korn, i det man betragter ham som Kornets Symbol. Men om ogsaa Jöderne kaldte deres Gud Ἄρτεμις — enten af det ubrugelige Ἄρτεμις Styrke, eller af Ἄρτεμις robore polluit — følger dog deraf ingenlunde, at den helleniske Kjærlighedsgudindes Yndling skulde deraf have sit Navn, eller, hvad her er langt vigtigere, skulde alene paa Grund

af denne sin Denomination være saa agtet. I det mindste forekommer mig denne Slutningsmaade at være et forkasteligt Hysteronproteron, uagtet det paa den anden Side ikke kan nægtes, at han ligeledes hos Lacedæmonierne kaldes *κύρις* α : *κύριος*, og ikke som Creuzer forklarer det *λύχνος*, der synes at tyde hen paa det Samme, som Adon, Bel, El α : Herre.

Jeg formener derimod, at man just af denne religiöse Andagt og ivrige Cultus kan slutte sig til, at Mythen umuligen kan alene grunde sig paa det simple Kjærligheds-Eventyr, som siges at have fundet Sted imellem Venus og Adonis, og at vi kun have den altid virksomme græske Digterphantasie at takke for, at denne Elskovshandel er ikke blot bleven Hovedindholdet af Hellenernes Sange om ham, men ogsaa den Grund, hvorfor han er bleven apothcoseret. Hvor mangt et lignende Sagn findes ikke i Mythologien, — Apollo og Daphnis, Apollo og Hyacinthus, — der heller ikke havde været uværdigt til en lignende Festlighed, hvis de ikke havde manglet den dybere Naturbetydning, der gav Adonismythen sin i Menneskelivet indgribende Betydning?

Det er desuden en ofte gjort Bemærkning, som ofte paatrænger sig ved Studium af den gamle Mythologie, at de Ting, som ligne hinanden, eller staae i noget Slags indbyrdes Berørelse, fremstilles som forenede i Ægteskab, eller siges at have undfanget hinanden. Som et Exempel herpaa, taget af Grækernes Digtning i det Colossale, og altsaa et passende Modstykke til det, hvorom vi her tale, rinder mig i Tanke det 297 v. af Theogonien, hvor Hesiodus lader Medusa, blot fordi hun er et Ubyre, føde Dragen Echidna, uagtet hun er en hesperisk Nymphé paa Kysten af det vestlige Afrika, og denne har sit Sæde hos Arimerne i Syrien eller Palæstina.

Hvor meget ligner det derfor ikke de i det Erotiske *) heldigt digtende Hællener, at de ved Kjærlighedseventyret have udpyntet den første philosophiske Grundidee; og lægge vi nu hertil den helleniske Yndlingslyst, saa ofte de ikke selv opfandt Ideen, i det mindste at give den et forandret, om just ikke altid forskjønned Udseende, da kunne vi dels forklare os de Aberrationer fra den oprindelige Form, som Mythen er undergaaet, dels gaae deres **) Indvendinger imö-

*) Det er derfor en af Heynes mange træffende Anmærkninger, naar han siger i sin Commentar til Apollodor (3, 14, 4 pag. 236): poetæ græci amores Veneris maxime ornarunt, *de ceteris parum solliciti*.

**) Hvoriblandt isærdeleshed Banier saavel i sin Afhandling Histoire du culte d'Adonis (i Memoires de l'Academie des Inscript. et des belles lettres, Vol. III, især pag. 101), som i Schlegels særdeles forbedrede Oversættelse af hans Mythologie Vol. II. pag. 408. Dog er han saavel som hans Landsmand le Clerc lidet at bygge paa. Han læser hos de gamle Forfattere hele Ideer og Tanker, som Vedkommende ikke have et Ord af. Han lader i Adoniazusai begge Fruentimmerne blot for den Alexandrinske Fests Skyld reise fra Sicilien, hvorom Theocrit Intet melder: lader Arsinoe selv bære Adonis' Billede, hvorom ligesaa lidet læser i Metamorphosernes 10de Sang et Sagn om Rosen, som tilforn var hvid, men ved Adonis' Død blev af Smerte purpurrød, hvoraf hverken i denne eller andre Sange findes et Ord, men som derimod findes hos Aphthonius i hans Progymnasmata: ja han lader endelig Adonis forspise sig i Lactuc, uagtet det hele bygger paa en allerede af Casaubonus forkastet Læsemaade *καταφάγων* istedetfor *καταφύγων*. Paa denne Maade er det let for ham at combinere den vidtløftige Forbindelse mellem Astarte (den Syriske עֶשְׂתֵּרַת, Jerem. VII, 18.) og Adonis, som han udfører i sin Mythologie Vol. II. pag. 375-417, hvilket dog synes at være saa meget mere urimeligt,

de, som blot deraf ville modbevise dens österlandske Herkomst, ved at sige, at Osiris umuligen kan ligge skjult under Adonis, saasom hiin aldrig har været fremstillet som Kjærlighedsgudindens Yndling, eller som dræbt af et Vildsviin paa Libanon. Jeg mener, at det i Henseende til slige Fabler og Tildigninger er gaaet Grækerne, som det er gaaet med de tvende Tvillingtræer, der efter Ovids Fortælling engang för deres Forvandling havde været Philemon og Baucis. Mangen, som vandrede forbi Træet, standsede rört ved det yndelige Sagn, og hængte med Andagt sin friske Offerkrands paa Grenen. Andre fulgte efter, og gjorde det Samme, i det de Fleste tillige søgte ved Forskjællighed og Afvevling at skaffe deres Offerskjænk en forhöiet Skjönhed. Medens nu disse ad forskjællige Veie droge hver til sit Hjem, stod Træet forskjönnet og prydet, men Ingen vidste i Tidens Gang, hvo der var den enkelte Giver af de Krands, hvilke Guderne havde forlehnet en uvisnelig Skjönhed. Ogsaa Digteren kaster sin Blomst i Tidernes Ström, og, ligesom den stundom bliver revet bort af denne og forgaaer, saa bliver den ogsaa ofte med Kjærlighed optaget af dem, der ikke sjældent vare uvidende om dens Navn, af hvem den var kastet. Men ligesom man selv igjennem de frodigste Krands skimter den stærke Stamme, paa hvilken de hænge, saaledes kunde de orientalske Grundtræk aldrig blive udslettede, ihvormeget Hellenerne end bestræbte sig

som Lucian selv forklarer Astarte eller Astaroth snart som Diana, snart som den bortførte Europa: ligesom ogsaa de bekjendteste Exegeter forklare Himmeldronningen hos Jeremias (l. c.) om Astarte, hvilket harmonerer særdeles vel med Lucians Diana eller Selene, uagtet jeg vel veed, at Creuzer lader Gudinden fra Byblus, Baaltes — Ciceros Astarte — betyde Venus.

for at tilintetgjøre dem, og mildne Mythens sørgmodige Grundtone ved blide og erotiske Tildigtninger og ihvormeget de end modificerede i munter hellenisk Aand Festens Sørgetid, et Foster af Orientens melancholske Character, ved at lade den ende paa en lystig og særdeles glædelig Maade.

Hertil kommer, at det, som Digternes uafhængigt virkende Phantasie ikke formaaede at gjøre ukjendeligt, det mægtede Nationalforføngeligheden, isærdeleshed naar denne blev sat i Forbindelse med Præstecastens paa egen Fordeel vel beregnede Lyst og Evne til at nationalisere og uddanne, hvad der syntes at convenere den. Derfor kunne vi ligesaalidet paa den ene Side benytte os af de Seneres Bestræbelser, der ville hævde Mythen græsk Indfødsret, hvoriblandt Lucian *), som

*) Han fortæller om Adonisfloden, som ved Byblos falder fra Libanon ud i Havet: *ὁ ποταμὸς ἐκαστὸ ἔτεος αἰμάσσεται, καὶ φοινίσσει τὸ πολλὸν τῆ πελάγους, καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίοις τὰ πένθεα· μυθεύονται δὲ, ὅτι ταυτησὶ τῆσι ἡμέρησι ὁ Ἄδωνις ἀνὰ τὸν Λίβανον τιτρώσκεται, καὶ τὸ αἷμα ἐς τὸ ὕδωρ ἐρχόμενον ἀλλάσσει τὸν ποταμὸν, καὶ τῷ ῥόῳ τὴν ἐπωνυμίην διδοῖ.* (de dea Syria §. 8.) Dog maa jeg til Lucians Forsvar ikke undlade, hvad alle Övrige have gjort, at bemærke, at han i bemeldte Afhandling lader noget efter en Mand fra Byblos angive en fysisk Grund, hentet fra Sandet, til dette Naturphænomen, hvorved den tilsyneladende Hensigt i det mindste synes at falde bort. Noget lignende fortæller ogsaa en nyere Reisende Maundrell i sin Reise fra Aleppo til Jerusalem, som er indlemmet i Paulus' Sammlung orientalischer Reisen, Vol. I. 47. Dog har Dupuis sikkerligen Ret, naar han ikke, som den Tids Almue, formener, at det var Adonis' Blod, der farvede Floden, ei heller som de mere Danne- de paa Lucians Tid, at det var Vindene, som paa bestemt Tid bragte det røde Sand, der gav Floden sin rødlige Farve, men at det var et af de almindelige Præ-

vi paa den anden Side bör fæste Lid til andre Forfattere, som søge ikke alene at nedsætte Adonis, men endog aldeles at udslette ham af de Guddommeliges Antal. Herhid hører den bekjendte Anecdote om Hercules, der engang kom til Dium i Macedonien, og saae en Mængde Mennesker komme ud fra et Tempel. Dreven af religiöse Bevæggrunde ilede han ligeledes derhen, og forespurgte sig om den Guds Navn, hvis Fest de vare i Begreb med at feire: men da han fik til Svar: Adonis, bortfjernede han sig, sigende: *ἴδέν ἱερὸν ἴδεις γὰρ Θεῶν ὑπάρχει*. Saaledes fortæller, foruden mange Andre, Scholiasten til Theocrit (V, 21) denne Historie; men jeg maa tilstaae, at jeg tænker mig Tingen omvendt, og at ikke Anecdoten gav Anledning til Adagiet, men meget mere Ordsproget *ἴδέν ἱερὸν* gav Anecdoten sin Tilværelse, og at det er gaact til dermed, omtrent som det i Mythologien saa ofte hænder sig, at Tingen existerede, förend Sagnet blev til, der angives at have givet Tingen sin Tilværelse. Saaledes existerede, for at bruge et Exempel, Laurbær- og Grantræer förend Phantasien lod Daphne være Apollos, og Pitys Pans ulykkelige Elskede, ligesom ogsaa Solen, just ved at skride frem over os med sit levende Lys, faaer Hyperion og Euryphaessa til Forældre. Heller ikke vil jeg forbigaae en Omstændighed, der meget modsiger det foregaaende Eventyr, at det nemlig er bekjendt, at Hercules personligen elskede Adonis, og at Venus af Jalousie opæggede Nessus til Kjærlighed til Deianira, hvilket siden, som bekjendt, blev Herculis Död: ligesom det ogsaa er mærkeligt,

steddragerier, som möde os saa ofte i Historien, i det disse sörgede for, at Floden, ved den stille Uges Ankomst, fik ved endeel Sand et rödligt Skjær, som af den dræbte Adonis' Blod.

at der, saavel hos Athenæus (Deipnosoph. X, c. 22.) som hos Plutarch (Quæst. conv. lib. IV, quæst. 5.) findes Beviser, hentede saavel fra Comikeren Plato, som fra Phanocles, at et gammelt *Θεοπρόπιον* havde för Adonis' Födsel bestemt, at han skulde blive elsket baade af Venus og Bacchus. Som en altfor frodig Udvæxt paa denne ved dristige Skud allerede noksom rige Stamme, anseer jeg iövrigt Ptolomæi, Hephæstions Söns, Idee, der gör ham til en Hermaphrodit, i det han siger (hos Photius II. pag. 309) *Ἀδωνίς ἀνδρόγυνος γενόμενος, τὰ μὲν ἀνδρῶα πρὸς Ἀφροδίτην πράσσειν ἐλέγετο, τὰ θήλαια δὲ πρὸς Ἀπόλλωνα*, hvilket Udsagn rigtignok harmonerer med den Orphiske Hymne (LVI eller 55) der kalder ham *κόρος καὶ κούρη*, i hvilke androgyniske Anskuelser der dog maaskee ikke ligger saa meget dybsindigt, som Creuzer og den nyeste mythologiske Skole ville finde deri.

Jeg forklarer mig altsaa Anecdoten om Hercules, der nægter Adonis sin Guddommelighed, paa den Maade, at jeg sætter den i Forbindelse med hvad Livius (I, 7.) siger om Romulus, i Anledning af Indførelsen af Herculis Dyrkelse i Italien: *hujus una peregrina sacra suscepit, jam tum immortalitatis virtute partæ fautor*. Jeg antager nemlig, at en Forfatter, der rai-sonnerede over enkelte Capitler i Mythologien, omtrent som den liberale Mercur hos Lucian, har ladet Hercules, skjönt *ἐν ἀληθείᾳ λόγῳ* just ikke selv af den gamle Adel, harmes over de mange Parvenus, der mere ved Nepotismus end ved egen Fortjeneste optog Pladserne ved det guddommelige Taffel, og at denne har fremstillet hans Harme under en opdigtet Historie, der dreiede sig om det allerede dengang bekjendte Ordsprog: *ἔδεν ἱερὸν*. Vist er det, at i det mindste Lucian har fölt dette, og Dialogen, hvor Hercules river Æsculap ned i Jupiters Nærværelse, fordi han

ikke, som han, har betvunget vilde Dyr, og rensset Jorden fra Rövere og Voldsmænd, beviser noksom for min Mening, at en senere virtute partæ immortalitatis fautor kan have digtet det omtalte Sagn om Hercules, ikke for at skille Adonis ved den Plads i Mythologien, som Kjærlighed havde skaffet ham, men for at paatale Hercules' absolute Værdie, i Sammenligning med de mange, som med meget ringe Fortjenester snege sig ind i Gudernes Selskab.

Naar vi altsaa fradrage, hvad digterisk Pynt den altid syslende hellenske Indbildningskraft har udziret Mythen med, saa tyder dog Alt hen paa, at den er kommen fra Orienten, og navnlig ved Phoenicerne, dette virksomme Handelsfolk, bragt til Lilleasiens Kyster og Archipelagi Öer, hvorfra den senere er trængt ind i det Indre af Asien. Men kan man og uden Vanskelighed blive enig herom, da bliver det desto vanskeligere med Sikkerhed at bestemme det Land, hvorfra den er kommen, og det saa meget mere, fordi mange Egne havde forenet sig ikke blot om at dyrke ham, men endogsaa, ved et selsomt Tilfælde, paa en næsten eensartet Maade.

Lighed i Cultus bragte derfor Mange, saavel Ældre som Nyere, til at antage Ægypten som Mythens Hjem, og at Osiris og Adonis enten, som Banier og Heyne mene, ere forblandede, eller, som Lucian, Plutarch, Macrobius, Geographen Stephanus, og blandt de Nyere Selden, Clericus, Manso, Groddeck, Hug og Creuzer mene, ere identiske *).

*) For at lette Veien for den, som muligen vilde fortsætte sine Undersøgelser om Mythen, vil jeg nøiere angive ovenanførte Hjemmelmænd. For Osiris' og Adonis' Identitet fægte Lucian (de dea Syria, ed. bip. vol. IX. især pag. 89, 90), Plutarch (de Iside & Osiri-

Herhid hörer endvidere, at Osiris af Landets Dronning bliver udleveret til Isis, skjönt hende til liden Baade, da Catastrophen dog altid bliver Osiris' Död, hvorfor denne dog alligevel bliver dræbt af sin Fjende, saasom Isis lader ham blive staaende ude paa Marken. Herhid hörer endelig ogsaa Fortællingen om Osiris' af Papyrus dannede Hoved, der gaaer aarligen nedad Nilen, og efter 7 Dages sikke Seilads over Havet lander paa sit bestemte Sted ved Byblos, hvor Qvinderne modtage det, og aflægge Sorgen, eftersom der i dette ligger et Brev fra de ægyptiske Qvinder til de phoeniciske, som beretter, at nu er Adonis funden, og at de nu kunne glæde sig. — Af denne Osiris' Dragen til Phoenicien kunne vi forklare os, at en talrig Deel af de Lærde have fundet, at *Syrien*, og ikke *Ægypten*, er Mythens Födeland, dels fordi *Syrien* er at ansee som en Art mythisk Transitsted og Foreningspunkt mellem den ægyptiske og hellenske Theosophie, dels fordi denne Provinds overalt angives som Adonis' Födestavn. Blandt de Forfattere, som gjøre denne Paastand, fortjener Macrobius (*Saturnal. I. 21. ed. Zeunii pag. 324*) isærdeleshed at mærkes. Ligesom han finder i alle Guddomme Solen, er han ogsaa meget ivrig for at finde Solen i Adonis, og at forlægge Mythens Hjemstavn til *Syrien*. Uagtet man vel ikke ganske kan billige denne hans Hypothese, fortjener dog den Sammenligning, som han opstiller imellem Venus og Adonis, Osiris og Isis, samt Attys og Rhea, hvilken sidste han antager som Jordens og Attys som Solens Symbol, saa meget mindre at forkastes, som meget i Adonismythen ligner Sagnet om Attys, endog i den Omstændighed, at de blive begge fældede af Vildsviin. Desuden har Werthes i Afhandlingen über den Attys des Catulls (23) temmelig evident godtgjort, at ogsaa dette Sagn er fra Phoenicien kommet til Hellas. Ger-

hard Voss i sit grundlærde Værk de progressu Idololatriæ (opera omnia, Vol. V, 122) griber sig ligeledes meget an, for at bevise, at Adonis er Solen, uagtet han paa samme Tid gjør ham til Bacchus. Imidlertid maa Ingen, som kjender de nyeste mythologiske Systemer, forundre sig derover; thi Dupuis — og ham følge mere, end de selv vilde tilstaae, Creuzer og Kanne — siger udtrykkeligen, c'est bien conforme à nos principes de donner les attributs de Bacchus à Adonis, car Adonis, *Bacchus* et Osiris ne sont que le dieu Soleil sous differens noms. Dog vilde jeg isaafald vove at spørge, hvorledes man da forklarer Priapi Födsel, der blev til, som bekjendt, ved Aphrodites dobbelte Ægteskab med Bacchus og Adonis: og hvorledes man endeligen vil forklare det gamle *Ἐοσπρόπιον*, der endnu för Adonis' Födsel bestemte ham til at elskes baade af Venus og Bacchus. Af slige Tilfælde vil man let kunne indsee det Usikkre i de nyeste Mythologers Fremgangsmaade, formedelst tilfældig Lighed at slutte til Identitet, og, bedragne derved, at knytte paa en voldsom Maade til hinanden ei aldeles eensartede Ideer.

Derfor findes der ikke faa af de nyere Mythologer, som, uagtet de fuldkommen indsaae Ligheden mellem Sagnet om Osiris og Adonis, dog antage, at den Sidstes Gudstjeneste og Mysterier have aldeles intet med Ægypten at gjøre. Saaledes siger Saint Croix i sine Recherches sur les Mystères, at man hverken i Ægypten eller Grækenland maa søge om Venus eller Adonis, men i Phoenicien; ligesom ogsaa Dupuis, i sin Origine de tous les cultes, tilskriver udelukkende Assyrien disse religiöse Ideer, hvortil jeg föier den ikke umærkelige Omstændighed, at Bion nævner ham som Venus' assyriske Mage. Rigtignok bemærker Lucian, at adskillige Indvaanere i Byblos formeente, at ikke Adonis, men Osiris var Gjenstand for denne Cultus, og

at Adonis, ifølge Traditionerne fra Byblos, var ingen anden end Osiris; men dog følger deraf neppe andet, end at Lighed i Cultus bevirkede denne Feilslutning, og at det Samme skeete her, som saa ofte hændtes, at Forskjællige kom ad differente Veie til et lignende Resultat.

Efterat vi saaledes have seet, hvor vanskeligt det er, formedelst Ligheden i Digtning og Gudsdyrkelse, at bestemme med sikker Nöiagtighed, *hvorfra* Mythen er udsprungen, men dog indseet, at den enten over Syrien er kömmen fra Ægypten til Grækenland, eller ogsaa directe fra Syrien, skjönt ikke uden Lighed med ægyptiske Idcer, kommen til Hellas, gaaer jeg nu over til, under en tredobbelt Afdeling, at betragte Adonis' Historie, eller Liv paa Jorden, dernæst hans Fest efter Döden, og endelig Betydningen af det udbredte Sagn.

I det vi altsaa begynde med at tale om Adonis' Födsel, da möder os allerede den Mærkelighed, at selv de græske Forfattere lade ham födes udenfor Hel- las, og lade ham erholde sin Tilværelse enten i Phoenicien selv, eller dog af Forældre af phoenicisk Slægt, hvilket særdeles vel harmonerer med det, som Herodot underretter os om, at den hele Venusdyrkelse, selv i Grækenlands ældste Stæder, skriver sig fra Syrien. Den Ældste, som omtaler ham, er Hesiodus; thi, efter Probi Sigende til Virgils 10de Idyl (v. 18), var "Adonis, ut ait Hesiodus, Phoenicis et Alphisiboeæ filius," ifølge hvilken Genealogie han bliver en Sön af Cadmi Broder Phoenix. Samme Tradition seer jeg at Apollodor følger, i det han siger: Ἡσιόδος δὲ αὐτὸν φοίνικος καὶ Ἀλφεισιβοίας λέγει; men tilføier tillige: Πά- νυασι; δὲ φησι, Θείαντος βασιλέως Ἀστυρίων, ὃς ἔσχε θυγα- τῆρα Σμύρναν, hvoraf man letteligt mærker, at vi faae, nomine mutato, en Sammenblanding af Cinyras. Af

dette Sted hos Apollodor see vi altsaa, at i en forløren Heraclea, eller, hvad Heyne mener *), rigtigere i et tabt Digt Ἰωνικῆ Panyasis lader ham födes af en Assyrrerkonge Thias. Men langt mere sædvanligt, og af mange Forfattere antaget er det, at den Cypriske eller Assyriske Konge Cinyras er hans Fader, hvilket Sagn Ovid ogsaa følger i den skjønne Behandling af Myrrhas og Adonis' Historie i Metamorphosernes 10de Bog. Derfor siger Hygin **) udtrykkeligen, at hans Moder Smyrna (thi de kjedsommelige Varianter i dette Navn, Zmirna, Smirna, Mirrha, ere aldeles at skrive paa libroriorum Regning, saa meget mere, som vi vide, at Smyrna blot er en æolisk Dialectforskjællighed fra Myrrha) erat Cinyræ Assyriorum regis et Cenchreidis filia, ligesom Hygin paa et andet Sted, hvor han opregner alle dem, som ere dræbte af Vildsviin, kalder ham Adonis, Cinyræ filius. Dog er det besynderligt, at Fulgentius ***), der baade omtaler, og temmelig udförligen paa sin behagelige Viis explicerer Mythen, aldeles ikke nævner hans Navn, men blot kalder ham pater, idet han siger: Myrrha *patrem* suum amasse dicitur; hvori han dog bliver overgaaet af Hug i Mythos der Alten (90), der reducerer begge Forældrenes Navne

*) Ad Apollodori bibliothec. observatt. vol. II. pag. 325. Imidlertid synes Heyne ikke noksom at have lagt Vægt paa de Aberrationer fra Mythen, som Apollodor har, f. Ex. om det er Cenchreis eller Myrrha's Moder eller Datter, der støder Venus, i Sammenligning med Hygin og Lactantius Placidus.

**) Hygini Fabulæ 58 og 248 i van Staverens Mythographi Latini pag. 123 og 357.

***) I hans Mythologicon libr. III cap. 8 hos v. Staveren pag. 724. I Lactantii Placidi Narrationes Fabularum, der findes hos van Staveren, nævnes ligeledes (lib. X. fab. 9.) Adonis Moder som Cinyræ et Cenchreidis filia.

til abstrakte Begreber og lader Cinyras og Myrrha betyde Sorg og Citharspil, som de to forskjellige Maader, hvorpaa man feirede hans Fest, deels ved Klage, deels ved vilde Orgier. Man vil altsaa af alt det Foregaaende see, at selv i den mangfoldige Angivelse af forskjellige Forældre, dette dog bliver vist, at han stammer fra Assyrien.

Alligevel bør denne Forskjællighed, der er saaledet at forklare, ikke forlede os til, som dog er Tilfældet med Nogle, at antage forskjellige af det Navn Adonis. Herhid høre blandt de Ældre Coelius Rhodiginus*) og Natalis Comes**), der næsten som Coelius siger: Fuerunt duo Adonides, alter in Biblo civitate natus, alter in Cypro; ligesom jeg ogsaa seer, at Tzetzes***) antager to af samme Navn, dog med den Forskjæl, at den ene er en Søn af Thias, den anden af Cinyras. Men Ingen er dog gaaet videre heri end een af Mythens nyeste Fortolkere****), der gjør Adonis til et recent Apellativum, og, sammenlignende det med de ægyptiske Pharaoner, mener, at Enhver, som paa nogen Maade gavnede sit Land — hvo mærker ikke, at vini dator Thammuz spöger her igjen? — eller tiltog sig Regentskabet, blev kaldet Adonis, Thammuz, Gingras, Abobas o: Adonis under forskjellige Benævnelser, og som af de forskjellige Præstecaster ikke blot fik for-

*) Duo autem fuere Adonides, Cyprius et Byblius; dog tilføies, som Coelius gjerne pleier, meget antithetisk: quod non videntes multi historiam — vel fabulosa — confundunt. Lectionum antiquarr. lib. XX. c. 18. pag. 1364.

**) Mythologiæ libr. V. c. 16. i Genfer - Udgaven pag. 523.

***) I Commentairen til Lycophron v. 829, Potters Udgave pag. 92.

****) Erklärung des Mythus von Adonis, von Fikenscher. Erlangen 1799. pag. 16.

skjællige Navne, men ogsaa diverse Genealogier *). At slig Pullulering af Guderne tildeels ligger i Oldtidens Væsen, skal jeg ikke nægte: Eroter, Paner, Silener, Fauner tyde sikkerligen derhen; men ingenlunde er dette Tilfældet med denne, af hele Oldtiden dertil alt for bekjendte og yndede Fortælling. Herhid høre ogsaa Saint Croix og nogle flere, der ikke antage Cinyras som Adonis' physiske Fader, men, tildeels bevægede dertil af Clemens Alexandrini Yttring, formene, at Cinyras, som vi vide byggede et uhyre Venustempel ved Foden af Libanon, har først indført Venus' og Adonis' Mysterier paa Cypern; hvilket igjen gav Anledning til, at han blev anseet som Adonis' Fader. Saameget er rigtignok vist, at Hierophant-Embedet paa Cypern, og overhovedet Præstedømmet paa denne Æe blev med Hensyn paa Aphrodites- og Adonis-Tjenesten i hans Efterkommeres, de saakaldte Cinyraders, Hænder.

Vi ville nu fortsætte Adonis' Historie, idet vi følge den i Almindelighed **) antagne og sandsynligere For-

*) Hvorfor jeg finder det selsomt, at han ikke har tænkt paa Ausonii Epigram:

Ogygia me Bacchum vocat,
 Osirin Ægyptus putat,
 Mysi Phanacen nominant,
 Dionyson Indi existimant:
 Romana sacra Liberum,
 Arabica gens Adoneum,
 Lucaniacus Pantheum.

(Aus. Epigr. 30.)

**) Thi kun deri afvige Apollodor og Theocrits Scholiast fra Hygin, Lactantius Placidus og Fulgentius, at hine sige, at Cenchreis, disse, at Datteren Myrrha fornærmede Venus.

tælling, at Adonis fødtes af Cinyras og hans Datter Myrrha, idet Venus for at hævne sig af samme Grund, som Nereiderne paa Cassiopea og Andromeda, indgjød Datteren en ligesaa voldsom som unaturlig Kjærlighed til sin Fader. Da hun af Fortvivlelse herover vil aflive sig selv, giver hendes Amme hende Leilighed til ukjendt at pleie Kjærligheds Omgang med Faderen, og Frugten af den unaturlige Elskov er Adonis. Forfulgt af sin Fader, som nu er bleven oplyst om sin Synd, iler hun til Arabien, hvor hun, nedtrykket af Sjæls- og Legemslidelser, føder Adonis under et Myrrhatræ, og forvandles af Guderne, som ynke hende, til et lignende *).

Men förend vi kunne følge Adonis i sin Opvæxt, möder os en Omstændighed, hvor Alt synes at blive dunkelt og forvirret, og det er her, mere end paa noget andet Sted, jeg mener, vi bör følge den kloge Gartners Exempel, der i det mindste önsker at kunne afkappe de större eller mindre Grene, der hverken bidrage til at forskjönne eller gavne Træet. Neppe er nemlig Adonis födt — og selv denne Födsel fortælles med den forunderligste Discrepanz **) — för Venus bliver forelsket i det smukke Barn (*νήπιος*), og præsenterer det for Proserpina, som bliver selv indtaget i det; hvorudover der opstaaer den bekjendte Tvist mel-

*) Derfor ender Ovid (X, 477) hendes Irfarter saa smukt:
 latos vagata per agros,
 Palmiferos Arabas, Panchæaque regna relinquit.
 Perque novem erravit redeuntis cornua lunæ,
 Cum tandem terra requievit fessa Sabæa.

**) Mythogramerne nemlig, saasom Hygin og Fulgentius, lade Faderen selv hugge en Aabning i Barken; Servius (til Virg. Id. X, v. 18) bruger et Vildsviin, og Ovid er endelig saa hetænsksom, at sende Juno Lucina.

lem begge Gudinder, som Zeus, eller Calliope, maa afgjøre, nemlig hvem Barnet egentlig skal tilhøre *). Derimod er det mærkeligt, at Ovid enten ikke har kjendt dette Sagn, eller, da dette synes utroligt, er bleven ved den fine Skjönhedsfølelse, som ytrer sig i al hans Digtning, fraraadet at bruge denne, hvis man tager Ideen bogstaveligt, forkastelige Udvæxt af en gold Phantasie. Man kan tænke sig, hvormeget denne Idee har brudt Fortolkernes Hoveder, og jeg vil blot for Selsomhedens Skyld anføre et Par af de Nyestes Mening derom. Groddeck **), som finder Isis og Osiris i Mythen, mener, at Aphrodite skjulte den liden Adonis i Kassen, "wahrscheinlich aus Eifersucht"; men Barnet er jo født i dette Öieblik, hvilket bliver öiensynligt af Apollodors egne Ord, der efter sin sædvanlige Kilde Panyasis fortæller: τῆ δένδρε βαγέντος, γεννηθῆναι τὸν λεγόμενον Ἄδωνιν ὃν Ἀφροδίτη διὰ κάλλος ἔτι νήπιον, κρύφα θεῶν, εἰς λάρνακα κρύψασα, Περσεφόνη παρίστατο: og i saa Fald maae vi tage ikke vor Fornuft alene, men Öine, Næse og Ören fangne, dersom vi kunne tænke os Venus behörigen forliebt i et βρέφος. En Anden ***), der ellers har store Fortjenester af Mythen, bliver saa romantisk, at han, i det han formener, der stikker heelt andet under, og anseer Mythen for et Roman-Sujet, lader Proserpina være "eine alte Matrone, der das junge Mädchen (Venus) den Adonis zur Versorgung übergab"; og fölge vi denne Hypothese, da udspinder sig deraf intet mindre end en frygtelig Criminalhistorie om Födsel i Dölgmaal.

*) Dommen, om hvilken vi dog paa sit rette Sted ville erholde nöiere Oplysning, findes omtalt saavel hos Hygin, som Apollodor.

***) Antiquarische Versuche 1ste Samml. pag. 101.

***) Fikenscher Erklärung &c. pag. 28.

Uden altsaa at kunne finde noget antageligt i saa aabenbar urigtige Forklaringer, mener jeg, at Vanskelighederne kunne hæves paa en dobbelt Maade. Enten bör vi antage den hele Idee for Tilsatz af en mindre heldig Digter: og hvor hyppigt Digterne have givet deres Skjærv til denne Mythos er af Alting klart: samt at denne paa en mindre bifaldsværdig Maade har villet anticipere Catastrophen, og ligesom forberede os paa hvad der skulde komme. Men denne Forklaring vilde jeg gjerne opgive mod en anden, dersom jeg troede, at Digteren havde selv tænkt sig denne dybere Betydning, og det er nemlig følgende: Adonis, et Foster af den høieste Grad af incestus, har ved et af slige hyppige Tilfælde erholdt den høieste Grad af Skjønhed, forsaavidt samme kan paa mulig Maade yttre sig i de spæde, endnu ikke udviklede, Træk. Er dette nu Tilfældet, da ledes vor Tanke letteligen hen paa den hos de Gamle i atrium existerende lectus genialis, som stod beredt til Venus; hvorved det bliver os begribeligt, at Gudinden baade er ved Födslen tilstede, og kan blive indtaget i Barnet. Men ikke hun alene, men ogsaa Nemesis staaer ved den forbryderske Moder i Barnets Födestund, og afgjör med straffende Retfærdighed dets Skjæbne, idet hun, som den evige Gjengjelds Gudinde, der hjemsöger endog i fjernere Led, indvier det til en tidlig Död. Hvo der vil forkaste denne Anskuelse som ikke i Oldtidens Aand, maa först forklare mig, hvorfor Parcerne stode ved Meleagers Födelse, og istemte Tryllesangen om den skjæbnesvangre Stav, der ligeledes indviede ham til en tidlig Död; for ikke at tale om det lignende Sagn, der fortælles om Achilles' Barndomshistorie. Hvo vil overhovedet nægte mig, at Ideen om Hjemsögen paa fjernere Led for Forældres begaaede Udaad ligger ogsaa i den græske Tro? Forklarer ikke Herodot sig Tro-

janerkrigen som en bellam fatale, der var beskikket af Guderne for at vise Menneskene, at paa store Synder følge efter Gudernes Villie store Straffe? Maa ikke efter Oraclets Forudsigelse Krösus böde sin femte Formand Gyges' Udaad? Og hvorpaa byggede vel de i Tidens Löb forlorne Cypriske Sange, uden paa dette? Saaledes ere ogsaa hos Grækerne Synd og Död uadskilleligen forenede: Proserpina kræver i Barnets Fødestund sine Rettigheder, og kun den guddommelige Langmodighed, udtalt i Zeus' Dom, skjænker Fosteret det halve af sine Lidelser. Hvor herlig bliver nu ikke Ideen, naar vi overføre den paa Naturen, hvis symboliske Repræsentant Ingen vil kunne nægte mig, at Adonis'er? Da er det Adam dreven ud af sit Eden, da er det Menneskeslægten, der alt i sin Barndom taber sit Paradis; thi kun i Menneskenes moralske Guldalder var der et evigt Foraar, saasom alene det rene, barnligt skyldfrie Hjerter finder sin höie Fryd i Naturens Skjönhed. Först efter Menneskehedens Syndefald er det, at Juppiter antiqui contraxit tempora veris; thi med Saturnus endtes Jordens Uskyldighedsstand, og ved hans Bortgang födes Stundgudinderne Thallo og Karpo, der dele Aarets Tid i sine to store Momenter: Blomstren og Visnen, eller for at tale med vor Mythe: Adonis hos Venus, og Adonis hos Proserpina: Aphanismus og Heuresis. Kunde jeg tiltroe den gamle Digter, at han havde lagt denne Idee til Grund, da var det ubilligt, at ville forkaste hans tilhængte Digterkrands, men, som sagt, jeg tör ikke afgjøre det, uagtet den lignende Idee, som findes i Osirismythen, kunde tyde hen paa en dybere Betydning.

Ved at tale om de forskjællige Tilsætninger, som, uden at passe synderligt med Mythens Heelhed, ere senere tilföiede, kan jeg ikke forbigaae at tale om den saakaldte "Praxillas dumme Adonis." Vi have nemlig

af denne Digterinde en fragmentarisk Digtning tilbage, hvis Indhold er, at Adonis bliver spurgt, hvad han paa Jorden fandt yndigst, samt hvad han nödigst forlod, hvorpaa han svarede: "Solen, Maanen, modne Figener, Æbler og Skovpærer." Dette Svar, som, naar det tages lige efter Ordene, synes mere at tilhøre en affödd naiv Bondedreng fremmanet af Kotzebue, end Adonis, har ogsaa i den Grad skaffet Forargelse, at i det mindste de senere Hellener deraf dannede Ord-sproget *ἡλιθιώτερος τῆ Πραξιλλῆς Ἀδωνίδος*, dummere end Praxillas Adonis, som de brugte om enhver i höi Grad mærkelig Klodrian (A. Schott Adagia Græcorum p. 84). Digterinden Praxilla vilde ikke lidet forundres, naar hun levede op igjen, og saae, hvor selsomt hendes Hymnefragment er blevet misforstaaet. Snart skal Praxilla spotte over Adonis, formodentlig paa samme Maade, som vi forhen saae Hercules i Dium; snart bliver hun selv gjort til en insipid Digterinde, der kunde give saa enfoldige Ideer Indpas hos sig; snart bliver hun "eine Possenreisscrinn aus Sicyon," ja til Slutning ved den galante Apostolii Spög, gjort til en censartet og aandsbeslægtet Moder til den dumme Adonis. Baade J. Chr. Wolf (Poetriae græcæ No. VII. pag. 78) og især Schneider (*Μεσῶν* "Ανθῆ pag. 161) forsvare naturligviis Praxilla, og især fægter den Sidste med sand Ridderaand for sin Dame, idet han meget rigtig gör opmærksom paa, at den gjenoplivede Natur dog vel ikke kan udtrykkes bedre end ved den varme Sol, den milde Maane, og Frugter, som især i de sydlige Lande ere saa nærende og vigtige. Jeg tilföier hertil det naturlige Spörgsmaal: skulde der vel ingen Oldtids Lazaroner have existeret? hvorfor anfører Schneider ikke Begrebet om Sykophanter, der let oplyser det Hele? hvorfor tænkte ingen af Begge paa den gamle Sandanis hos Herodot (I, 71), der characteriserer

de raae Perser ved: *ἡ σῶμα ἔχουσι τρώγειν, ἢν ἄλλο ἀγαθὸν ἔδεν*, hvor Figener aabenbar staae istedetfor den i Aarets Løb fremkommende Træfrugt? Hermann, som i sin Mythologie (Vol. II. 387) erklærer, at han ikke kan begribe, hvad Praxilla mener, har senere (die Feste von Hellas, Vol. II. pag. 17) erklæret, at han endelig efter megen Granskning nu har udfundet det. Han mener, at der ved Adonifesten blev opgivet Gaader, og anfører som Beviis derpaa, at hos Athenæus omtales en Diphilos, der beretter, at man ved en Adonifest spurgte tre Samierinder, hvad der var det Stærkeste, hvorpaa den første svarede: Metallet; den anden: Smeden, der forarbejdede det; og den tredje: det Bæger med sin ødelæggende Viin, der deraf blev gjort. Nu slutter han altsaa i ægte hysteronproteron Maner: var det Brug at give hinanden Gaader ved hans Fest, saa maa han vistnok selv hos Proserpina have moret sig dermed, og det var altsaa Praxillas Gaade, som han fik hos Proserpina *). At deels denne Conclusion er bagvendt, thi man maa dog slutte fra Guderne til Menneskene, ikke fra de Dödeliges Skikke til Gudernes, og at desuden den enkelte Leg ved en enkelt Fest fortalt af en enkelt mindre bekjendt Forfatter Intet beviser, derom kan intet Spørgsmaal være. Derimod vil den ovenanførte, og med Adonismythen beslægtede Naturbetydning, som aabenbar ligger i Gaaden, og yttres sig i den religiöse Hymne, hvoraf vi nu kun eie et Fragment, bedst løse den hele Gaade.

*) Kunde det hjælpe noget, da kunde man bidrage til Hermanns Forklaring med den Skjærv, at Plato den comiske Digter, efter Julii Pollux's Vidnedsbyrd (lib. X, c. 24) har skrevet et Stykke, der heed *Ἀδωνίς*, og muligen kan have dreiet sig om mørke Taler; den ene Hypothese er upaatvivleligen ligesaa god som den anden.

Efterat vi have betragtet disse Bifortællinger, der ere avlede af Hovedmythen, forfølge vi Adonis' Historie, og finde ham nu som Barn i det lykkelige Arabien, opfostret af Nympherne i Sabæas Lunde, ved den arabiske Havbugt. Han voxer til og bliver stor og smuk: men at han drager til Hoffet i Byblos, som saa mange forsikkre os, med Tillæg, at han der spillede en glimrende Rolle, finder ingen Hjemmel hos nogen Forfatter, og skyldes den selsomme Lyst, der synes især at overkomme de franske Exegeter, at ville forskjønne Mythen med egne Tilsatzer; hvilket dog saa meget mindre bør forbause os, da vi finde, at selv de rolige Tydskere tydeliggjøre sig Nympherne ved at omskabe dem til "barmherzige Schwestern." Desuden synes dette Adonis' Liv ved Hoffet aldeles ikke at svare til den Levemaade; som vi finde, at de Gamle tænkte sig, at Adonis førte. Formosus oves ad flumina pavit Adonis, siger Virgil i Idyllerne, og virkelig er Havedyrkning og Jagt de Beskjæftigelser, som især tillægges Adonis.

I det lykkelige Arabien voxer han altsaa til i Nymphernes Lund, og, for at bruge de græske Digteres Ord, med Kinder som Roser, og Hud som Snee, med sine milde og levende Öine og slanke mandige Legemsbygning bliver han snarligen Kjærlighedsgudindens erklærede Yndling, uagtet sit ubetvingelige Hang til Jagten og Havernes Dyrkning. Derfor fremstillede Grækenlands Kunstnere ham saavel i Statuer som Gemmer som et ægte Forbillede paa den mandlige *mennekelige* Skjönhed, uden at glemme, at denne dog aldrig tør nærme sig den uendelige Skjönhedsform, der ligger til Grund for deres Apollo og Bacchus. Derfor kunde Hellas' Digtere, snart som Panyasis i elegiske Digte, snart som Sappho i lyriske og atter som Plato i dramatiske Digtninger, ikke noksom fortælle om den

dybe Kjærlighed, som Venus folte for Adonis, for hvem hun, lig Diana for Endymion, forlod sine kjæreste Opholdssteder Amathus, Paphos og Cythera, i det hun som en tro Veninde fulgte ved hans Side paa den vilde Jagt gennem Fjeldskoven. Dog ahner Venus ved sin Guddomsindsigt (numen), at dette Liv vil vorde hans Död: hun gjør alt for at afraade ham derfra, men det er forgjæves, og et Vildsviin gjør Ende paa Ynglingens Dage. Da Aphrodite faaer hans Skjæbne at vide, er det allerede umuligt at frelse ham: ved hendes hurtige Lil til hans Redning, rive Tornene hendes Fod, og den forhen hvide Rose bliver nu rød *), ligesom hun til Minde om sin korte Kjærlighed lader af Jorden opspire den hidtil ubekjendte Blomst Anemomen, der i den tidligere Deel af Foraaret blomstrer i rigelig Mængde paa de sydlige Landes Sletter, snart med skarlagentröd, snart med hvid og violet Farve.

At der i Anledning af dette Mord blev givet Poeterne en vid Mark til at digte, og at græske Digtere ogsaa fuldeligen benyttede sig deraf, var let at tænke. Snart bliver det et virkeligt Vildsviin, snart en Gud i Vildsvinets Skikkelse, snart er det den nidsyge Mars, snart Apollo, der i Anledning af sin Sön Erymanthus er vred paa Venus. Dog synes vor Digter Bion af Alle at digte naturligst, i det han lader et virkeligt Udyr være Aarsag til hans Död **).

*) Dog tilhörer denne Idee en senere Rhetor fra det 3die Aarhundrede, Aphthonius, i hans progymnasmatæ rhetorica, Lorrichii Udgate pag. 79.

***) Sammenlign Ovid (Metam. X, 710) tilligemed de ovenfor omtalte Steder hos Mythographeerne. Apollodor trækker endog Diana i Spillet med, som om Mars havde betjent sig af hendes Hjælp. Banier tager den Ting meget naturligt, i det han lader ham vel saares, men af

Da nu den skjønne Adonis er dræbt i sin Ungdomstid, efter al Sandsynlighed i sit 18de Aar, melder den næsten meer end Pluto strenge Proserpina sig til sin Rettighed, saasom Adonis, selv i sin høie Fuldkommenhed, dog aldrig steeg over sin menneskelige Stilling og Forhold: og nu opstaaer det forhen omtalte Spørgsmaal, hvem der skal eie Adonis. Ikke som nyfødt Barn — hvilket enhver vil med mig erkjende for en selsom Idee — men som dræbt Yngling, stiger Adonis ned til Underverdenen, og nu bliver den høieste Guddom valgt til Dømmer. Dog i denne Tvist teer Juppiter sig, som hos Lucian i Paris' Dom, lig den gode Hausfader, der nödig vil vide af Splid i sin Familie; han vikler sig ud af Sagen, ved at overdrage det til en anden, og navnlig den høie Muse Calliope. Men ogsaa her varieres; saasom Apollodor lader Zeus selv fælde Dommen; Hygin derimod Calliope: ligesom man ogsaa med Hensyn paa Tiden er uenig, idet Nogle dele hans Tilværelse i fire Maaneder hos Zeus, fire hos Aphrodite, fire hos Proserpina, Andre i to lige Dele af sex Maaneder hos Venus og Proserpina. Stundgudinderne afsendes med behörig Ordre til Underverdenen, og Adonis deler sig i Tidernes Löb mellem begge Gudinder.

Vi komme nu til vor Undersøgelses anden Hovedafdeling: hans Fest (*Ἀδώνια*) og de ved denne brugelige Ceremonier, dog kun forsaavidt samme ere passende efter denne Udviklings Omfang, og gribe med Vigtighed ind i Mythens Gang. Hvo som nöiere vil kjende de enkelte — og disse ere mangfoldige — Omstæn-

en god Chirurg eller Barbeer atter blive cureret, og deraf, mener han, kom igjen den hele Forestilling om Gjenoplivelsen.

digheder ved Festen, vil desuden i Lucian *), Plutarch **), Theocrit ***), Athenæus ****), Mythographe (†), Servius ††), samt blandt de Nyere hos Meursius, Castellanus, Fasoldus, Banier, le Clerc, Dupuis, Schneider, Manso, Groddeck, Creuzer, Fickenscher, Hermann o. fl. finde de i denne Henseende nødvendige Oplysninger. At Templer bleve oprettede til hans Ære, var derfor i sin Orden, og let at vente, hvoraf isærdeleshed, efter Lucians Beretning †††), det i Byblos, i Dium og i Amathus paa Cypren, i Argos i Juppiter Conservators Hovedtempel vare mærkelige; ligesom der ogsaa blev i bemeldte Templer ofret til ham, lig med de andre Guder. Ganske forskjællig fra Gudernes sædvanlige Cultus var derimod den til hans Minde indviede Fest, der med liden Forandring feiredes paa mangfoldige Steder. Den deelttes i to Dele, — thi at der existerede en 3die Afdeling foruden *ἀφανισμὸς* og *εὐραίας* under Navn af *ζήτησις* er ubeviisligt — en Sørge- og en Glædesfest, holdtes næsten udelukkende af Qvinder — dog mindes jeg at have fundet hos de Gamle Beviis for, at ogsaa Mandfolk

*) de Dea Syria, ed. bip. vol. IX. pag. 90.

***) de Iside et Osiride, sect. 18. sqq.

****) I Adoniazusai og dertil Scholiasten og Valckenaer.

****) Deipnosoph. lib. II. pag. 69 og dertil Casaubonus.

†) I v. Staverens Samling, hvor man finder Hygin, Lactantius Placidus og Fulgentius; ligesom jeg ogsaa til disses Angivelser vil føie Macrobius Saturnal. conviv. libr. I, c. XXI, ed. Zeunii pag. 324.

††) Til Virg. Id. X, v. 18.

†††) Paa det anførte Sted i Afhandlingen: de Dea Syria. I Argos bliver han af Konerne baade begrædt og dyrket som en *θεὸς πάρεδρος* til Juppiter Conservator, efter hvad Pausanias beretter (descr. Græc. lib. IX, c. 41).

feirede den — og varede i to, eller efter Andre i otte Dage, en Art stille Uge, med den Forskjæl, at paa nogle Steder gik Sörgefesten eller Aphanismus foran, saasom i Byblos, andre Steder derimod Heuresis eller Glædesfesten, saasom i Alexandria og Athenen. Sörgefesten begyndte med, at Fruentimmerne opfyldte Byerne med Veeklager, iförte sig Sörgedragt, afskjare deres Haar, eller opoffrede sig een Dag til Venus' Dyrkelse, hvis de ikke önskede at miste deres Haar, og yttrede overhovedet alle mulige Tegn paa den höieste Fortvivlelse. Under en Art Veeklage, der kaldtes Ἀδωνιασμός, og under Lyden af et eget Slags Flöiter, der heed γιγγυρίαι, formodentlig opkaldte efter Adonis, der hos Phoenicerne heed Gingras, og en dertil componeret Sang, γιγγυριασμός, ἀδώνια μέλη, Ἀδωνιμαοιδός, bares i disse Sorgens Dage, der udtrykkeligen havde sit eget Navn κάθεδραι, baade Adonis' og Venus' Buster omkring, under ideligt Udraab af αἶ! αἶ! en Omstændighed, der bidrager særdeles meget til at forklare os det hyppige Refrain αἶ! αἶ! hos vor Digter: ligesom ogsaa Udraabet af Demonstrati Kone i Aristophanis Lysistrata v. 387 ὀρχαμένη Αἶ! Αἶ! Ἀδωνιν φησί. Isærdeleshed giver Plutarch os, saavel i Alcibiades, som i Nicias, et Begreb om denne Sörgefest i Athenen. Just som Flaaden vilde gaae ud, siger han i den Förstes Levnetsbeskrivelse, hændtes mangfoldige sörgelige Tegn, og isærdeleshed den i disse Dage indtræffende Adonisfest. I alle Gader saae man Figurér af Döde, som man viste den sidste Ære, Qvinder, som sloge sig för Brystet og yttrede alle Tegn paa Sorg. I Nicias siger han, at just som Tropperne gik ombord, feirede Qvinderne Adonisfesten, hvorudover Byen var fyldt af Skrig og Jammer: ligesom ogsaa de, som saae Expeditionen, formeente, at det vilde gaae den som Blomsterne i Adonishaverne, visne för den fik Rod. Med disse Jammer-

skrig og denne Ytring af den dybeste Sorg forbandt de en lille Ceremonie, som jeg formedelst sin Nethed og Indgriben i den Idee, jeg siden skal vise ligger til Grund for Mythen, ikke bör forbigaae, og denne er de saakaldte Adonishaver (*κίποι τῆ Ἀδωνίδος*), 'et vakkert Symbol paa det Skjønnes Forgjængelighed, og tillige en fortræffelig Overgang fra Aphanismus til Heuresis, fra Sorgen til Glæden *). Henimod Festens Nærmelse nemlig tog man Potter af Leer, de Fornemmere af kostbarere Substantser, fyldte dem med Jord, saaede alskens Væxter, Blomster og Kornarter deri, og drev dem derpaa ved en kunstig Varme saaledes frem, at de blomstrede förend de endnu ret havde fæstet Rod, hvorudover Adonis-Haverne ligefra Plato og Euripides ned til de seneste Skribenter bleve et Symbol i Almindelighed paa en kort varende Glæde, eller ogsaa paa en Gjenstand, der ender, uden at have naaet sin fuldkomne Modenhed. Naar nu denne frodige Blomsterflor var i sin skjønneste Tilstand, bare Fruentimmer disse smaae kunstige Haver omkring i Procession, og kastede dem derpaa ned i Kilder, Brönde eller Havet, hvor de af Mangel paa Rod snarligen forraadnede, som et Sindbillede paa den korte Tid, Adonis og Venus havde nydt deres Kjærligheds Glæde. Eftersom de nu, hvilket vi endog af vor Bions Slutningssang kunne formo-

*) Alle de hos de Gamle adsplittede Steder om *κίποι Ἀδωνίδος* har Meursius med ligesaa stor Lærdom som Flid samlet i *Græcia feriatæ*, som staaer i Gronovs *Thesaurus* vol. VII. pag. 708. Dog vil jeg tillige tilføie de nyere Philologer, som have med mere Smag behandlet dette Spørgsmaal, og disse ere: Heindorf i *Platos Phædrus* pag. 344. Siebenkees *Anecdota græca* pag. 76. *Epistola critica Bastii* pag. 491 og Böttigers nydelige Værk *Sabina* pag. 225.

de, ledsagede denne Actus, hvorved de enten som i Byblos begravede Adonis, eller, som i Alexandria, styrtede ham ud i det fjendtlige Hav, med Sörigesang, men dog tillige med Haab om det Skjønnes Gjensyn, da var, ligesom i en musikalsk Composition, i blide Ideer og Takter, Overgangen antydet fra Sorg til Glæde, fra Aphanismus til Heuresis. Thi ligesom Qvinderne ved Enden af den første bare hans Billede til Stranden og nedsænkede det i Havet, der, lig Typhon Osiris, sluger ham i sit graadige Svælg, saaledes antydedes hans Gjenkomst fra Proserpina ved idel Glæde, Lystighed og Vellevnet, for ligesom at feire denne farlige Gudindes Godhed, der atter lod Skjönheds-Symbolet komme for Lyset: og hvo har ikke af Theocrits XVde Idyl eller Adoniasusai skaffet sig et klart Begreb om den ligesaa smagfulde og yndige, søm brillante Maade, hvorpaa denne Glædens sande Fest blev i Alexandria feiret? Med en Glæde som den, hvormed man i Phrygien feirede Hilarierne til Ære for Attys, naar Solen i Enden af Marts vender tilbage til vor Hemisphære, da Solen, for at bruge Macrobii Udtryk, vinder Magt over Nattens og Vinterens Rige, feirede man den glade Heuresis. Omkring hans Billede sattes Kurve med allehaande Frugt, unge Træer og Kager af Meel, Honning og Olie, samt Fugle og andre Dyrearter. Da sang Qvinderne: Kjære Adonis! du som vender tilbage fra Acheron og seer Lyset igjen, en Lykke, som ingen Heros eller Halvgud har opnaaet, vær os naadig, og, naar du kommer tilbage, da kast et Naadens Öie til os og udbred Glæde og Lykke.

Vi komme saaledes, efter denne korte Udsigt over de vigtigste Ceremonier ved Festen, til den tredje og sidste Deel af vor Undersögelse, om de forskjellige Forklaringsmaader, som denne Mythe er undergaaen, hvis Forskjællighed gjør Spörqsmaalet særdeles inter-

essant, samt om den sande Idee, der maa antages at ligge til Grund for Sagnet. Hvor Marken var saa vid, og Leiligheden saa stor til at skabe Hypotheser, vil det ikke undre os, at man har exspatieret, og at Lyst til at sige noget Nyt foraarsagede kun altfor let, at man sagde noget Slet: hvorfor vi just ville begynde Rækken med de urimeligste Hypotheser. Paa denne Maade stöde vi först paa den gode Masenius, der, i det han betragtede Mythen som en æsopisk Fabel, fik et Resultat, der saare ligner Wessels lærerige Moral: Herr Læser! stjäel ei Taft! i det han formener, at unge Mennesker (∴ Adonis; men ikke alle unge Mennesker kunne repræsenteres ved Adonis) ere hengivne i deres Ungdom til Ukydskhed (∴ Venus; men Venus er ikke blot πάνδημος, hun er ogsaa ἑρπύια), hvorhos dog saadanne Udsvævelser tilsidst tilintetgjøres, om ikke af andre Grunde, saa dog i det mindste ved den affældige Alderdom, (i Sandhed et smukt poetisk Billede, at forestille den kraftløse Oldingsalder ved det voldsomme Vildsviin). Naar der endvidere fortælles, at vilde Dyr, som kom ind i Adonis' ἱερὸν, bleve tamme, da antager Masenius dette ei som en isoleret, og paa den hele Mythe aldeles ikke indvirkende Digteridee, men en Moral, som lærer os, at den Unges Vildskab bliver hos den Gamle (∴ Vildsvinet) afsleben i den Grad, at de, som kom vilde og uopdragne ind, gaae tamme og velopdragne ud. Ikke mindre sindrig er en anden Moral, som samme Masenius ogsaa drager ud, nemlig, at smukke Folks smukke Börn ikke bör gaae paa Jagt; thi dertil udfordres Kræfter, som slige belli homines ikke ere i Besiddelse af *).

*) Masenius, bekjendt af sin engang meget beröimte palæstra eloquentiæ ligatæ, der har oplevet mange Oplag,

Omeis *) derimod finder en heel anden Mening deri, nemlig at Menneskets Skjönhed er forgjængelig, og saasom Adonis omkommer i sit attende Aar, saa maa enhver i sit nittende være glad, at det ikke gik ham som Adonis.

Dog vi ville forlade disse Hypotheser, der ved deres Smaalighed bære Spiren hos sig til deres Undergang, og betragte de andre, som, deels hentede fra *Historien*, deels fra *Naturen*, have Krav paa en mere udeelt Opmærksomhed. Begynde vi altsaa den historiske Række med Huet **), ville vi hos ham finde et nyt Beviis paa den gamle Sandhed, at ingen Mening er saa urimelig, at den jo har fundet sine Yndere; thi man kan dog neppe tilbageholde et Smil, naar han, og efter ham endnu Andre, have opdaget i Adonis' Person den jödiske Lovgiver Moses. Lad hist og her et enkelt Træk i begges Liv synes at harmonere, saa passer dog Adonis' Kjærlighedshandel, og hans udbredte Cultus sig ligesaalidet paa Moses, som the divine legation of Moses paa Adonis: ligesom jeg heller ikke formener, at Nogen vil give ham Ret, naar han i Adonis-haverne, dette smukke Symbol for det Skjönnes korte Tilværelse, ikke finder andet end fordreiede og fra Jöderne hentede Ideer om Paradiis og Edens Have. Hvilke seltsomme Sammenstillinger ere dog ikke fölgende: Adonis, qua Jæger, kaldes stundom af græske Digtere *φιλέρημος* — ligeledes tilbragte ogsaa Moses en Deel af Livet udi Örkenen: Adonis vogtede Qvæg —

har betroet Verden disse sine Ideer i et mindre bekjendt lidet Værk: *speculum imaginum veritatis occultæ*, under No. 6 i cap. XXIII.

*) Anweisung zur deutschen Dicht- und Reim-Kunst. Nürnberg 1712. pag. 134.

***) Huetii demonstratio evangelica pag. 117.

det samme gjorde Moses i Arabien: den lille Adonis i Kassen blev skjult og overleveret til Proserpina — det Samme gjorde Moses, der blev i en Kurv kastet ud ved Floden og overgivet Döden 3: Proserpina: Qvinderne sørgede over Adonis — det Samme gjorde i 30 Dage Jöderne over Moses: Adonis, som jo er Thammuz, betyder for saavidt *den skjulte* — det samme gjelder jo om Moses, da han laa i Sivet. Ved slige comiske Sammenstillinger faaer Huet og efter ham Deiling Moses ud af Adonis, og jeg finder det heel parodisk, naar Deiling skjænder paa en lignende Ordklöver Braun, der grandgiveligen har i 3 Dissertationer beviist, at Adonis i Grunden er ingen anden end den kydske Joseph, Jacobs Sön, saasom han antyder Begrebet om *Skjul*, idet han blev hemmeligen bragt til Ægypten. — Le Clerc *), hvem enhver Philolog kjender, foruden fra andre Steder, fra sin Hesiodus, hvor hans ofte vidunderlige Indfald og opdagede Hebraismer i det Græske ofte have trættet ham, digter en heel Roman, om hvilken fuldkommen det Samme gjelder, som Groddeck **) siger om Artiklen Adonis i den franske Encyclopædie, at den mangler kun to Ting til at være troværdig, historisk Sandhed og streng Nöjagtighed. Catastrophen af Romanen bliver den, at Osiris og Adonis er een og den samme Person; uagtet forresten denne Idee aldeles ikke er enten ny eller Clerici egen; thi vi have allerede för seet, at, foruden Andre, saavel Plutarch, Lucian og Macrobius, som en stor Suite af de Nyere have fulgt den ***). — Derfra afviger dog

*) Clerici bibliotheca universalis, vol. III. p. 12.

**) Ueber das Fest und die Fabel des Adonis. Antiquarische Versuche, 1ste Samml. pag. 142.

***) Marsham har allerede i sin Canon Chronicus efter Geographen Stephani Auctoritet ligeledes forenet Osiris,

Banier, og disputerer heftigen mod Marsham og Clericus, i det han, ligesom senere Heyne, finder vel Lighed, men ikke Identitet mellem Osiris og Adonis.

Men ligesom disse troede i Historien at finde Nøglen til Mythens Oplysning, saaledes vare der paa den anden Side endnu Flere, som fölte, at denne Nationernes Harmonie i at dyrke som Gud den, der dog efter Sagnet havde været dödelig, maatte tyde paa noget Höiere end den blotte personlige Mærkværdighed. Ligesom derfor Mytherne i Almindelighed ere blevne explicerede deels af *Moralen*, deels af *Historien*, deels af *Naturen*, saaledes har en stor Deel fulgt den sidste som Leder, idet de tage deres Tilflugt til Naturphilosophemer og astronomiske Anskuelser for at tydeliggjøre sig Mythen. Den mærkeligste blandt de ældre Forfattere i denne Henseende er Macrobius, som, idet han gaaer ud fra, at Adonis er Solen, forklarer Adonis' og Venus' Forhold til hinanden af Solens Gang igjennem Zodiacus og den derved opstaaende Indvirkning paa den periodiske Vegetation. Han antager Venus som Hemisphærens överste Deel, Proserpina som sammes nederste, saa at Adonis, der i Dyrkredsens laveste Tegn er i Underverden hos Proserpina, ved Foraarsjevndögnet vender igjennem de 6 övre Tegn tilbage til sin Venus: og nægtes kan det heller ikke, at samme Idee synes at yttre sig i Osirismythen, idet nogle af Ægypterne tildelte Isis den övre Hemisphære, Nephthys den nedre, og fortalte, at Osiris, efterat være ranet fra Isis, synker ned i Nephthys' Arme. Blandt de Nyere har

Thammuz og Adonis i een Person. Derimod seer jeg, at Manso, som i sin Udgave af Bion og Moschus fulgte den historiske Forklaringsmaade (pag. 184.), har senere i sine mythologische Versuche pag. 244 forkastet denne og fulgt Osiris - Hypotesen.

især Dupuis fulgt denne Macrobbi Forklaring og noget udvidet den, idet han (Vol. III. 477) tilføier, at naar Solen α : Adonis forlader Lysets Rige α : den övre Hemisphære, gaaer Solen igjennem Scorpionen, Mars' Opholdssted, som lader ham dræbe ved Vildsvinet α : Scorpionen har som Parantellon det Erymanthiske Vildsviin, og saaledes döer Adonis α : Solen, i det den gaaer fra Vægten, det sidste af de övre, til Scorpionen α : det förste af de nedre Himmeltegn. Da taber Solen sin Kraft, Dagene forkortes, og Solen nærmer sig den lavere Deel af Himlen, hvor de Gamle satte Mörkets og Tartari Bolig. I den Tid er Jorden nedsænket i Dunkelhed og Sorg, indtil 6 Maaneder derefter Foraaet bringer Solen igjen tilbage til Venus. Wagner i Ideen zu einer allgemeinen Mythologie der alten Welt (220 og fölgg.) gaaer ud fra at gjöre Adonis, qua $\int \overline{\text{N}}$, ligebetydende med El (Babylonernes Bel) α : Herre, og navnlig Himlens Herre, hvorved han faaer til Resultat, at Solen repræsenteres under Adonis. Paa lignende Maade mener Creuzer i Symboliken, at Chaldæernes Baal, Assyrenes Bel, og Phoenicernes Adon, hvortil muligen kunde tilføies Persernes Abobas, vare almindelige Navne for Herre eller Konge, og tillagdes saavel i Almindelighed Planeterne, som isærdeleshed Solen eller Planeten Juppiter. Hermann, som reducerer al Mythologie til Kalenderbegreb og Almanakberegninger, hvilke han allerede i sin Mythologie der Griechen (vol. II. pag. 349) udförligen overfører paa Adonis og Venus, er senere bleven mere fast i denne sin Idee; thi i die Feste von Hellas forklarer han Mythen saaledes, at Adonis — repræsenterende Object for Solens Kredsløb — bliver med Venus — fremstillende Object for Maanens Gang — forenet i Ægteskab α : Sol- og Maaneaaret bliver til forskjellige Tider bragte i Harmonie med hinanden: hvilken Forklaring han

finder antydnet ved Harmonias Halsbaand, der ligger i Amathus paa Cypern. Men paa samme Tid siger han jo selv (l. c. p. 263.), at Zeus er Solens og Here Maanens Repræsentant; hvor bliver da Harmonias Halsbaand? eller skulle de allesammen smeltes til eet? hvor kunde desuden de Gamle, som digtede med saa stor Betænkning, lade Adonis — Solens Object, der jo medfører Begrebet hos dem om den høieste Reenhed, der saa ofte vender sig bort fra Menneskenes Uteerligheder — fødes paa en saa unaturlig Maade, som Adonis bliver? Vist er det, at Heliolatrien var særdeles gjængse i disse Egne, og at efter Sanchoniathons Vidnesbyrd Helios ogsaa var den første Konge i Byblos, dræbt ligesom Adonis af et Udyr; men dog synes mig, at Hermann og flere Nyere drage vel mange Slutninger af denne cosmogoniske Anskuelse. — Manso, — hvem siden Fikenscher og nogle Flere følge — *) synes ikke at bringe Tingene synderlig videre, ved at modificere denne allerede hos Macrobius eksisterende Mening. Han lader nemlig paa den ene Side Adonis vedblive at være = Osiris = Solen, og Venus = Isis = Maanen; men paa den anden Side antager han en historisk Baggrund, der skal tjene det hele til Follie, f. Ex. en elsket Konge og Dronning, til hvilke alt dette refererede sig, en Idæe, der forresten er saa langt fra at være ny, at den allerede er særdeles vel udført af den gamle Deiling (l. c.) Men isaafald havde Traditionen, der troligen gjemte saa mangt et Navn, hvis Betydning var langt mindre, neppe glemt saa vigtige Navne, og Taknemligheden, der bød Orientens Folk

*) Mansos Versuche pag. 249. Den samme Idee har Fikenscher i Erklarung des Mythos von Adonis p. 16. 17., og den er i Grunden intet uden en Gjentakelse af Thammuz-Hypothesen.

at knytte Solens og Maanens stolte Billeder til den afsjælede Folkefyrste og hans ædle Qvinde, vilde ikke have ladet deres Navne aldeles opløse sig i Guddommenes selvdigtede Navne. Hvor disse Auctoriteter stride imod, der maae vore Hypotheser tie; hvis Usikkerhed i dette Tilfælde man alene deraf kan fuldeligen skjønne, at Osiris, uagtet han af mange Grunde, og ikke blot af den hos Diodor (bibl. hist. libr. I. cap. 30.) angivne Etymologie *πολλόφθαλμος*, multoculus, repræsenterer Solen, ligesaa Herodots Tid, og senere af Flere, er gjort til Bacchus eller Liber. Paa denne Maade faae vi ikke blot det selsomme Resultat, at Bacchus er lig Adonis, hvilket vi allerede saa ofte have faaet, men faae derved atter det gamle Spøgelse vini dator Thammuz at see. Iøvrigt følger Kanne i første Urkunden der Geschichte oder allgemeine Mythologie pag. 100 omtrent den samme fra Astronomien hentede Forklaring.

Havde man imidlertid først bragt det derhen, at man forklarede Adonis som Solen, saa var det næsten at formode, at han af Andre vilde blive gjort til Maanen, og den orphiske Hymne *Ἀδωνίδος θυρίαμα, ἀράματα* *) har ved sine mangfoldige Epitheta, der upaatvivleligen passe bedre paa Maanen end paa Solen, ledet Enkeltes, f. Ex. J. M. Gesners' Meninger derhen. Følge vi nu Saint Croix, som lader den syriske Mylitta α : Venus repræsentere Maanen og dennes Indvirkning paa den aarlige Vegetation, da faae vi en selsom Ægteskabscene mellem Venus og Adonis, omtrent i samme Smag, som nylig, da Bacchus og Adonis faldt sammen, og den Ene dog paa samme Tid elskede den Anden, eller Egoismen i høieste Potenz.

*) Orphica, hos Hermann den 56de, hos Gesner og Hamburger den 55de Hymne. Som Maaneepitheta passe især, synes mig, *δίκερος, κυνηγεσίαις χαιρών, Φιλέρημε, ἔργος ἔρωτος, εὐβηλεῦ, ο. fl.*

Langt mere udbredt er derimod en anden, allerede hos mangen Oldtids Skribent forekommende, Idee, at Adonis-Mythen forestiller under et sandseligt Billedet Kornet, der i de sex Maaneder af Aaret ligger skjult, i hvilke Adonis er hos Proserpina, i de sex andre hæver sig op, og skaffer Venus atter sin Elsker. Hvor almindelig denne Mening maa hos de Gamle have været, synes mig især af Ammian at være tydeligt; thi idet han beskriver den unge Grumbates Fald for Amida, og den heftige Sorg, som over den udmærkede Ynglings Död opstod i Armeen, slutter han med, at Fruentimmerne græd over ham, ut lacrymare cultrices Veneris sæpe spectantur in solennibus Adonidis sacris, quod simulacrum aliquod esse frugum adultarum religiones mysticæ docent *). Paa Markens Frugter henledede endvidere Phurnutus **), Sallustius ***), og især Scholiasten til Theocrit denne Mythe. At Hypothesen er saa aldeles forfeilet, som Nogle have villet mene, indseer jeg ikke: vel er Kornet ikke bestemt i sex Maaneder enten synligt eller usynligt: men hvor mangfoldige Exempler lære os ikke dette, at Brugen af et rundt Tal for en stor og bestemt Størrelse var hyppig hos de Gamle? Forældre med hundrede Börn, Uhyrer med halvtredsindstyve Hoveder — Cerberus for Exempel har i Almindelighed tre, hos Pindar 50 og hos Horaz 100 Hoveder — Hecatomber for store Offringer, Brugen af Myriader, kort sexcenties have vi Prøver paa denne de Gamles sædvanlige Maade at

*) Ammian. Marcell. rerr. gestar. libr. XIX, I. hvortil endnu hör föies Porphyrius i Eusebii præparat. evangel. III. 11.

***) Phurnutus de natura deorum cap. 28. pag. 210.

***) Sallustius de diis et mundo cap. 4. pag. 248.

udtrykke sig paa: ligesom Servius ogsaa meget rigtigheden anmærker i Anledning af Didos 50 Slaver og Slavinder, *quinquaginta, hoc est, multæ*. Ligger desuden ikke det samme til Grund for Oldtidens skjønne Digting om Horaerne? Lad Hesiodus nok saa meget give os en filosofierende Reflexionsdigters Dike, *Eunomia, Eirene*, det bliver dog vist, at Thallo og Karpo vare de ældste, og er ikke der i tvende store Momenter Aarets hele Liv tydeligen udtrykt? Det er just i denne Omstændighed jeg troer at finde Grunden til den Afvigelse fra Mythen, som vi ovenfor have seet Apollodor at have, nemlig, at Adonis bliver ikke sex Maaneder hos Venus, men kun fire, i det han maa dele sig mellem trede Guddomme, Zeus, Venus og Proserpina. Skulde nemlig dette ikke hidrøre fra en Digter, der ængstedes ved denne nøiagtigere arithmetiske Beregning, og, afvigende fra Oldtidens mindre *circumspecte* Digtermaade, vilde ogsaa fra den Side forekomme mulige Indvendinger fra den beregnende Critiks Side? Thi hvad er ellers smaglösere, end at Adonis ogsaa skal tildele Zeus en Trediedeel af sit Liv? hvor lever han da med Aphrodite? I Himmelen? saa lever han jo ogsaa med Zeus; hvorfor altsaa Deling? Men Tingen er saaledes, som jeg ovenfor har fremstillet den, nemlig en digterisk Ængstelighed, kort sagt, et Collisionstilfælde mellem Agerdyrkning og Digtekunst, hvori den første løb af med Seiren, idet Digteren formodentlig tröstede sig som Wessel "er det ikke skjönt, saa er det ganske sandt." *)

*) Et smaglösere Collisionstilfælde mellem Poesie og Arithmetik har fundet Sted hos Scholiasten til Theocrit, der i Anledning af dennes Udtryk: *τριφιλατος Ἀδωνις* (hvo kjender ikke de analoge Compositioner *τριλλιστος, τριπόδατος, τρισόλβιος*?) siger, ὅτι ὑπὸ τριῶν ἐφιλήθη, Διὸς, Ἀφροδίτης καὶ Περσεφόνης.

Men ligesom altsaa Nogle forklarede Mythen med Hensyn paa *Markens* Frugter, henlede Andre den til *Træernes* Frugt, idet Adonis nemlig finder Döden ved Höstjevndögn, naar Træfrugten er moden, *ἐν ἄρᾳ ἀπωρινῇ*: hvorfor ogsaa Hug (l. c.) anseer ham for en Guddom, der yttre sin Magt naar Frugten modnes, og som forsvinder, naar denne Hensigt er opnaet. — Dog følger den nyeste Mytholog Fiedler (Mythologie der griechischen und italischen Völker. Halle 1823. §. 65 pag. 247) den første Mening, i det han lader Adonis være Solen, Venus den befrugtende Kraft (antydnet i de ældre Mysterier ved de uhyre Phaller), og at altsaa Mythen antyder Sæden, der skjules, og siden fremkaldes af Solen i den aarlige gjentagne Vexel af sex Maaneder.

Efterat jeg saaledes har gennemgaaet de fleste og mærkeligste Hypotheser, som man finder, at saavel ældre som nyere Forfattere have havt om Adonismythen, vil jeg til Slutningen udvikle den Idee, som jeg formener at ligge til Grund derfor, hvorhos jeg ikke paa Sandhedens Vegne vil fragaae, at een af de Nyere, Fikenschers, har havt en noget lignende, men som dog fuldkommen i Udförelsen aberrerer fra min, idet han, forledt af Banier og le Clerc, tillige vil finde *Historie* i Sagnet. Eventyr er ikke Historie, Digt ikke Sandhed, og hvad den helleniske Indbildningskraft udpynkede den philosophiske Grundidee med, er derfor ikke at söge, uden der, hvor det udsprang, i Digternes Phantasie. Det gaaer med dette og lignende Tilfælde, som med Hero og Leander, Heloise og St. Preux, kort med saa mangen interessant Elskovshandel: jo bedre Digteren har skildret dem, desto mere leve de for os, og vor Tanke lader dem boe der, hvor Digteren har sat dem. For os lever Julie d'Etange saa sikkert i Clairance, at vi troe, at hvis vi kom derhen, vilde vi

selv kunne finde Huset, og dog erklærer Rousseau, omtrent som Lampepudseren, der, efterat Dækket er rullet ned for det hele Syn, der foregik for vort Öie, træder frem for at slukke Lysene: *quant à la verité des faits, je déclare qu' ayant été plusieurs fois dans le pays des amans, je n'y ai jamais oui parlé ni de Julie d'Étange, ni de son amant.* Men det er ikke enhver, der er saa ærlig som Jean Jacques, der til Slutningen puster os ogsaa Illusionens opklarende Lys ud, og derved lærer os haandgribeligen, at det var kun en poetisk *Laterna magica*, der viste os smukke Skyggespil paa Væggen; men ogsaa i saa mange andre Tilfælde, og navnlig i denne vor Mythe, gjelder den gamle Advarsel, tag ikke Skyen for Juno. Uagtet altsaa Fikenscher er den Eneste, der synes mig at have nærmet sig det Rigtige, er det dog gaaet ham som Cassandra: Apollo tog med den ene Haand, hvad han gav med den anden. Den halverede Anskuelse, hvor Öiet deler sig mellem Natur og Historie, fordærver det Hele, og den fade Roman, som han for en stor Deel selv conciperer, med alle dens trivielle Indfald om Sognefogdens Datter — thi til noget höiere end en Herredsfoged driver han vel neppe *δήμαρχος* *) — maa Apollo Musagetes tilgive ham.

Jeg combinerer nemlig med denne Mythe den ældste Tidsalders Mening om Horaerne eller Stundgudinderne: og da befindes, at Homer, uagtet han adskiller og benævner de fire Aarstider, dog følger paa samme Tid den ældste, fra Orienten komne, Inddeling af Veirforandring, nemlig den tørre, og den vaade (Regntiden), hiin Naturens Blomstertid, denne dens Sörgedage. Naar vi saaledes finde, at Ægypterne regnede

*) Plauti Curcul. II, 3, 6.

kun tre Aarstider, Foraar, Sommer og Höst, er det let at begribe, at Höst og Vinter faldt sammen, og at den lyse, i de sydostlige Lande især klare og skyfrie, Himmel antyder de förste; den skumle, ved Regn og Kulde usuude, Luft de sidste. En lignende Inddeling synes Hellenerne at have havt, og Homer skildrer os en Foraarsdag ved to Træk, som umuligen kunne passe sig uden tillige paa Sommeren, for det förste ved at lade Köerne bisse, der som bekjendt kun skeer i Heden, og for det andet ved de af Virgil siden optagne longi soles, de lange Sommerdage:

Τὰς (βόας) αἰόλος οἴτρος ἐφορμηθεὶς ἐδόνησεν
"Ὀρη ἐν εἰαρινῇ, ὅτε ἡμᾶτα μακρὰ πέλονται.

Det vil saaledes blive tydeligt, deels at Grækerne ofte regnede Vaar og Sommer for een Aarstid, deels at man til andre og ældre Tider har fulgt den oprindelige orientalske Inddeling i tvende Aarstider, og navnlig i den tørre og den vaade: Blomstertid og Frugt-tid. I det mindste vil det blive aldeles umuligt at modbevise, at Homers Thallo og Karpo ikke skulde være en langt ældre Tidsbestemmelse, end de under Hesiods Hænder til abstracte Begreber forvandlede Stundgudinder.

Forholder dette sig nu saaledes, som ved historiske Data er beviisligt, forsaavidt Historien ligger, skjönt i et involucrum, skjult i den ældste helleniske Poesie, da mener jeg, at vi, ved at forestille os Sagnet, som et Symbol for den aarlige Natur, kunne finde Nöglen til Mythen om Adonis og Venus, og at enhver Naturens Ven feirer i Tidernes Löb, i de forskjelligste Lande, Festens dobbelte Afdeling, dens Aphanismus og dens Heuresis. Dette haaber jeg at kunne udvikle paa følgende Maade: i Nymphernes Lunde, α : i de landlige Egne, födes Adonis, hvor over Mark og Dal hæve sig Bjergene med de dunkle Skove; og hvor ud-

bredte ere ikke Nymphernes Boliger, naar Limniaden sidder paa Bunden af sin Søe, Naiaden risler i sin Kilde, Dryaden suser med sit Löv, og Oreaden, bunden til sit Bjerg, svæver omkring i Fjeldskoven? Saaledes voxer Adonis, o: Naturens Skjönhed, til; og hvo er vel den Naturens Elsker, der ikke paa den lave Busk speidede med længselsfuldt Öie i den tidlige Vaar, om ikke Knoppen vilde aabne sig, for med sit grønne Blad at bebude, at nu er Adonis födt, og at han voxer frodigen til under de venlige Nymphers Varetægt? Da fryder sig *Kjærligheden* i sin store Betydning, og den hele Glædesfylde udtales i Venus, der elsker sin Adonis. Den skjönne Yngling sysler med sin Have, og Alt spirer med Frugtbarhed under hans Hænder, medens til andre Tider den muntre Fölelse af Kraft driver ham hen over Bjerge og gennem Skove, hvor Glæde og Kjærlighed (Venus) ledsage ham. Men snart har Hösten begyndt at gulne Trærnes Löv, og nu advarer Venus ham fra den farlige Jagt, idet den förste dybe Ahnelse opstaaer, at nu har Naturens Skjönhed culmineret, og at den fra denne Stund er underkastet den samme Naturens evige Lov, som Alt maa böie sig under, at spire, blomstre og forgaac. Dog sysler han endnu en kort Tid med sin Jagt og sine Haver — *κίποι Ἀδωνιδος*, dette herlige Symbol i Festen paa en frodig og skjön, men stakket Tilværelse; — men den vilde Vinter, kraftigen udtrykt i et Digterbillede, taget af Skovens voldsomme Beboer Vildsvinet, lurar alt længe paa det gunstige Öieblik, for at bibringe Naturens Skjönhed det sidste dræbende Stöd. Og nu forstaae vi baade Mythens og den Bioniske Gravsangs Ord: ”Adonis er död”; thi med den sidste Blomst i Naturen döer Adonis, og hans Elskerinde Venus — Kjærligheden, der ligesom vækkedes til et frodigere Liv ved Naturens livfulde Blomstren — sukker i den öde Natur,

og Menneskeslægtens forskjællige Folk, isærdeleshed i de Lande, hvor denne varmere Følelse ikke ganske bortisnede i Kulden, anstille i Aphanismens Sorgfest vemodige Klager over dens Död.

Men i uafbrudt Gang fortsætter Tiden sit Løb, og den höieste Viisdom, repræsenteret i Zeus, (og som han tænker ogsaa den dybsindige Digter, fremstillet i Calliope) ordner i ligelig Afvexling Naturens Liv og Död, og lader dens Skjönhed forsvinde kun i den halve Deel af Aaret, og atter fremblomstre i den anden Halvdeel. Hvor tankefuldt er det da ikke, at Horæerne, disse Tidens evige Sindbilleder, drage efter den Almægtiges Bud ned til Skyggernes mørke Rige, for at bringe den Savnede til hans Elskede, og til de Mange, der vente længselsfuldt paa hans Komme. Da begynder Festens anden og glade Deel, eller Heuresis: *εὐρήκαμεν, συγχαίρωμεν!* thi med den første udsprungne Blomsterknop har Venus fundet sin Adonis, og Naturens Elsker sit tilbagevendende Haab, at han i Aarets tilstundende halve Deel kan glæde sig ved dens Ynde, indtil den Stund indtræder, da Adonis atter maa döe, saasom Skjæbnen vil, at Sorg og Fryd skulle i Horaernes afvexlende Dandse ledsage Mennesket paa sin Reise.

Saaledes mener jeg at den herlige Mythe, og saaledes at Bions følelsesfulde Digt i denne Anledning maac fattes og forstaaes, og kun de, som see med Ængstelighed paa Digterens raske Flugt — *incredibilis animi motus et ingenii celeritatem* — og som, formodentlig for desto sikkrere at kunne beregne denne Flugt, afklippe stundom hans stærkeste og bedste Svingfjedre, ville med arithmetisk Nöiagtighed aftælle de enkelte Digtertræk, saavel i Mythen, som hos Digteren, for at eftersee, om de ogsaa alle ret nöiagtigen passe. Dog maa enhver Saadan vel erindre sig, at Phantasiens store Hjul, som saa mangen dristig og kraf-

tig Digterhaand greb fat i, under de henrindende Seclers Löb, umulig kan have den bestemte og let beregnelige Gang, som det rolige Seierværk, der paa Væggen fortsætter i eensformige Slag sin jevne Gang; thi i Sandhed vare Digterne at undskylde, om de, forledte ved Mythens herlige Idee, søgte at berige den, og derved uskyldigviis afstedkom hine mangfoldige, som oftest sig selv opløsende, Forklaringer.

Anmærkninger til Bions idylliske Digte.

Angaaende Gravsangen selv have Nogle formeent, at det er en Cantate, omtrent som den i Theocrits femtende, bestemt til at opføres ved Adonia. Andre, som rimeligviis have Ret, mene, at Digteren, uden videre Foranledning, har ladet sit Digt udspringe af Mythen, og at den tilsyneladende dramatiske Fremstilling er oprunden alene af hans levende Phantasie; ligesom jeg troer, at man i flere Henseender kan forklare sig meget i Arbeidets organiske Væsen ved at tænke paa Evalds dramatiske, men hverken spillede eller spillelige, Behandling af Sujettet: Adam og Eva. Efter en gjentagen nøiagtig Sammenligning af Digtets enkelte Dele, kan jeg ikke nægte, at de Forsøg, som saavel Manso, som senere Fikenscher, have anstillet med at afdele Idyllen i visse, til Opførelse passende, Afsnit, aldeles ikke ere antagelige. Det synes overhovedet, som om Theocrits femtende Idyl, hvor vi unægteligen forefinde en saadan Cantate, har forledet Exegeterne, til Trods for Digtets Aand, at gjenfinde den samme Bestemmelse i det Bioniske Digt, uagtet Gjenstanden, som denne besynger, er ligesaa modsat det Theocritiske Poem, som Aphanismus er forskjællig fra Heuresis. —

V. 3. Angaaende *Φᾶρος* tillader jeg mig en anden Forklaring end den sædvanlige. At *Φᾶρος* er en *ἰμάτιον περιβόλαιον* er bekjendt fra Hesychius; men Fortolkerne erindre sig ei, at Talen er her om en Natdragt. Var det en Dragt til at høre om Dagen, da vilde det være den Romerske palla, som vi see, at matronæ, naar de gik ud i det Offentlige, kastede over deres stola (Horat. Satyr. I. 2. 100), og som vi af Tibulls bekjendte Udtryk: *Tyrid procedere pallā*, og *purpureā veni pellē cida pallā*, see, brugtes af Purpur. Var Talen altsaa ikke her om Natdragt, da var Alting let afgjort, men da

dette er Tilfældet, vil jeg gjøre opmærksom paa Ovids Amores (I. II. 1. 2), hvor han just klager over:

quod tam mihi dura videntur

Strata, neque in lecto pallia nostra sedent.

hvoraf vi tydeligen see, at pallium brugtes ikke blot paa tori triclinares, men ogsaa paa Senge. Altsaa Lucians χλαῖνις (χλαῖνα), naar han i sine berygtede Amores spotter over Socrates, at han neppe ἀπλήξ ἀνέστη, ὅταν ὑπὸ μίαν αὐτῷ χλαῖνίδα κλιθῆ ὁ Ἀλκιβιάδης. Skulde endnu Nogen tvivle om, at Φᾶρος paa dette Sted er Ovids pallium, da henviser jeg ham til samme Digtets Yttring i Amorum I. IV. 47 - 50, sammenlignet med Petronii Vesticontubernium i det 11te Cap.

V. 5. Wassenbergs Forandring λέγε παισὶν (Cupidinibus) er ligesaa overflødig, som Petri Fonteinii: λέγα βῶσον.

V. 7. At der i denne Gjentagelse ligger noget Søgt, som Afskriverne kunne være ligesaa skyldige i, som Digteren, er afgjort. Ruardi Forandring, at læse Ἀδωνις istedetfor ὀδόντι vinder i høi Grad Valckenaers Bifald, hvilket ogsaa Jacobs i sin lille Haandudgave (Gothæ 1795) gjentager. Forandringer derimod af den Art, som v. 12, hvor Brodæus forandrer det maleriske ἀφήσει til det matte ἀποίησι, anfører jeg blot for at gjøre de Yngre opmærksomme paa denne farlige emendandi pruritus, hvilken, foruden af Ruhnkenius i Elogium Hemsterhusii, er af Harles meget godt skildret med følgende Ord i Vitæ philologorum II. 113: "tum denique de autore quodam bene se mereri censent, quando in commutando et corrumpendo, ne dicam emendando, ingenii sui vires, linguæque peritiam palam possint facere. Quidquid igitur eorum palato non est, secare, urere et omnia vastare solent sine ulla codicis manu scripti opera, sui ipsius ingenii bonitate satis audacter confisi." Da jeg herefter paa denne Grund forbigaaer med Tausched slige i Luften grebne Emendationer, vil jeg blot, som Motiv, anføre tvende Exempler paa slige Attentater mod den gamle Digtets Text. Naar Bion siger saa gratiöst (v. 44): τὰ χεῖλεα χεῖλεσι μίξω, saa conjecturerer Js. Voss, for Soliditetens Skyld, μάζω, hvorved alt det Ædle forsvinder. Naar Bion (v. 58) siger saa deiligt: πόθος δέ μοι ὡς ὄναρ ἔπη, forandrer Brunck det til det comiske πόσις δ. μ. som om meum desiderium, ignis, cura &c. ikke sexcenties stod istedetfor den elskede Gjenstand.

V. 25. ἤωρεῖτο οὐ ἀνεπήδα, ὄρμα, ἐμετεωρίσθη. Ligeledes gjøres i næste Vers den Distinction imellem στῆθος og ὑπομάσθῳ, at det Sidste er, som Xylander udtrykker sig, τὰ ὑπὸ τῆς μαζῆς, τὸ εἶργον δηλονότι.

V. 36. πόλιν*) kan ikke, som Longopetraus mener, være Syracuse, saa meget mindre, som vi aldeles ikke kjende, hvor eller til hvilken Bestemmelse Digtet er forfattet. Men da Adonisfesten var saa udbredt, sættes Høie og Skove, i Mod-sætning til Byer, istedetfor *overallt*. Hvor hyppigt bruge ikke de Gamle at udtrykke Alt eller Alle ved to stærke Modsætninger, f. Ex. Guder og Mennesker, jura divina atque humana?

V. 45. At kysse Adonis for sidste Gang, medførte for Oldtidens Læsere en dybere Betydning end for den nyere Tids, eftersom vi see af mangfoldige Beviissteder det, som ogsaa Venus nedenfor ytrer, at de, i det de kyssede den Døende, troede ligesom at opfange den bortflygtende Sjæl. De fleste diden hørende Steder hos de Gamle har La Cerda samlet til Æneideus 4de Sang v. 684, hvor Anna siger ligeledes om Dido: extremus si quis super halitus errat, ore legam.

V. 52. Ligesom Pluto her kaldes στυγνὸς βασιλεὺς, kaldes han af andre Digtene, med Hensyn paa Dødens nundgaalige Nødvendighed, ἀμείλιχος, σακρούεις, συγερός.

V. 60. At Iliadens fjortende Sang (214) vil Enhver minde sig det underfulde Belte, som Juno fralister Venus, for at besnære Zeus:

Saa hun talte, og bandt fra sit Bryst det baldyrede Belte,
Broget af Farve, hvor alting laa, der evner at røre:
Der var Elskov og Kjærlighedslyst, samt venlige Møder,
Dertil Ord, som besnære endog den Forstandiges Tanker.

V. 66. Anemonen, som endeel af Fortolkerne ville, uden at man kan indsee paa hvad Grund, gjøre til papaver, er en Blomst af blegrød Farve, men af saa kort Varighed, at den med Rette kunde blive et Billede paa Venus' og Adonis' Elskov. Derfor siger Ovid saa smukt om den i Metamorphoserne tiende Bog:

*) Denne Læsemaade er fulgt i Oversættelsen; i Texten er derimod beholdt den af de nyere Udgivere efter G. Wakefield optagne Læsemaade ἀνὰ πᾶν γένος, igjennem hver Lund.

Dog stakket er Blomsten ilive:

Svagt den hænger paa Stilk, og, ved sin affældige Lethed,
Synker for Vindene brat, der dog meddeelte den Tilnavn.

V. 69. Dette Vers kan ikke forklares, uden med Hensyn paa den ved Adonia brugelige Skik, at opreise tvende Senge eller Løibænke, een for *Venus* og een for Adonis. Derfor siger Theocrit i Adoniazusai:

Tepper saa bløde, som Søvnen selv, vi brede af Purpur:

Derfor stander en særskilt Seng for den fagre Adonis:

Een har Cypria selv, den væne Adonis den anden.

V. 74. Nodum in scirpo quarere var ofte Exegeternes store Anstødssteen, og dette vil man sande ved at læse Valckenaers — for ikke at tale om Teuchers oprørende Fremgangsmaade at tage sit selvopfundne *σεινον* op i Texten — Note til dette Sted. Hvad er dog simplere, end at forklare *πόθει* som Imperativet, især da den Opfordring: "elsk ogsaa den døde Adonis" har fuldkommen Medhold i de Gamles, skal jeg kalde det Ærbødighed eller Aversion for de Døde, som udtaler sig, foruden i saa mange andre Tilfælde, isærdeleshed deri, at Guderne selv ikke kunde taale Nærværelsen ei blot af de døde Lig, men selv af dem, der blot i det fjerneste stode i Berørelse med den Døde. Hvortil altsaa, at udfinde den unødvedige Udvei, at ødelægge Digterens Idee, ved at læse *ποθει* som et Indicativ med underforstaaet *φάγη* ο: Sengeklæderne, der kjende Adonis meget godt, længes efter Adonis. Jeg har overhovedet fundet, at selv berømte Critiker have tilemenderet sig Tanker, som, hvis de havde udtrykt de samme i deres Modersmaal, og ikke i smukke latinske Vendinger, vilde have opvakt deres egen Misfornøielse og Andres Daddel, men som nu, lig Pillen i et stundom yndigt Udvortes, glide lettelligen ned: men latterligt bliver det altid, at klage over Digterens søgte Kunstlerier, og dog, under Paaskud af at ville tage ham i en kritisk Cuur, at paabyrde ham alle sine egne uheldige Ideer, hvoraf nærværende ikke er den værste. — Heller ikke vil jeg for Digterens Skyld undlade at bemærke, at de i v. 75-80 forekommende Tanker aldeles ikke indeholde noget Søgt, naar man deels erindrer sig de Gamles almindelige Skik, at bekrandse de Døde — hvo mindes ikke Timons Indfald, selv at ville paa-sætte sig Krandsen, og Creons Trudsel i Phoenisserinderne, at den, som bekrandser eller begraver Polynices, skal døe? —

deels at Salve ($\tau\omicron\ \mu\acute{\upsilon}\rho\omicron\nu$) var et Kjærlighedsudtryk, omtrent som meæ deliciæ, mea cura, meus ignis, hvilket isærdeleshed kan skjønnes af følgende Vers i Anthologien:

Salve tilbyder jeg dig; min Salve forærer jeg Salve:
Ret som det fyldte Kruus offres til Viinguden selv.

Og paa et andet Sted:

Hun som kaldte dig för sin Salve, sin fagre Adonis,
Eengang *din* Menophilé, spørger nu koldt om dit Navn.
Iøvrigt ville Elskere af slige Kjærlighedsnavne forefinde i Plauti Asinaria III die Act 3 die Scene 21 slige latinske Benævnelser, hvoraf faa ere mindre søgte end nærværende græske.

V. 94. Dette Vers have baade Palmerius, Valckenaer og Flere brudt deres Hoveder med at forbedre, eftersom det tilførn heed: $\kappa\acute{\alpha}\iota\ \text{Μοῦσαι}\ \tau\omicron\nu\ \text{Ἄδωνιν}\ \text{ἀνακλαίουσιν}\ \text{Ἄδωνιν},\ \kappa\acute{\alpha}\iota\ \mu\epsilon\iota\ \acute{\epsilon}.$ som aabenbart er uden Mening. Men ganske fortræffeligt har VVyngaarden i Acta litterar. Societat. Rheno Traject. pag. 191 rettet det saaledes, som det er optaget i Texten.

V. 98. Eftersom Adonierne indtraf aarligen ved Foraarstid.

II. Tanken af denne Idyl synes at være, at vi ikke hör ligesom tiltvinge os at blive forelskede, eftersom Leilighed neppe vil mangle i den dertil passende Alder. Forresten seer man let, at her tales om den hos de Gamle hyppige Maade at fange Fugle paa, at man stillede endeel Rör paa Enden, oversmurt med Fugleliim, hvorpaa man lokkede ved Sang eller Föde Fuglene til det farlige Sted. Ligeledes seer man hos Plinius, i hans Naturhistorie XVI, 28., Beviis paa, at Buxhom i adskillige Egne hæver sig fra en Buskvæxt til et Træ med Grene, som vi her finde beskrevne.

V. 16 Tankens Udtryk og Form synes at indeholde noget fremmed, der dog falder bort, naar man deels erindrer sig, at Billedet er taget af en Seierherre — hvorfor det er synderligt, at Ingen har tænkt paa det lignende maleriske Udtryk hos Horaz (Od. III. 20. 11. 12) arbiter pugnæ posuisse nudo sub pede palmam fertur — deels erindrer sig Propertii lignende, men mere tydeligt udtrykte: et caput impositis pressit Amor pedibus. (L. 1. 4). Iøvrigt er dette smukke lidet Poem, om hvilket Longepierre siger: rien n'est si galant, si naturel, si delicat, ni si heu-

reux, blevet os tilovers i Stobæi Florilegium, der bevarede os de fleste Bioniske Smaastykker, hos Gesner p. 400 og hos Grot. p. 267.

III. Ligeledes fra Stobæus (Gesn. 388. Gr. 245). Denne lige Begivenhed, der indeholder Ideen, at Kjærlighed lærte i sin digteriske Tendenz, er ved den almindelige Læsemaade *ἰπνῶντι* gjort til en Hændelse, som mødte ham i en Drøm. Imidlertid Begivenheden bør være ligesaa reel eksisterende, Digteren selv, er Herels Læsemaade *ἰπνῶντι* særdeles hiærdig.

V. 7. Uagtet det falder vanskeligt at distinguerere med sig selv mellem de Gamles blæsende Instrumenter, synes dog de gamle Romernes tibia recta eller longa, som, opfundet af Marsyas, er væsentlig forskjellig fra *δόναξ*, arundo, som altsaa betyder en Art Clarinet: hvorimod Bion Romernes tibia obliqua eller tibia vasca, som Serapion kaldte den, forskjellig fra den egentlige *σύγγη* (fistula), som kaldes Flöte traversière. En interessant Udvikling af Flöters Oprindelse og Brug findes i Böttigers: Flöte, i Wielands attisches Museum Vol. I. 2de Forskjællen mellem *χέλυσ* (testudo, lyra) og *λύρα*, som synes at være meget fin, finder man i en Afhandling sur les symphonies des anciens i *res de l'academie des inscript. et de belles*

fra Stobæus (Gesn. 387. Grot. 241). Uagtet Digtekunst række hinanden Haanden, er særdeles vel af Gemmen hos Lippert (1761), hvor Amor med sin Tværflöite og Lyra spiller paa Lyra.

s 375, hvor der præfigeres følgende, *ἢ μὴ μάθομεν πονέεσθαι*, hvilket er beholdt, Valckenaer forsvaret, Wienercodexes Autoritet, paa et. Uagtet Longopetræus formulerer le la même piece, au moins il ne

paroit pas fort éloigné pour le sens, en Dom, som verbotenus gjentages af Heskin og Schier, saa er det dog altfor indlysende, at Verset hænger paa ingen Maade sammen med Digtet, og at det er en isoleret Linie, hentet fra et andet Bionisk Digt. Didhen synes ogsaa den Bemærkning, som findes i et Leidener Manuscript af Stobæus, at tyde, naar der ved Linien staaer bemærket: *ἐκ τῶν Βίωνος βεκολικῶν*: i det mindste er vist, at det staaer i saa liden Forbindelse med Digtet selv, det forstyrrer det heles poetiske Bygning. Paa den anden seer jeg ikke, hvorfor man skal antage med Longepierre - naar gjentage ikke Heskin og Schier ham, indtil den nöieste Ordcopiering? — at Idyllen er kun et Fragment. ogsaa mangt et Digtersuk et Fragment, fordi det ikke continueret og fortsat Klagesang, og mere her, end andet Digt, tænkte jeg paa Öhlenschlägers: "Ta Sang for andet, End et uvilkaarligt Suk;" thi et klemt, ret af det fulde Bryst udbrydende poetisk dybere til Hjerterne end den ziirligste Tale, sörgmodigt og dunkelt Blik hen over Livets forgang, er dette dybtfölte lidet Poëm. Derfor tigt Alle Js. Voss for sin sindrige Suppleri Linie, i det han ved det tillagte *ἐμβιοτεύει* Fuldstændighed, som det i modsat Tilfælde

V. 6. *πολύτροπος* er enten versatilis

VI. Af en farnesisk Codex af Stobæus var Fulvius Ursinus den første, der drog Lyset, i sin Virgilius cum Græcis scribitur 2. 3., og indlemmede det ligeledes senere Digte. Siden emenderede baade Carion og Valartius udgave det under Bions Navn, hii Eclogæ pag. 19, denne i sine Excelsis tets egen Værdie angaaer, da overlidte Fölelse, om enten *de* have Ret, Simplicitet, eller *de*, som mene, til den nærgrændsende Magerh Fylde, saavel i Hensende til Indklædning.

reux, blevet os tilovers i Stobæi Florilegium, der bevarede os de fleste Bioniske Smaastykker, hos Gesner p. 400 og hos Grot. p. 267.

III. Ligeledes fra Stobæus (Gesn. 388. Gr. 245). Denne Lige Begivenhed, der indeholder Ideen, at Kjærlighed lærte sin digteriske Tendenz, er ved den almindelige Læsemaale *ἡβώνοντι* gjort til en Hændelse, som mödte ham i en Dröm. Da smidiertid Begivenheden bör være ligesaa reel existerende, som Digteren selv, er Herels Læsemaade *ἡβώνοντι* særdeles bifaldsværdig.

V. 7. Uagtet det falder vanskeligt at distinguerere med Sikkerhed mellem de Gamles blæsende Instrumenter, synes dog *αὐλός* at være Romernes tibia recta eller longa, som, opfundet af Minerva, er væsentlig forskjellig fra *δόναξ*, arundo, calamus, og altsaa betyder en Art Clarinet: hvorimod Bions *πλαγίαυλος*, Romernes tibia obliqua eller tibia vasca, som Servius kalder den, forskjellig fra den egentlige *σύριγξ* (fistula), er Tværflöiten, ja flöte traversière. En interessant Udvikling af disse forskjellige Flöiters Oprindelse og Brug findes i Böttigers: die Erfindung der Flöte, i Wielands attisches Museum Vol. I. pag 279. Angaaende Forskjællen mellem *χέλυς* (testudo, lyra) og *κίθαρῖς* (cithara), som synes at være meget fin, finder man Endeel i Borettes Afhandling sur les symphonies des anciens i 4de Bind af Memoires de l'academie des inscript. et de belles lettres pag. 116.

IV. Ligeledes fra Stobæus (Gesn. 387. Grot. 241). Ideen, at Kjærlighed og Digtetekunst række hinanden Haanden, er smuk, og oplyses særdeles vel af Gemmen hos Lippert (i hans Dactyliothek No. 761), hvor Amor med sin Tværflöite accompagnerer Musen, de. spiller paa Lyra.

V. Af Gesners Stobæus 375, hvor der præfigeres følgende Vers: *ὄκ οἶδ', ὅδ' ἐπέοικεν, ἃ μὴ μάθομεν πονέεσθαι*, hvilken Linie ikke blot Grotius har beholdt, Valckenaer forsvaret, men Dorville endog, efter en Wienercodexes Autoritet, paa-staaet at burde indlede Digtet. Uagtet Longopetræus formene il pourroit bien être de la même piece, au moins il ne

paroit pas fort éloigné pour le sens, en Dom, som verbotenus gjentages af Heskin og Schier, saa er det dog altfor indlysende, at Verset hænger paa ingen Maade sammen med Digtet, og at det er en isoleret Linie, hentet fra et andet Bionisk Digt. Didhen synes ogsaa den Bemærkning, som findes i et Leidener Manuscript af Stobæus, at tyde, naar der ved Linien staaer bemærket: *ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν*: i det mindste er det vist, at det staaer i saa liden Forbindelse med Digtet selv, at det forstyrrer det heles poetiske Bygning. Paa den anden Side seer jeg ikke, hvorfor man skal antage med Longepierre og naar gjentage ikke Heskin og Schier ham, indtil den næstste Ordcopiering? — at Idyllen er kun et Fragment. Da er ogsaa mangt et Digtersuk et Fragment, fordi det ikke blev en continueret og fortsat Klagesang, og mere her, end ved noget andet Digt, tænkte jeg paa Öhlenschlägers: "Tager ei min Sang for andet, End et uvilkaarligt Suk;" thi et saadant beklemt, ret af det fulde Bryst udbrydende poetisk Suk, der taler dybere til Hjerterne end den ziirligste Tale, oprunden af et sørgmodigt og dunkelt Blik hen over Livets forvirrede Bølgegang, er dette dybtfölte lidet Poem. Derfor takke vi sikkert alle Js. Voss for sin sindrige Supplering af den sidste Linie, i det han ved det tillagte *ἐμβιοτεύει*, gav det hele en Fuldstændighed, som det i modsat Tilfælde vilde mangle. —

V. 6. *πολύτροπος* er enten *versatilis* eller *versuta*.

VI. Af en farnesisk Codex af Stobæi *Eclogæ physicae* var Fulvius Ursinus den første, der drog dette lidet Digt for Lyset, i sin *Virgilius cum Græcis scriptoribus collatus* pag. 2. 3., og indlemmede det ligeledes senere i de övrige *Bucoliker* Digte. Siden emenderede baade Canter og Grotius det, og udgave det under Bions Navn, hin i sin Udgave af *Stobæi Eclogæ* pag. 49, denne i sine *Excerpta* pag. 147. I hvad Digtets egen Værdie angaaer, da overlades til Læsernes subjective Følelse, om enten *de* have Ret, som rose det for sin elskelige Simplicitet, eller *de*, som mene, at Simpliciteten er her udartet til den nærgrændsende Magerhed og Mangel paa digterisk Fylde, saavel i Henseende til Ideerne, som disses billedlige Indklædning.

VII. Ogsaa dette Digt, der desværre kun er et Fragment, udgav Fulvius Ursinus førstegang, meget fordærvet og mutileret, efter tvende Codices. Heskin aftrykkede det dobbelt; deels i sin oprindelige feilfulde Form, deels emenderet af ham og Andre. I en mere forbedret Form udgav Lennep det i sine Anmærkninger til Coluthus (III c. 10), og efter ham Brunck i *Analecterne*. Dette, som F. Schlegel med Rette kalder det, uforlignelige Brudstykke kaldes i Tittelen en *Brudesang*, som vel ikke ganske passer til hvad der nu præsteres, i den formodentlig desto bedre paa det, som Tiden har misvndt os; og det er kun Skade, at Tiden og Critici have behandlet det saa ilde. Et mærkeligt Beviis paa de Sidstes Forsøg vil jeg for sin Mangfoldigheds Skyld ikke forbigaae. Det 8de og 9de Vers hedde oprindeligen hos Ursinus saaledes:

χωπῶς ἐν κόραις Λυκομηδίσι ἀπαλέγοισα
Ἀθήνη τ' ἅπασον Ἀχιλλέα Δηϊδάμεια.

Dette forandrede Scaliger til — θάλπ' ἀλέγοισα Ἀκμηνον καὶ ἅπασον A. Δ. Nu kom Lennep og rettede — ἄγ' ἀλέγιζεν Πηλεΐδην ἀγαπασόν A. Δ. hvorimod Toup forandrede det til ἀμφαγαπάσσοι Ἀειδῆ καὶ ἅπυσον A. Δ. Ham fulgte Rubnken, der ikke ilde forandrede det til: ἀγκὰς ἔχοισα Πηλεΐδην ἀγάπαξεν A. Δ.; fra hvilken G. Wakefield afveeg meget, som forlangte: ἀβρὰ λέγοισα, Κήλησε τὸν ἄπλατον A. Δ. Endnu for disse emenderede Heskin — θάλπ' ἀλέγοισα Ἀειδῆ ἢ δὲ ἄπυσον, hvorimod Longopetræus: ἀκλειῆ καὶ ἅπυσον, og endelig Schwebel — ἕκ' ἀλέγοισα Ἀθηδῆσι τ' ἅπασον A. Δ. Den Sidste, jeg har fundet at emendere Versene, er Thomas Briggs i Gaisfords poëtæ græci minores Vol. II. pag. 299, dog tvivler jeg meget, at Gaisfords Lovtaler over hans sindrige Conjecturer vil finde Bifald i dette Tilfælde, naar han foreslaaer: ἄππα λέγοισα (ο: ἔτι κορίζουσα) Ἡΐδη νυκτασπαστόν A. Δ. Jeg har i Texten fulgt Heskins, som den, der syntes at være Digterens Tanke nærmest. Man vil heraf indsee, i hvor farlig en kritisk Cuur dette Digt har været, og jeg kan derfor opholde mig desto kortere ved de to andre Steder, som ligeledes ere meget tenterede: nemlig v. 14, hvor den oprindelige Form er aldeles uden Mening, og hvor jeg har fulgt Rubnken; ligesom i det 24de Vers Ursinus, der bifaldes af Heskin og Brunck. Iøvrigt kan det neppe være at vente, at see dette skjønne Brudstykke heelt, da selv Vaticanercodexen holder op ved σέο, uagtet der paa samme Pagina var Plads til mere, hvoraf man altsaa letteligen kan skjønne, at Manu-

scriptet, hvoraf den er uddragen, heller ikke har havt mere. Et Forsøg til i det mindste i latinske Vers at supplere det Manglende har Bernardo Zamagna gjort, der findes i den Udgave af Theocrit, Bion og Moschus, som i Aaret 1788 udkom i Siena; dog synes Aanden i Restaurationen at svare ligesaa lidet til Originalen, som Sproget, hvori den er bleven forsøgt. — Indholdet er for bekendt, til at det videre behøver at udvikles: man erindre sig blot, at den i 11te Vers omtalte Oenone var en phrygisk Flodnymph, der allerede før Helene blev elsket af Paris, som dog for dennes Skyld forlod hende, hvilket ikke blot af Lucians Paris' Dom, men ogsaa af Ovids femte Heroide er os bekendt.

V. 31. Jeg maa tilstaae, at *ύσσα* er mig uforstaaeligt, om man end forklarer det om en Skillerumsvæg, gennem hvilken han, som i Historien om Pyramus og Thisbe, taler til Deidamia. Da denne imidlertid har aldeles intet her at gjøre, saa turde man maaskee være paa Spor efter det Rigtige; naar man tænkte sig Nyssa som Navnet paa en Slavinde, hvilken Scyrerkongen Lycomedes af en meget priselig Forsigtighed havde sat til en qvindelig Argus over Achilles og Deidamia, hvem nu den fortvivlende Achilles tilraaber sit: Vee den, som skiller to Elskende ad. Pyrrhus (Neoptolemus), der blev Frugten af denne Achillis Forklædning, synes i det mindste at give Digteren Lov til at skabe i det mindste i sit Digt en saadan forhadt Duenæ.

VIII. Dette Inpromptu, om jeg saa maa kalde det, blev forhen tilskrevet Mosehus uden nogen skjellig Grund: men Stobæus (Gesn. 388. Grot. 245.) hævder det for Bion.

IX. Ogsaa dette Digt — thi hvorfor Valckenaer kalder det et Fragment, er mig ubegribeligt — er opbevaret af Stobæus (Florileg. Gesn. 401. Grot. 267) og synes at være, som flere gamle Forfatteres Stykker, f. Ex. mange Lucianske Dialoger, udført og foranlediget ved et paa den Tid bekendt Malerie.

X. Kan ligesaa lidet ansees for noget Fragment, og findes hos Stobæus i hans Florilegium i Afsnittet *περὶ Ἀφροδίτης*

πανδήμιον pag. 389. At udvikle nøiere, hvad der er saa bekjendt, om Thesei og Pirithoi, om Orestis og Pyladis, om Achillis og Patrocli Venskab, vilde være særdeles lidet passende: og hvad Axinerne angaaer, da kan man hos Ovid, i hans libr. tristium IV. 4. 55., erholde tilstrækkelig Oplysning. Vanskelighederne, som kunne synes at være i det sidste Vers, falde bort, naar man ikke tager μόρος i Betydningen af Död, men som det sørgelige Lod, der i den heroiske Tidsalder var saa frygteligt, at henkastes ujordet for Hunde og Fugle.

Hvad de 7 aldeles fragmentariske Stykker angaaer, da er det første, der synes at være taget af et større Digt om Apollo og Hyacinthus, først udgivet af Ursinus, anførte Sted, uddraget af en Codex i det farnesiske Bibliothek. — Det andet — maaskee Fragment af et recent bucolisk Digt — er hentet fra Stobæus. (Gesn. 200. Grot. 132). — Det tredie, som Harles ikke uden Föie anseer for en Begyndelse, eller Art Invocation, til et større Digt, blev først uddraget af Ursinus, og siden af Canter udgivet i Stobæi Eclogæ physicæ pag. 22. — Det fjerde er en Ubetydelighed: hvorimod det femte er ligesom det andet aabenbar levnet af et bucolisk Digt, hvoraf vi nu kun hos Stobæus (Gesn. 580. Grot. 463) finde disse 4 Linier. — Hos Stobæus finde vi ligeledes saavel det sjette (Gesn. 239. Grot. 163), der synes at være Brudstykke af et reflecterende Digt, i samme Smag, som Theocrits til Hiero, som det syvende og sidste, hvis Omgivelse man ikke lettelig kan slutte sig til, formedelst dets ringe Omfang, og navnlig i Gesners Udgave pag. 407, hos Grotius pag. 269.
